

SEMMELWEIS EGYETEM

Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola

DI AZONOSÍTÓ: D78

Képzési terv

Dr. Bagdy György
egyetemi tanár

2020

Frissítve:
2022

Tartalomjegyzék

I. Preambulum	4
II. A képzés célja, szerkezete és kialakításának elvei	4
III. Képzési terv	6
Kurzusaink típusai.....	13
Kurzusaink felsorolása programok szerint	13
4. sz. Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola 4/1.sz. Pszichiátria Program kurzusai	13
Speciális – választható - kurzusok a 4/ 1. és a 4/2. programok számára	14
4. sz. Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola 4/2. sz. Program kurzusai	15
4. sz. Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola 4/3. Szociológia program kurzusai.....	17
RÉSZLETES KURZUSLEÍRÁSOK	19
A magatartás modellezése, neurokémiaja és gyógyszeres befolyásolása.....	19
Klinikai pszichofarmakológia	23
Molekuláris Pszichiátria	25
Pszichiátriai felzárkóztató kurzus.....	28
A személyiségpszichológia alapjai.....	31
Központi idegrendszeri MRI vizsgálatok elemzésének elmélete és gyakorlata	35
Klinikai neuropszichológia.....	38
Virtuális valóság (VR) alkalmazási lehetőségei a pszichoterápiában	43
Érzelmek és non-verbális kommunikáció felismerésének és kifejezésének vizsgálata mesterséges intelligencia (AI) alkalmazásával az arcon, a gesztusokban és a vokális csatornán	47
Személyiségzavarok definíciója, elméletei, mérése, epidemiológiája, neurobiológiai folyamatok eltérései, kezelése	49
Alvás-ébrenlét állapotok elektrofiziológiai elemzésének módszertana.....	55
A magatartásorvoslás alapjai – I.....	56
A magatartásorvoslás alapjai – II.	58
Az egészség tudományok módszertana I.....	59
Az egészség tudományok módszertana II.	61
Szociológia és mentálhigiéné I.....	62
Szociológia és mentálhigiéné II.....	64
Szociológia és mentálhigiéné II.....	66
Szociológia és mentálhigiéné III.	70
Társadalmi jelenségek vizsgálata szociológiai szempontból.....	71
Társadalomtudományi kutatási módszerek	73
DOKTORI KURZUS-INDÍTÁSI TERV	75
Társadalomelmélet és érték szociológia.....	75
A testi-lelki egészség szociológiai dimenziói.....	77

A népesedés szociológiája.....	79
Statisztikai módszerek a társadalomtudományi kutatásokban.....	81
Többváltozós statisztikai módszerek.....	82
A család struktúrája és dinamikája.....	84
Kvalitatív kutatási módszerek és a falukutatás gyakorlata.....	85
Radikális személyiségváltások.....	86
Társadalmi tőke és testi-lelki egészség.....	88
Idősek és a mentálhigiénés szemléletű idősgondozás.....	90
Pszichológia.....	91
Matematikai statisztika.....	93
Szociológiatörténet a XIX. és XX. században.....	94
Társadalomtudományi kutatási módszerek.....	95
Statisztikai módszerek a társadalomtudományi kutatásokban.....	96
Matematikai statisztika (felzárkóztató kurzus statisztikai tanulmányokat nem végzett hallgatóknak).....	97
A népesedés szociológiája.....	99
A közösségek és közösségképződés.....	101
A társadalomtudományi gondolkodás logikája és a szociológia alapfogalmai, fő irányzatai.....	103
A mentálhigiéné jelenségvilága: kiégés, értékátadás, poszttraumás növekedés.....	104
Társadalomelmélet és értékaszociológia.....	107
Radikális személyiségváltások (a megtérés fenomenológiája).....	109
Nemzeti és szervezeti kultúra: elmélet és kutatás.....	110
Publikálás angol nyelven a társadalomtudományokban.....	112
Társadalmi jelenségek vizsgálata szociológiai szempontból.....	114
Az adatelemzés alapjai.....	115
III. Mellékletek.....	118
Kiegészítő szakirodalom a 4. sz. Doktori Iskola kurzusaihoz.....	118
A Hallgatói beszámoló (progress check).....	123

I. Preambulum

Jelen dokumentumban a Semmelweis Egyetem 4. sz. Doktori Iskolájának (Mentális egészségtudományok) részletes képzési tervét ismertetjük. Az elvi és konceptuális keretek rögzítését követően a dokumentum tartalmazza az iskola 3 programjának elvárásrendszerét és azok teljesítésének időbeli kereteit. A képzési ütemterv és a követelmények ismertetését követően a doktori iskola kurzuskínálatát és kurzusleírásait soroljuk föl.

II. A képzés célja, szerkezete és kialakításának elvei

„Az Európai Unió 2000 óta deklarált célja egy versenyképes, tudásalapú, innovatív európai gazdaság és társadalom feltételeinek megteremtése” (Csehó, 2009. 57. o.). A doktori képzés tág perspektíváit elemző, előbbi műhelytanulmányban ismertetett salzburgi tíz alapelv doktori képzés céljait és képzési stratégiáját érintő pontjait hivatkozási alapként idézzük:

„1. *alapelv: A doktori képzések alapvető eleme továbbra is az eredeti kutatásokon keresztül elért újszerű tudományos eredmények létrehozása, ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy a doktori képzéseknek egyre nagyobb mértékben meg kell felelniük az akadémián kívüli munkaerő-piaci elvárásoknak is*” (Csehó, 2009. 59. o.).

2. *Beépülés az intézményi stratégiákba és politikákba: az egyetemeknek mint intézményeknek felelősséget kell vállalniuk azért, hogy az általuk kínált doktori programok és kutatási képzések úgy vannak kialakítva, hogy azok megfelelnek az új kihívásoknak, és megfelelő szakmai karrierfejlődési lehetőségeket kínálnak a résztvevők számára.*

A Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola képzési programja illeszkedik a salzburgi alapelvekben megfogalmazott célokhoz, azonosulva a Semmelweis Egyetem mint kutató elit egyetem céljaival és képzési stratégiáival. A Semmelweis Egyetem Doktori Szabályzatának (továbbiakban DSz) Preambuluma és a doktori képzésre vonatkozó első paragrafusa rögzíti a doktori képzési és fokozatszerzési célokat és egyúttal az első salzburgi alapelvvél való azonosulást is deklarálja:

„1. § *A doktori képzés célja minőségi, nemzetközi mércével is rendkívül kompetens szakemberek képzése, akik rendelkeznek elsőrangú tudományos teljesítmény eléréséhez szükséges tudással és tapasztalattal, és erről doktori értekezésükben, ill. védésük során bizonytságot adnak.*” (...) *A doktori fokozat odaítélésével „az Egyetem elismeri és tanúsítja, hogy a doktori fokozattal rendelkező személy alkalmas önálló kutatómunkára, egy adott tudományág/tudományterület/kutatási terület magas színvonalú, új eredményekkel gazdagító művelésére*”. (DSz, Preambulum)

Doktori iskolánk programokon belüli kurzuskínálata a képzési **struktúrát**, az iskolánk képzési **folyamatát** pedig egységesen az egyetemi Doktori Szabályzat és Működési Szabályzat rögzíti. A kurzusainkat strukturáltan bemutató képzési tervünk **a képzési program nyilvánossági elvével** összhangban a Semmelweis Egyetem doktori képzést bemutató honlapján és a doktori.hu iskolánk adatait tartalmazó felületén érhető el.

A doktori képzésekkel kapcsolatos salzburgi „tíz alapelv” közül a képzési programot érintő pontokban foglaltaknak megfelelően alakítottuk ki kurzuskínálatunkat és azok teljesítésének időkorlátait és tartalmát.

7. *alapelv: „A képzés hossza: a doktori képzések hosszának megfelelő időkorláton belül kell maradniuk (3–4 év, teljes idő képzés esetén.*

8. *Innovatív megoldások támogatása: **interdiszciplináris képzések feltételeinek megteremtése; általános készségek (transferable skills) képzésének beépítése a doktori programokba***”.

9. Mobilitás növelése: a doktori programoknak keresniük kell a lehetőséget, hogy hogyan tudnák támogatni mind a földrajzi, mind **a tudományágak közötti**, mind a különböző szektorok közötti **mobilitást**, továbbá a nemzetközi együttműködések. Mindezt egy, az egyetemek és az egyéb partnerek együttműködésén alapuló integrált kereten belül (Csehó 59-60. o.).

A 2016. szeptember 1-je után doktori képzésbe lépett hallgatók esetében 4 tanév.

A képzést bemutató összefoglaló táblázat a következő felületen érhető el:

<https://semmelweis.hu/phd/kepzesi-formak/rovi-en-a-phd-kepzes-menete/>

Képzési tervünk leképezi az **interdiszciplináris képzési alapelvnek** megfelelően a MAB klasszifikáció szerint - a MAB 2012/7/III/9., 2014/7/VI/1., 2018/8/VI. és 2018/10/VIII/3. számú határozatai http://old.mab.hu/web/index.php?option=com_content&view=article&id=387&Itemid=894&lang=hu - az orvostudományok tudományterületen belül a klinikai orvostudományok és az egészségtudományok tudományágak, valamint a társadalomtudományok tudományterületen belül a szociológiai tudományágon belüli kutatóképzést, amely az iskolán belül működő három program – 4/1. Pszichiátria, 4/2. Mentális egészségtudomány, 4/3. Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése – képzési időkorlátokon belüli kurzuskínálatában testesül meg. A 9. salzburgi alapelv **tudományágak közötti mobilitásának** követelményét igyekszünk megvalósítani a képzési programok koherenciájára való törekvésben.

A Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola képzési programjának jogszabályi háttérét a Semmelweis Egyetem Doktori Szabályzata biztosítja, amely meghatározza az abszolutóriumhoz szükséges kreditek számát, a megszerezhető kreditek típusát és ezen belül a doktori képzés 4 félévén belüli kurzuslátogatással megszerezhető tanulmányi kreditek számát.

A Semmelweis Egyetem Doktori Szabályzata nyilvános információként a következő oldalon érhető el:

<https://semmelweis.hu/phd/dokumentumok/dokumentumtar/>

Felhasznált irodalom

Csehó Julianna: Doktori képzések, fiatal kutatók helyzete Európai dimenzió, In. *Felsőoktatási Műhely*, 2009. sz. sz. 57-70. oldal https://matarka.hu/cikk_list.php?fusz=102004

III. Képzési terv

A képzési terv részleteit az alábbiakban képzési programokra bontva ismertetjük. A táblázatok egyben a kreditek odaitélésének és a komplex vizsgára bocsáthatóságnak a kritériumai is, melyek alapján objektív követelmények támaszthatók a képzés résztvevőivel szemben. A hallgatói előmenetel nyomon követését a lenti táblázatokban föltüntetett, és mindhárom érintett doktori képzési program keretében előírt évi egy szóbeli PhD-beszámoló és SE PhD- napokon való részvétel/szereplés mellett egy 3 havi rendszerességgel vezetett, a kutatói munka tételes és részletes dokumentálását szolgáló, tevékenységnapló jellegű nyilvántartás is szükséges (Beszámoló-progress check). A képzési tervben nem részletezett kérdések vonatkozásában a Semmelweis Egyetem hatályos doktori szabályzata mérvadó.

Az aktuális kurzustervek elérhetők:

<https://semmelweis.hu/phd/kurzusok/2-eves-kurzustervek/>

A konkrét kurzusok leírásait itt tudják megtekinteni:

<https://semmelweis.hu/phd/kurzusok/kurzusok/>

A 4/1. Doktori program ösztöndíjas és önköltséges hallgatói számára félévi bontásban előírt minimumkövetelmények						
1. félév	2. félév	3. félév	4. félév, Komplex vizsga	5. félév	6. félév	7. félév
<p>részletes kutatási és munkaterv kidolgozása folyamatban, szakirodalmazás</p> <p>eszközök, mérőeszközök kiválasztása, beszerezhetősége, alternatívák</p> <p>Irodalmi keresési stratégia kidolgozása és bemutatása: kulcsszavak, adatbázisok</p> <p>az irodalmazás eredményeképpen egy 1000 szavas angol összefoglaló legalább 15 releváns és friss irodalmi hivatkozással. Az összefoglaló végén a jelölt fogalmazzon meg legalább 3 kutatási kérdést/hipotézist</p>	<p>részletes kutatási és munkaterv megléte</p> <p>etikai engedélyhez szükséges beadvány előkészítése</p> <p>etikai engedély benyújtása</p> <p>vizsgálati populáció elemszámának meghatározása (ez lefelé eltérhet az etikai engedélyben megadott számtól)</p> <p>szakirodalmazás naprakészen tartása</p> <p>a kutatással vagy az adatok elemzésével kapcsolatos speciális adatbázisok, honlapok azonosítása, listájának összeállítása</p>	<p>hipotézisek</p> <p>etikai engedélyeztetés lezárása</p> <p>kutatási módszer beállítása</p> <p>elemzési módszerek beállítása</p> <p>szakirodalmazás naprakészen tartása</p> <p>első kísérleti személy vizsgálata dokumentáltan megtörtént: aláírt beleegyező nyilatkozat és adatok az adatbázisban</p> <p>a kutatással vagy az adatok elemzésével kapcsolatos speciális adatbázisok, honlapok azonosítása, listájának frissítése, újabb verziók ellenőrzése, használatuk megkezdése</p> <p>részvétel a témavezető/ kutatócsoport további projektjeiben</p>	<p>az adatbázis minimum 25%-os elkészültsége</p> <p>komplex vizsgához szükséges elemzések és prezentáció elkészítése</p> <p>szakirodalmazás naprakészen tartása</p> <p>a kutatással vagy az adatok elemzésével kapcsolatos speciális adatbázisok, honlapok azonosítása, listájának frissítése, újabb verziók ellenőrzése, használatuk folytatása</p> <p>részvétel a témavezető/kutatócsoport további / kapcsolódó projektjeiben</p>	<p>az adatbázis minimum 50%-os elkészültsége</p> <p>elemzési stratégia átgondolása és részletes leírása</p> <p>deskriptív és előzetes elemzések</p> <p>közlési stratégia kidolgozásának megkezdése</p> <p>szakirodalmazás naprakészen tartása</p> <p>a kutatással vagy az adatok elemzésével kapcsolatos speciális adatbázisok, honlapok azonosítása, listájának frissítése, újabb verziók ellenőrzése, használatuk folytatása</p> <p>részvétel a témavezető/kutatócsoport további / kapcsolódó projektjeiben; társszerzős közlemény elemzések megkezdése</p>	<p>az adatbázis minimum 80%-os elkészültsége</p> <p>hipotézisek véglegesítése</p> <p>elemzési stratégia véglegesítése</p> <p>közlési stratégia szempontjainak kidolgozása, lehetséges célfolyóirítok listájának összeállítása</p> <p>a kutatással vagy az adatok elemzésével kapcsolatos speciális adatbázisok, honlapok azonosítása, listájának frissítése, újabb verziók ellenőrzése, használatuk folytatása</p> <p>részvétel a témavezető/kutatócsoport további / kapcsolódó projektjeiben; társszerzős közlemény elemzéseinek véglegesítése, cikkírás</p>	<p>adatgyűjtés közleményhez szükséges fázisának lezárása, (amennyiben nem történt meg)</p> <p>közlési stratégia véglegesítése</p> <p>közlési stratégiának megfelelő adatelemzési séma véglegesítése</p> <p>adatelemzés</p> <p>elsőszerzős eredeti közlemény megírása, benyújtása</p>

A 4/2. Doktori program ösztöndíjas és önköltséges hallgatói számára félévi bontásban előírt minimumkövetelmények

Félévek	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Oktatási kreditek	félévente egy magyar és egy idegen nyelvű gyakorlat/előadásrészlet megtartása vagy oktatóbetegként való szerepvállalás ¹							
Kutatási kreditek	szakirodalom feldolgozása és nyomon követése							
	kutatási terv és munkaterv részletes kidolgozása ²	adatgyűjtés ³		adatgyűjtés folytatása, adatelemzés, hipotézistesztelésre alkalmas (rész)adatbázis³	adatgyűjtés folytatása, adatelemzés ³		disszertáció-írás	
	etikai engedély megszerzése	kiegészítő etikai engedélyek megszerzése (amennyiben indokolt)						
		PhD-beszámoló ⁴	PhD-beszámoló (évente egyszer) ⁴		PhD-beszámoló (évente egyszer) ⁴		PhD-beszámoló (évente egyszer) ⁴ vagy házi védés	
		részvétel az SE PhD napokon ⁵		poszter vagy előadás az SE PhD napokon		előadás az SE PhD napokon		előadás az SE PhD napokon
		tudományos publikáció elkészítésében szerzőként való részvétel⁶ – a közlemény a IV. félév végére elfogadott státusba kerül			elsőszerzős tudományos publikáció elkészítése és elbírálásra való benyújtása⁷	nemzetközi tudományos konferencián való részvétel (előadás vagy poszter)	további első- és másodszerzős konferenciaszereplések, publikációk	
Tanulmányi kreditek	Félévente minimum 1 kurzus felvétele. A 4/2 programban kötelezőek: Az egészségtudományok módszertana I-II., A magatartásorvoslás alapjai I-II. Központi kötelezően választható kurzusok köréből min. 8 kredit megszerzése. Összesen min. 16 kredit. Felzárkóztató kurzus (kreditek jóváírás nélkül) kötelező az alábbi tárgykörökben az alapképzés során oktatásban nem részesülő hallgatók számára: Orvosi pszichológia (SE ÁOK)							

***vastagon szedett betűk: komplex vizsgára bocsájtás kritériumai**

¹Az oktatás lehetőség szerint a Semmelweis Egyetem keretein belül történjen, de ha nincs rá más mód, akkor társintézményben is történhet. A gyakorlatokat/előadásrészleteket javasolt a hallgató kutatási témájának és jártasságának megfelelő tárgyban és tematikában megtartani. Kontakt órák helyett van lehetőség előadások vagy gyakorlatok előkészítésének, szemléltető anyagai összeállításának átvállalására is. A hallgató oktatási feladatainak megszervezésében előkészítésében a témavezető és az illetékes tárgy felelőse járnak el.

²Az alkalmazott eszközök, eljárások és technikai feltételek, valamint az ütemezés és a bevonandó társkutatók körének lehető legnagyobb mértékben való tisztázása. A megvalósítás elé gördülő potenciális akadályok számba vétele, vészforgatókönyvek kidolgozása az egyes problémákra.

³Kivételt képeznek az empirikus adatfelvétellel nem járó, elméleti munkák (pl. bioetika), ahol ez a kritérium nem érvényes, viszont a komplex vizsgára bocsáthatóság publikációs kritériumai vonatkozásában kompenzálódik

⁴A hallgató számot ad részletes tervéről, eddigi munkájáról a Magatartástudományi Intézet erre rendszeresített heti üléseinek valamelyikén. Előadás és megbeszélés összesített ideje: 30 perc (ideális esetben 15 + 15). Helyszín: Harkai Schiller Pál könyvtár. Időpontegyeztetésre kijelölt személy: az SE ÁOK Magatartástudományi Intézetének könyvtárosa. Beszámoló nyelve: angol (a hatályos doktori szabályzat szerint angol nyelvű védésre kötelezett hallgatók esetében) illetve magyar (a hatályos doktori szabályzat értelmében a doktori védést magyarul is megvalósítható hallgatók esetében).

⁵Nem kötelező előadni vagy posztert bemutatni

⁶Lektorált tudományos folyóirat vagy könyvfejezet; publikáció lehetséges típusai: szakcikk, szemle (szakirodalmi összefoglaló narratív, szisztematikus vagy „scoping” formában), metaanalízis, protokoll (regisztrációs) közlemény; közlemény nyelve: nem szabályozott; szerzőség: bármilyen (első vagy másodszerzőség)

⁷Lektorált, nemzetközileg jegyzett tudományos folyóirat; közlemény lehetséges típusai: szakcikk, szemle (szakirodalmi összefoglaló narratív, szisztematikus vagy „scoping” formában), metaanalízis, protokoll (regisztrációs) közlemény; közlemény nyelve: angol. Az elméleti doktori munkák esetében, amelyek adatfelvételt nem feltételeznek (pl. bioetika) ez a közlemény is elfogadott státusú kell legyen a komplex vizsgáig. Minden más esetben elégséges az elbírálás alatti státus.

A 4/3. Doktori program ösztöndíjas és önköltséges hallgatói számára félévi bontásban előírt minimumkövetelmények

I. félév	II. félév	III. félév	IV. félév	V. félév	VI. félév	VII. félév	VIII. félév
KÉPZÉSI FÁZIS + KOMPLEX VIZSGA				DISSZERTÁCIÓS FÁZIS			
Részletes kutatási terv kidolgozása	Részletes kutatási és munkaterv véglegesítése	Pilot vizsgálat etikai engedélyeztetése	A végleges kutatás etikai engedélyeztetésének lezárása	Adatgyűjtés folytatása	Adatgyűjtés folytatása	Adatgyűjtés folytatása	Adatgyűjtés folytatása
Kérdésfeltevések, hipotézisek meghatározása	Kérdésfeltevések, hipotézisek meghatározása	Pilot vizsgálat végrehajtása, eredmények elemzése	Adatgyűjtés megkezdése/folyamatban	Elemzések és cikkírás	Elemzések és cikkírás	Elemzések és cikkírás	Elemzések és cikkírás
Lehetséges mérőeszközök meghatározása alternatívákkal, mérőeszközrendszer kialakításának megkezdése	Szakirodalmazás naprakészen tartása	Pilot vizsgálat eredményei alapján a végleges kutatás módszereinek véglegesítése: mintavétel, eljárások, mérőeszközök, adatkezelés	Szakirodalmazás naprakészen tartása	Szakirodalmazás naprakészen tartása	Szakirodalmazás naprakészen tartása	Disszertáció írása	Disszertáció írása
Folyamatos szakirodalom kutatás: keresési stratégia kidolgozása; kulcsszavak, adatbázisok meghatározása; az olvasott szakirodalmak folyamatos dokumentációja +	Mérőeszközrendszer tervezése (kvantitatív kutatás esetén: kérdőív adaptációk vagy szerkesztés; kvalitatív kutatás esetén: egyéni vagy fókuszcsoporthoz interjúk vezérfonalának kidolgozása; másodelemzés esetén: speciális adatbázisok, honlapok azonosítása, listájának összeállítása)	A végleges kutatás etikai engedélyének benyújtása	Cikkírás, konferenciárésztétel	Kutatási tevékenység és olvasott szakirodalmak folyamatos dokumentációja +	Kutatási tevékenység és olvasott szakirodalmak folyamatos dokumentációja +	Szakirodalmazás naprakészen tartása	Szakirodalmazás naprakészen tartása
	Kutatási módszerek tervezése: mintavétel, eljárások, mérőeszközök, adatkezelés	Adatfelvétel előkészítése	Komplex vizsgára való felkészülés: elméleti és módszertani beszámoló; a kutatás eddigi fázisainak és eredményeinek bemutatása; publikációs stratégia ismertetése			Kutatási tevékenység és olvasott szakirodalmak folyamatos dokumentációja+	Kutatási tevékenység és olvasott szakirodalmak folyamatos dokumentációja +
	Pilot vizsgálat előkészítése	Kérdésfeltevések, hipotézisek véglegesítése: elemzési módszerek, stratégiák megtervezése	Kutatási tevékenység és olvasott szakirodalmak folyamatos dokumentációja+				
	Pilot vizsgálat etikai engedélyéhez szükséges beadvány előkészítése	Szakirodalmazás naprakészen tartása					
	Cikkírás, konferenciárésztétel	Cikkírás, konferenciárésztétel					
	Kutatási tevékenység és olvasott szakirodalmak folyamatos dokumentációja+	Kutatási tevékenység és olvasott szakirodalmak folyamatos dokumentációja+					

Doktori Műhelyeken* való részvétel	Doktori Műhelyeken való részvétel PhD Napokon való részvétel	Doktori Műhelyeken való részvétel	Doktori Műhelyeken való részvétel PhD Napokon való részvétel		Doktori Fórum való részvétel**		Doktori Fórumon való részvétel**
------------------------------------	---	-----------------------------------	---	--	--------------------------------	--	----------------------------------

+ Programunk a LimeSurvey platformot használja a hallgatók előre menetének folyamatos nyomon követésére; minden hallgató havonta kitölti a rövid online kérdőívet, amelyben beszámolnak: (1) az olvasott szakirodalmakról; (2) a témavezetővel folytatott konzultációk gyakoriságáról és témáiról; (3) konferenciárészvételről; (4) és egyéb kutatással összefüggő tevékenységeikről, programjaikról. A témavezetők a félévek végén megkapják a részletes havi kimutatásokat, ennek áttekintése is segíti a féléves kutatómunka értékelését (lásd. kutatási kreditek elismerése a NEPTUN-ban).

* Félévente 2 Doktori Műhelyen kötelező részvétel és beszámoló; őszi félévben a kutatási tervről (I. évesek) / a kutatás állásáról (II. évesek) beszámoló, valamint egy szakcikk egy részének megírása, megvitatása kiscsoportban; tavaszi félévben a PhD Napokra való készülés, előadás gyakorlása

** Évi egy alkalommal Doktori Fórum, Intézeti oktatóink részvételével a Tudományos Kávé keretében; PPT előadás és vita

Mintatantervünk elvi struktúrája (240 kredit megoszlása):
1-4. szemeszter (összesen 120 kredit)

Kurzusok teljesítése:	4 kredit
Kutatómunka, oktatómunka	26 kredit
	Összesen: 30
kredit/szemeszter	

5-8. szemeszter (összesen 120 kredit)

Kutatómunka, oktatómunka	Összesen: 30
kredit/szemeszter	

A Mentális Egészségtudományok Doktori Iskolán belül széleskörű kurzusadatbázissal rendelkezünk, amelyet minden félévben a 2 éves időstruktúrában tervezetten közzéteszünk, megjelenítve a központi kötelezően választható, a programokon belüli kötelezően választható, illetve választható, opcionális és a nem orvosi alapidomával rendelkező hallgatóink számára a felzárkóztató kurzusainkat.

A felzárkóztató kurzusaink tematikája erős átfedést mutat a komplex vizsga, illetve a régi rendszerben tanulók esetén a doktori szigorlat – egységes tételsorral tesztelhető - fő tárgyával, amely programokon belül egységes. Pszichiátria 4/1-es programon belül: pszichiátria, a Mentális Egészségtudományokon belül 4/2 egészségügy, a 4/3-as programon belül pedig szociológia.

A kurzusadatbázisból minden PhD hallgatónk a kutatási témájához leginkább hasznosnak ítélt kurzust választ egyeztetve témavezetőjével, így viszonylagos szabadsággal rendelkezik a tanulmányi kreditek teljesítése terén. A Doktori Szabályzat ugyanakkor egységesen minden programunk számára iránymutatást ad, hogy a megszerzendő tanulmányi kreditek milyen megoszlást mutassanak az első négy félév- a képzési és kutatási szakasz - végén, azaz a komplex vizsga előtt.

Minden tanév második félévében a félév elfogadásának feltétele az iskolán belül egyedi módon meghatározott konferenciárésztétel: A Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola a Semmelweis Egyetem PhD Tudományos Napok éves konferenciáján az elsőéveseknek résztvételt, a másodéveseknek poszter prezentációs, harmadéveseknek pedig tudományos előadás követelményt ír elő.

A **kutatási krediteket** a kutatási terv figyelembe vételével a témavezető írja jóvá minden szemeszterben. Munkabeszámoló: a doktorandusz intézeti vagy kutatócsoporti szemináriumon számol be kutató munkájának eredményéről. A 4/1-es Pszichiátria program számára a Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika heti rendszerességgel tartott tudományos ülésein biztosítunk lehetőséget. A 4/2-es Mentális egészségügy program a Magatartástudományi Intézetben szerda délelőttként tudományos fórum (Agytorna) és 4/3-as Szociológia program pedig a Mentálhigiéné Intézetben pénteki napon félévente négy alkalommal doktori műhelyfoglalkozásokon biztosít rendszeres beszámolási lehetőséget a programban kutató PhD hallgatóknak.

A DI keretében végzett tudományos kutatás és publikáció etikai vonatkozásaival kapcsolatban a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Kódexében lefektetett alapelvek és ajánlások az irányadók.

Komplex vizsgára jelentkezés feltétele: A doktorandusz köteles a második tanév végén részletes beszámolót készíteni az elvégzett kutatómunkáról, amelynek tartalmaznia kell:

- a felvett és teljesített kurzusokat, az eredmény és kreditpont megadásával,
- az oktatási tevékenységet, az óraszám és kreditpont megjelöléssel,
- a kutatómunka legfontosabb eredményeit,
- megtartott előadásait,
- megjelent, elfogadott, ill. beküldött közleményeit.

A Mentális Egészségtudományok Doktori Iskolában az értekezés benyújtásakor elvárt kumulatív impakt faktor értéke a Doktori Szabályzatban meghatározottak szerint fogadjuk el.

Kurzusaink típusai

Egyetemi szintű kötelezően választható KV kurzusok (KV)

Programokon belüli kötelező K kurzusok (K)

Programon belüli kötelezően választható kurzusok (KV)

Felzárkóztató kurzusok (F)

Opcionális kurzusok (O)

Szabadon választható kurzusok (SZ)

Kurzusaink felsorolása programok szerint

4. sz. Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola 4/1.sz. Pszichiátria Program kurzusai

Kód	Kurzusvezető és kurzuscím
	Kötelező kurzus
4101-K	A magatartás modellezése neurokémiaja és gyógyszeres befolyásolása. (magyar) (Dr. Bagdy György)
4101-K	Neurochemistry, Pharmacology and Models of Behaviour (Dr. Bagdy György)
	Központi kötelezően választható kurzus
0008-KV	Bevezetés a biometriába 2 kredit (Dr. Dinya Elek)

0004-KV	Tudományos kutatás módszertana és etikája 2 kredit (Dr. Csermely Péter)
0013-KV	Irodalomkutatási módszerek 3 kredit (Dr. Vasas Livia)
	Opcionális kurzus
6206	Stressz a neurobiológiai alapoktól a stresszel kapcsolatos idegrendszeri betegségekig 2 kredit Dr. Kovács Krisztina, Dr. Tóth Zsuzsa (6. Doktori Iskola)
	Felzárkóztató kurzus
4151-F	Pszichiátria a hétköznapokban 1. (Dr. Réthelyi János, Tringer László)
4151-2-F	Pszichiátria a hétköznapokban 2. (Dr. Réthelyi János, Tringer László)

Klinikai orvostudományág (pszichiátria)

A doktori iskola 4/1-es Pszichiátria programjában **a nem orvos végzettségű PhD hallgatók kötelezően felveszik a *Pszichiátria a mindennapokban* 1-2. c. doktori iskolán belüli felzárkóztató kurzust.** Ajánlott kurzusok még az ELTE és a Műszaki Egyetem Pszichológia Doktori Iskola a hallgató témájának megfelelő kurzusai

Speciális – választható - kurzusok a 4/ 1. és a 4/2. programok számára

Kód	Kurzusvezető és kurzuscím	Óra
	Központi kötelezően választható kurzus	
00139-KV	Klinikai pszichofarmakológia (Dr. Bitter István)	28
00140-KV	Molekuláris pszichiátria (Dr. Réthelyi János)	16
00140-KVA	Molecular Psychiatry (Dr. Réthelyi János)	16
00141-KV	A virtuális valóság alkalmazása a pszichoterápiában (Dr. Simon Lajos)	14
	Opcionális kurzus	
4144	Családi hálózatok kutatása a pszichiátriában (Dr. Kurimay Tamás)	14

4117	Bevezetés a családterápia klinikai gyakorlatába (Dr. Kurimay Tamás)	14
4122	Klinikai neuropszichológia (Dr. Pataky Ilona)	15
4147	A személyiségpszichológia alapjai (Dr. Perczel –Forintos Dóra)	28
4148	Az emóciók felismerése és kifejezése a különböző pszichiátriai betegségekben (Dr. Simon Lajos)	14
4150	Központi idegrendszeri MRI vizsgálatok elemzésének elmélete és gyakorlata (Dr. Csukly Gábor, Dr. Kozák Lajos)	46
6512	A fájdalom tudománya 1. 0 kredit (Dr. Bereczki Dániel, Dr. Réthelyi János)	7
6513	A fájdalom tudománya 2.1 kredit (Dr. Bereczki Dániel, Dr. Réthelyi János)	7
4153	A fájdalom tudománya 1. 1 kredit (Dr. Bereczki Dániel, Dr. Réthelyi János)	14
4154	A fájdalom tudománya 2. 1 kredit (Dr. Bereczki Dániel, Dr. Réthelyi János)	14
4152	Személyiségzavarok definíciója, elméletei, mérése, epidemiológiája, neurobiológiai folyamatok eltérései, kezelése (Dr. Unoka Zsolt)	28
4152-A	Definition, theories, measurement, epidemiology, differences in neurobiological processes and treatments of personality disorders (Dr. Unoka Zsolt)	28

4. sz. Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola 4/2. sz. Program kurzusai

Kód	Kurzusvezető és kurzuscím	Óra
	<i>Központi kötelezően választható kurzus</i>	
00137-KV	Az egészségtudomány módszertana I. 2 kredit (Dr. Bódizs Róbert)	28
00138-KV	Az egészségtudomány módszertana II. 2 kredit (Dr. Bódizs Róbert)	28

00137-KVA	The methodology of health sciences I. (Dr. Bódizs Róbert)	28
00138-KVA	The methodology of health sciences II. (Dr. Bódizs Róbert)	28
00142-KV	A magatartás orvoslás alapjai I. 2 kredit (Dr. Bódizs Róbert)	28
00143-KV	A magatartás orvoslás alapjai II. 2 kredit (Dr. Bódizs Róbert)	28
00138-KVA	Basics of Behavioral Sciences I. (Dr. Bódizs Róbert)	28
00143-KVA	Basics of Behavioral Sciences II. (Dr. Bódizs Róbert)	28
0044-KV	A klinikai kutatás etikai kérdései 2 kredit (Dr. Kovács József)	28
0008-KV	Bevezetés a biometriába 2 kredit (Dr. Dinya Elek)	28
0004-KV	Tudományos kutatás módszertana és etikája (Dr. Csermely Péter)	28
0013-KV	Irodalomkutatási módszerek 3 kredit (Dr. Vasas Lívía)	33
	Opcionális kurzus	
4206	Alvás-ébrenlét állapotok elektrofiziológiai elemzésének módszertana (Dr. Bódizs Róbert)	28
4206_A	Methodology for the electrophysiological analysis of awake-asleep states (Dr. Bódizs Róbert)	28
	Felzárkóztató kurzus	
4204 F	Orvosi pszichológia - I	
4205 F	Orvosi pszichológia - II	

Egészségtudományok tudományág

A nem orvosi végzettségű hallgatók kötelezően felveszik a harmadéves graduális képzés Orvosi pszichológia című tárgyát, amely a doktori iskolán belül felzárkóztató kurzusként szerepel

A nem orvosi végzettségűek felvehetik még az Orvosi antropológia, Kommunikáció, Bioetika című graduális tantárgyakat

4. sz. Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola 4/3. Szociológia program kurzusai

Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése

Kurzusvezető és kurzuscím	Óra
Kötelező kurzus	
Szociológia és mentálhigiéné I. (Dr. Pethesné Dávid Beáta)	30
Szociológia és mentálhigiéné II. kurzusfelelős: (Dr. Albert Fruzsina)	30
Szociológia és mentálhigiéné III. (Dr. Martos Tamás)	30
Társadalomtudományi kutatási módszerek (Dr. Danis Ildikó)	15
Statisztikai módszerek a társadalomtudományi kutatásokban (Dr. Ittész András)	15
Központi kötelezően választható kurzus („KV”-jelű)	
Többváltozós statisztikai eljárások (Dr. Ittész András)	30
Kvantitatív kutatás a terepen – a tervezéstől az elemzésig (Dr. Danis Ildikó)	15
Kérdőívek, skálák szerkesztése, adaptálása, validálása - Pszichometriai alapismeretek (Dr. Danis Ildikó)	15
Prezentációs technikák a társadalomtudományi kutatásokban (Dr. Pilinszki Attila)	15
Diádkus vizsgálatok módszertana (Dr. Pilinszki Attila)	15
Publikálás angol nyelven (Dr. Wein Csizér Katalin)	30
Társadalomelmélet és értékszociológia (Dr. Nagy Endre)	30
Az idősödő társadalmak kihívásai (Dr. Széman Zsuzsanna)	15
Radikális személyiségváltások (Dr. Nagy Endre)	15

A mentálhigiéné jelenségvilága: prevenció, értékátadás, kiégés, szexualitás és lelki egészség. Mentálhigiénés színterek, interdiszciplináris együttműködések (Dr. Semsey Gábor)	15
Kötődés és családi kapcsolatok (Dr. Török Szabolcs)	15
A kora gyermekkori lelki egészség támogatásának kurrens témái – olvasó szeminárium (Dr. Danis Ildikó)	15
Kapcsolati traumatizáció és lelki egészség az életúton –olvasó szeminárium (Dr. Danis Ildikó)	15
Felzárkóztató kurzusok	
Pszichológia (Dr. Jáki Zsuzsanna)	15
Az adatelemzés alapjai (Dr. Bóné Veronika)	15
Társadalmi jelenségek vizsgálata (Dr. Albert Fruzsina)	15

RÉSZLETES KURZUSLEÍRÁSOK

A magatartás modellezése, neurokémiaja és gyógyszeres befolyásolása

Kurzus címe	A magatartás modellezése, neurokémiaja és gyógyszeres befolyásolása
Kurzus címe angol	Neurochemistry, Pharmacology and Models of Behaviour
Kurzus meghirdetője	Dr. Bagdy György egyetemi tanár, az MTA Doktora, intézetigazgató, DSC
Program	4. TDI
Tantárgy besorolása	Kötelező
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység	SE GYTK Gyógyszerhatástani Intézet
Óraszám	1 óra elmélet, tömbösített kurzus (2X7 óra)
Kredit	1 kredit
A tantárgy oktatásában résztvevő(k) neve(i):	Dr. Bagdy György, intézetigazgató, egyetemi tanár Juhász Gabriella, egyetemi docens, PhD Lévay György, Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar, (főiskolai tanár), PhD Gyertyán István, PhD Gonda Xénia, PhD Ujváry István, PhD Tamási Viola, PhD Eszlári Nóra, PhD Papp Noémi, PharmD (PhD-hallgató) Koncz Szabolcs, PharmD (PhD-hallgató)

A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A tantárgy célja a központi idegrendszer (KIR) speciális működésének bemutatása az ezzel kapcsolatos zavarok, betegségek ill. kezelésük (pl. pszichiátria, neurológia, idegsebészet, addiktológia) iránt érdeklődő PhD hallgatók számára. A tantárgy hídát képez az elméleti és a klinikai tárgyak között. Ennek során többek között a genetika, a molekuláris tudományok, az állatkísérletes modellek és a humán vizsgáló módszerek, valamint ezek alkalmazásának lehetőségei és korlátai kerülnek ismertetésre konkrét példákon keresztül.</p> <p>A tantárgy rövid leírása: A tanfolyam olyan hallgatóknak (orvosoknak, gyógyszerészeknek, biológusoknak, pszichológusoknak, biológus mérnököknek) szól, akik a neuropszichofarmakológia tudományterületéről, illetve a magatartás és a kémiai ingerületátvitel kapcsolatáról szeretnének képet kapni. A kurzus a farmakogenetika alapjaival, illetve a pszichofarmakogenetika néhány konkrét, gyakorlati jelentőséggel bíró kérdésével kiemelten foglalkozik. A humán, klinikai vonatkozások külön hangsúlyt kapnak, így a fontosabb pszichiátriai megbetegedések, zavarok állatkísérletes modellezhetőségének kérdései, az érdeklődés központjában álló receptorok, élettani szabályozó mechanizmusok egyaránt terítékre kerülnek. A genetikailag módosított egereken végzett magatartásvizsgálatok témaköre, gyakorlati tudnivalói, speciális kérdései szintén elhangzanak. Elsősorban a pszichiátria, neurológia, magatartástudomány, pszicho- és neurofarmakológia illetve az ezekkel kapcsolatos gének funkciói iránt érdeklődő, az ezeken a területeken tudományos diákköri tevékenységet végző vagy azt tervező hallgatók jelentkezését várjuk.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>Elméleti órák tematikája (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1-2. A központi idegrendszer működésének és gyógyszeres befolyásolásának alapelvei (Bagdy György) 3. A magatartást közvetlenül szabályozó néhány neurotranszmitter-rendszer jellegzetességei és funkciói (Bagdy György) 4-5. Központi idegrendszeri betegségek állatkísérletes modelljei (Lévay György) 6-7. A szkizofrénia dopamin elmélete. Az antipszichotikumok kutatása I-II. (Gyertyán István) 8. Tanulási paradigmák rágcsálókban kognitív zavarok modellezésére (Gyertyán István)

	<p>9. Pszichiátriai zavarok kialakulásában szerepet játszó viselkedésjellemzők genetikája (Eszlári Nóra)</p> <p>10. Képkalkotó vizsgálatok alkalmazása a neuropszichofarmakológiában (Juhász Gabriella)</p> <p>11. Farmakogenetika (Gonda Xénia)</p> <p>12. A magatartás és az alvás kapcsolata. Az alvás, vigilancia neurotranszmitter szabályozása (Papp Noémi, Koncz Szabolcs)</p> <p>13. A hallucináció jelensége: törzsi szokásoktól a kémiai struktúrákig (Ujváry István)</p> <p>14. Az "omic" módszer szerepe a pszichofarmakonok fejlesztésében (Tamási Viola)</p>
<p>Tantárgyi vonatkozású tudományos eredmények, kutatások:</p>	<p>1. X. Gonda, et al (2019). Genetic variants in major depressive disorder: From pathophysiology to therapy. <i>PHARMACOLOGY & THERAPEUTICS</i> 194 pp. 22-43.</p> <p>2. X. Gonda, et al (2019). Effects of Different Stressors Are Modulated by Different Neurobiological Systems: The Role of GABA-A Versus CB1 Receptor Gene Variants in Anxiety and Depression. <i>FRONTIERS IN CELLULAR NEUROSCIENCE</i> 13 Paper: 138 , 12 p.</p> <p>3. P. Petschner, et al (2018). Genes Linking Mitochondrial Function, Cognitive Impairment and Depression are Associated with Endophenotypes Serving Precision Medicine. <i>NEUROSCIENCE</i> 370 pp. 207-217</p> <p>4. G. Juhasz, et al (2014). Brain galanin system genes interact with life stresses in depression-related phenotypes. <i>Proc Natl Acad Sci U S A</i>. 2014 Apr 22;111(16):E1666-73. doi: 10.1073/pnas.1403649111. Epub 2014 Mar 24.</p> <p>5. G. Bagdy and G. Juhasz (2013). Biomarkers for personalised treatment in psychiatric diseases. <i>Expert Opin Med Diagn</i>. 2013 Sep;7(5):417-22. doi:10.1517/17530059.2013.821979. Epub 2013 Jul 22.</p> <p>6. J. Lazary, et al (2011). Personalized medicine can pave the way for the safe use of CB₁ receptor antagonists. <i>Trends Pharmacol Sci</i>. 2011 May;32(5):270-80. doi: 10.1016/j.tips.2011.02.013. Epub 2011 Apr 16.</p>

	<p>7. C. Adori, et al (2011). Ultrastructural characterization of tryptophan hydroxylase 2-specific cortical serotonergic fibers and dorsal raphe neuronal cell bodies after MDMA treatment in rat. <i>Psychopharmacology (Berl)</i>. 2011 Feb;213(2-3):377-91. doi: 10.1007/s00213-010-2041-2. Epub 2010 Oct 30.</p>
<p>A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:</p>	<p>Az előadásokon való részvétel a tananyag elsajátításához, a vizsga teljesítéséhez szükséges, ezért erősen ajánlott.</p>
<p>Évközi ellenőrzés:</p>	<p>Jelenlét</p>
<p>A félév végi számonkérés formája:</p>	<p>számítógépes írásbeli teszt, javítási lehetőség szóban</p>
<p>Ajánlott irodalom</p>	<ul style="list-style-type: none"> • J.M. Monti, S.R. Pandi-Perumal, B.L. Jacobs and D.J. Nutt (Eds): <i>Serotonin and Sleep: Functional, and Clinical Aspects</i>, Birkhauser, Basel, 2008. • J.N. Crawley: <i>What's Wrong with my Mouse?</i> Wiley-Liss, New York, 2000. • Stephen M. Stahl: <i>Stahl's Essential Psychopharmacology: Neuroscientific Basis and Practical Applications</i>. 4th Edition – 9781107686465 <p>J. Zohar, et al (2015). A review of the current nomenclature for psychotropic agents and an introduction to the Neuroscience-based Nomenclature. <i>Eur Neuropsychopharmacol</i>. 2015 Dec;25(12):2318-25. doi: 10.1016/j.euroneuro.2015.08.019. Epub 2015 Sep 7.</p>

Klinikai pszichofarmakológia

Kurzus címe	KLINIKAI PSZICHOFARMAKOLÓGIA
Kurzus meghirdetője	Dr. Bitter István egyetemi tanár
Program	4. TDI: Pszichiátria
Órák helye	Hely: Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, I. em. Tanácsterem
Óraszám	28
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>Ez a magyar nyelvű kurzus szorosan kapcsolódik a kurzus vezetője által meghirdetett témához, mely a pszichiátriai betegségek gyógyszeres kezelésével kapcsolatos kutatásokkal foglalkozik.</p> <p>A téma keretein belül II-IV fázisú klinikai vizsgálatok folynak, melyek a gyógyszerek hatékonyságát/hatásosságát és biztonságát tesztelik. A vizsgált paraméterek közé tartoznak pszichometriai (pl. diagnosztikai interjú, tüneti skálák, neuropszichológiai tesztek) és biológiai adatok (pl. haematológia, EKG, EEG, MRI).</p> <p>A témához tartoznak a klinikai pszichofarmakológia módszertani kutatásai és más szakterületekkel közösen folytatott vizsgálatai, - beleértve de nem kizárólagosan - tesztek fejlesztése és adaptálása, homogén vizsgálati csoportok kialakítása (különös tekintettel endofenotípusok vizsgálatára), farmakoepidemiológiai és farmakogenetikai vizsgálatok, a kezelések költség-hatékonysági vizsgálatai, a pszichofarmakonok hatásainak megértését segítő nem gyógyszeres pszichiátriai kezelési módszerek.</p> <p>A kutatások bázisintézménye a Semmelweis Egyetem Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikája, ahol Pszichofarmakológiai Munkacsoport is működik. Hazai és nemzetközi együttműködések segítik a téma keretein belül folyó kutatásokat.</p> <p>A kurzus célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a klinikai pszichofarmakológiai vizsgálatok értékelésének a szempontjait és képessé váljanak önálló kutatási terv elkészítésére, fel tudják mérni, hogy a terv készítésének mely részeinél szorulnak segítségre, további képzésre (pl.</p>

	<p>statisztika). A kurzus sok önálló munkával jár, a hallgatók rendszeresen referálnak, lehetőségük van a fontosabb pszichometriai tesztekkel betegek vizsgálatán keresztül megismerkedni. A vizsga legfőbb eleme, hogy önálló vizsgálati tervet kell készíteniük a résztvevőknek, melyeket a kurzusvezető értékeli és a hallgatóknak a vizsga keretében egy „mini” házi védéshez hasomlóan prezentálniuk kell és egymás kutatási tervének a megvitatásában aktívan részt kell venniük.</p> <p>A kurzus tartalma frissül, a legújabb ismereteket igyekszünk a hallgatóknak átadni, azonban az alább ismertetett tematikai blokkok a kurzus több, mint másfél évtized csak minimálisan változtak. Az egyes blokkokat az adott téma szakértői adják elő, azok módszertani „összekötését” a kurzus vezetője végzi.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>1. alkalom Klinikai pszichofarmakológiai vizsgálatok tervezése 3 óra Dr. Bitter István</p> <p>2. alkalom Vizsgálatok szkizofréniában 3 óra Dr. Bitter István</p> <p>3. alkalom Vizsgálatok demenciákban 3 óra Dr. Hidasi Zoltán</p> <p>4. alkalom Vizsgálatok bipoláris zavarban 3 óra Dr. Bitter István</p> <p>5. alkalom Vizsgálatok depresszióban 3 óra Dr. Bolyós Csilla</p> <p>6. alkalom Klinikai pszichofarmakológiai vizsgálatok statisztikai értékelése 3 óra Dr. Czobor Pál</p> <p>7. alkalom Pszichometriai gyakorlat I. (skálák ismertetése és betegek „pontozása”) 3 óra Dr. Tolna Judit</p> <p>8. alkalom Pszichometriai gyakorlat II. (skálák ismertetése és „betegek” pontozása) 3 óra Dr. Bolyós Csilla</p> <p>9. alkalom Konzultáció és vizsga 4 óra Dr. Bitter István</p>

Molekuláris Pszichiátria

Kurzus címe	Molekuláris Pszichiátria
Kurzus meghirdetője	Dr. Réthelyi János egyetemi tanár
Program	4. TDI: Pszichiátria
Óraszám	Heti 2 óra, 8 héten át
Kredit	1 kredit
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A kurzus bevezetést ad a molekuláris pszichiátriának nevezett tudományterület különböző megközelítéseibe, különös tekintettel a pszichiátriai genetikára. A kurzus célja, hogy a hallgatók általános jártasságot szerezzenek ezen a területen, megértsék a különböző vizsgálati típusokat és metodikákat, képessé váljanak pszichiátriai genetikai témájú nemzetközi publikációk értelmezésére és feldolgozásra. A kurzus erősen metodikai megalapozottságú, célja, hogy a legfontosabb genotipizálási és statisztikai módszereket a hallgatók megértsék.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>I. A pszichiátria fogalma és intézményei.</p> <p>1. Pszichiátria és elmegyógyászat. Lélekgyógyászat (pszichoterápia). Ideg- és elmegyógyászat. A nemzetközi szóhasználat (pszichiátria) előnyei és hátrányai. A pszichiátria és pszichológia összemosódása a köznyelvben és a tömegkommunikációban. Előnyök és káros következmények.</p> <p>2. A szakterület képviselői. Intézmények. A hivatásrend: a pszichiátria területén dolgozó szakemberek. Szakvizsgák. A pszichiátria helye az orvos-egészségügyben. A szakterület presztízse. Előítéletek a pszichiátriával szemben.</p> <p>II. A pszichiátria története és társadalmi beágyazottsága.</p> <p>3. Orvosi megközelítés. Vallási nézőpont. Rendészeti összefonódás. A három megközelítés alakulása a történelem folyamán. Politikai-ideológiai szempontok érvényesülése.</p> <p>4. A pszichiátria története és önállósodása. „Előtörténet”, ókor, középkor. Téboldyák. Téboldyai orvosok (aliéniste). A pszichiátria önállósodása. Az orvostudományba való integrációja. „Forradalmak” a pszichiátriában. Morális terápiák. Terápiás „forradalom”. Intézményi „forradalmak”. Közösségi pszichiátria.</p> <p>III. A pszichiátria hazai vonatkozásai.</p>

5. A magyar pszichiátria alakulása a történelem folyamán. Elmegyógyintézetek. A pszichiátria és a neurológia integrációja, majd szétválása. Az elmeosztályok nyitása. A pszichoterápia „külön-utas” fejlődése. A deinstitutionalizáció hazánkban.

6. Az Elmekörtani tanszék története Budapesten. Laufenauer (1882) Károlytól Magyar Istvánig. A magyar pszichiátria egyetemes hozadéka. Reflex-tan (Lechner). Agyapatológia (Schaffer). Pszichoanalízis (Ferenczi). Görcskezelések (Meduna). Orvosi pszichológia (Ranschburg). Pszichoszomatika (Alexander). Idegtudományok (Grastyán), Szentágothai.

IV. A pszichiátria nagy elméleti rendszerei.

7. Bűn – büntetés – betegség. A morális rend zavara. Agyapatológia (Griesinger tézise: az elme betegségei az agy betegségei). Idegtudományok. Az „Agy évtizede” (1990-2000). Biológiai pszichiátria. A genetika hozadéka.

8. Lélektani elméletek. Pszichoanalízis és irányzatai. Fenomenológia és egzisztencializmus. Behaviorizmus. Szociálpszichiátria. Antipszichiátriai mozgalmak.

V. A pszichiátria filozófiai háttere.

9. Empirizmus és racionalizmus. A kanti hagyomány. Humanisztikus irányzatok.

Egység – sokféleség. Dekonstruccionizmus. Foucauld – Derrida.

10. Elme – tudat. Tudatelméletek. Elmefilozófia. Neurológiai redukcionizmus. Emergencia-elmélet (Weissmahr). Dualista felfogások. Kognitív idegtudományok. A szubjektum és az agyműködés. Test – lélek – szellem. Spiritualitás.

VI. A pszichiátriai nevezéktan (semiológia)

11. Történeti szempontok. Nagy történelmi kategóriák. A neurosis (Cullen, Freud). A hysteria (Charcot). A neurosis (Beard). A schizophrenia és a psychosis maniac-depressiva (Kraepelin). A psychopathia (Schneider). Psychosomaticus betegségek (Alexander).

12. A modern nevezéktan kialakulása. A betegségek Nemzetközi Osztályozása (BNO-10). Az amerikai rendszer DSM-III-tól a DSM-5-ig. A rendszer előnyei és hátrányai.

VII. Pszichopatológia (kórlélektan)

13. A tudat. A megismerési folyamatok patológiája. A kategorizáció. A figyelem. Megismerési preferenciák, attitűdök. Emlékezés és zavarai. A gondolkodás zavarai.

14. Az emóciók zavarai. Motivációk és cselekvések. A személyiség és a személy fogalma.

VIII. Pszichogén kórképek, neurózisok

15. A szorongás testi, lelki és magatartási megnyilvánulásai. A neuroticizmus. Epidemiológia. A szorongás strukturálódása. A fóbiák.

Kényszeres tünetcsoportok. Pszichoreaktív állapotok. Neurotikus tünet és „színlelés”.

16. A conversió és a hysteria. Szomatoform zavarok. Pszichoszomatikus kórképek. Az egészségügyi rendszer szerepe a kórképek tünettánának alakításában. A disszociációs zavarok.

IX. A szkizofréniák

17. A szkizofrénia, mint a pszichiátria identitásának eleme. A szkizofrénia kultúrtörténete. Epidemiológia.

18. A szkizofrénia tünettana, kórlefolyása, prognózisa. Terápia, rehabilitáció.

X. Az affektív kórképek (depressziók)

19. A depressziós tünetcsoport. A mániás állapot tünettana. Történeti adatok. Biblia. Hippokrates. A melancholia. A depresszió fogalom inflációja és az új nomenklátúra kapcsolata.

20. A depresszió klinikai formái. Unipoláris, bipoláris és neurotikus depresszió (dysthymia). Bipoláris zavarok és kreativitás. Az öngyilkosság.

XI. Az agy károsodására visszavezethető kórképek: organikus pszichiátria

21. Idült, progresszív kórképek. Az elbutulás. Társadalmi jelentősége. Epidemiológia. Amnesztikus tünetcsoportok. Presbyophrenia. Ribot-szabály.

22. Többnyire hevenyen fellépő zavarok. Tudatzavar. Delíriumok és hallucinózisok.

XII. Szenvedélybetegségek. A szexualitás zavarai.

23. Alkoholizmus. Epidemiológia. A szokásból betegséggé válás folyamata. Társadalmi jelentősége. Az alkoholizmus mint betegség tünetei. Az alkoholizmus talaján fellépő elmezavarok. Szerfüggőségek. Gyógyszerfüggőség. Magatartás-addikciók.

24. A szexuális funkció és orientáció zavarai. Szexuális identitás.

XIII. A pszichiátriában alkalmazott biológiai gyógymódok

25. Gyógyszeres terápiák. Antipszichotikumok. Antidepresszív szerek. Trankvillánsok. A gyógyszeres terápiák gyakorlata.

26. Nem gyógyszeres eljárások. Görcskezelések. Alvásmegvonás. Fényterápia. Idegsebészeti beavatkozások. A pszichiátriai rehabilitáció.

XIV. Pszichoterápiás eljárások

27. Pszichoterápiás alapfogalmak. A pszichoterápia és a segítő kapcsolatok. Kutatások a segítő kapcsolatok területén. A pszichoterápiák közös hatótényezői.

28. Pszichoterápiás iskolák, irányzatok és módszerek. Az irányzatok mögötti filozófiai felfogások. A pszichoterápiák inflációja.

Ajánlott irodalom	<p>Plomin, DeFries, McClearn, McGuffin: Behavioral Genetics (5th Edition), Worth Publishers, New York</p> <p>Tringer László: A pszichiátria tankönyve. 5. átdolgozott kiadás. Budapest, Semmelweis Kiadó, 2019.</p>
--------------------------	---

Pszichiátriai felzárkóztató kurzus

Kurzus címe	Pszichiátria a hétköznapokban. Pszichiátriai felzárkóztató kurzus (2020/21).
Kurzus meghirdetője	Dr. Réthelyi János egyetemi tanár - Dr. Tringer László professor emeritus
Program	4. TDI: Pszichiátria
Óraszám	Heti 2 óra, egy szemeszter
Kredit	2 kredit
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A kurzus felépítése deduktív logikát követ. A nem klinikus hallgató általános ismeretei felől közelítünk a pszichiátria felé. Történeti és kulturális összefüggésekkel indulunk, és közelítünk a pszichiátria felé. Előbb az elme- és lélekgyógyászat általános fogalmait tárgyaljuk, hogy a hallgató el tudja helyezni azokat meglévő ismeretei rendszerébe. Ezt követően kerülhet sor a pszichiátria nem klinikus szintű tárgyalására. Törekvésünk az, hogy a nem orvos és pszichológus előképzettségű hallgató is részese legyen doktori iskolánk szellemiségének. A kurzus során az adott témát mindvégig interaktív módon tárgyaljuk. Az egyes témákat az előadó klinikai esetekkel illusztrálja. A hallgatók az egyes témákhoz irodalmat is kapnak, amelyből egy-egy arra vállalkozó hallgató az órák elején röviden referál.</p>
Órára lebontott tematika	<p>I. A pszichiátria fogalma és intézményei.</p> <p>1. Pszichiátria és elme- és lélekgyógyászat. Lélekgyógyászat (pszichoterápia). Ideg- és elme- és lélekgyógyászat. A nemzetközi szóhasználat (pszichiátria) előnyei és hátrányai. A pszichiátria és pszichológia összemosódása a köznyelvben és a tömegkommunikációban. Előnyök és káros következmények.</p>

2. A szakterület képviselői. Intézmények. A hivatásrend: a pszichiátria területén dolgozó szakemberek. Szakvizsgák. A pszichiátria helye az orvos-egészségügyben. A szakterület presztízse. Előítéletek a pszichiátriával szemben.

II. A pszichiátria története és társadalmi beágyazottsága.

3. Orvosi megközelítés. Vallási nézőpont. Rendészeti összefonódás. A három megközelítés alakulása a történelem folyamán. Politikai-ideológiai szempontok érvényesülése.

4. A pszichiátria története és önállósodása. „Előtörténet”, ókor, középkor. Tébolydák. Tébolydai orvosok (aliéniste). A pszichiátria önállósodása. Az orvostudományba való integrációja. „Forradalmak” a pszichiátriában. Morális terápiák. Terápiás „forradalom”. Intézményi „forradalmak”. Közösségi pszichiátria.

III. A pszichiátria hazai vonatkozásai.

5. A magyar pszichiátria alakulása a történelem folyamán. Elmeegőgyintézetek. A pszichiátria és a neurológia integrációja, majd szétválása. Az elmeosztályok nyitása. A pszichoterápia „külön-utas” fejlődése. A deinstitutionalizáció hazánkban.

6. Az Elmekörtani tanszék története Budapesten. Laufenauer (1882) Károlytól Magyar Istvánig. A magyar pszichiátria egyetememes hozadéka. Reflex-tan (Lechner). Agyapatológia (Schaffer). Pszichoanalízis (Ferenczi). Görcskezelések (Meduna). Orvosi pszichológia (Ranschburg). Pszichoszomatika (Alexander). Idegtudományok (Grastyán), Szentágothai.

IV. A pszichiátria nagy elméleti rendszerei.

7. Bűn – büntetés – betegség. A morális rend zavara. Agyapatológia (Griesinger tézise: az elme betegségei az agy betegségei). Idegtudományok. Az „Agy évtizede” 1990-2000). Biológiai pszichiátria. A genetika hozadéka.

8. Lélektani elméletek. Pszichoanalízis és irányzatai. Fenomenológia és egzisztencializmus. Behaviorizmus. Szociálpszichiátria. Antipszichiátriai mozgalmak.

V. A pszichiátria filozófiai háttére.

9. Empirizmus és racionalizmus. A kanti hagyomány. Humanisztikus irányzatok.

Egység – sokféleség. Dekonstruccionizmus. Foucauld – Derrida.

10. Elme – tudat. Tudatelméletek. Elmefilozófia. Neurológiai redukcionizmus. Emergencia-elmélet (Weissmahr). Dualista felfogások.

Kognitív idegtudományok. A szubjektum és az agyműködés. Test – lélek – szellem. Spiritualitás.

VI. A pszichiátriai nevezéktan (semiológia)

11. Történeti szempontok. Nagy történelmi kategóriák. A neurosis Cullen, Freud). A hysteria (Charcot). A neurosis (Beard). A schizophrenia és a psychosis maniaco-depressiva (Kraepelin). A psychopathia (Schneider). Psychosomaticus betegségek (Alexander).

12. A modern nevezéktan kialakulása. A betegségek Nemzetközi Osztályozása (BNO-10). Az amerikai rendszer DSM-III-tól a DSM-5-ig. A rendszer előnyei és hátrányai.

VII. Pszichopatológia (kórlélektan)

13. A tudat. A megismerési folyamatok patológiája. A kategorizáció. A figyelem. Megismerési preferenciák, attitűdök. Emlékezés és zavarai. A gondolkodás zavarai.

14. Az emóciók zavarai. Motivációk és cselekvések. A személyiség és a személy fogalma.

VIII. Pszichogén kórképek, neurózisok

15. A szorongás testi, lelki és magatartási megnyilvánulásai. A neuroticizmus. Epidemiológia. A szorongás strukturálódása. A fóbiák. Kényszeres tünetcsoportok. Pszichoreaktív állapotok. Neurotikus tünet és „színlelés”.

16. A conversió és a hysteria. Szomatoform zavarok. Pszichoszomatikus kórképek. Az egészségügyi rendszer szerepe a kórképek tünettannának alakításában. A disszociációs zavarok.

IX. A szkizofréniák

17. A szkizofrénia, mint a pszichiátria identitásának eleme. A szkizofrénia kultúrtörténete. Epidemiológia.

18. A szkizofrénia tünettana, kórlefolyása, prognózisa. Terápia, rehabilitáció.

X. Az affektív kórképek (depressziók)

19. A depressziós tünetcsoport. A mániás állapot tünettana. Történeti adatok. Biblia. Hippokrates. A melancholia. A depresszió fogalom inflációja és az új nomenklatura kapcsolata.

20. A depresszió klinikai formái. Unipoláris, bipoláris és neurotikus depresszió (dysthymia). Bipoláris zavarok és kreativitás. Az öngyilkosság.

XI. Az agy károsodására visszavezethető kórképek: organikus pszichiátria

	<p>21. Idült, progresszív kórképek. Az elbutulás. Társadalmi jelentősége. Epidemiológia. Amnesztikus tünetcsoportok. Presbyophrenia. Ribot-szabály.</p> <p>22. Többnyire hevenyen fellépő zavarok. Tudatzavar. Delíriumok és hallucinózisok.</p> <p>XII. Szenvedélybetegségek. A szexualitás zavarai.</p> <p>23. Alkoholizmus. Epidemiológia. A szokásból betegséggé válás folyamata. Társadalmi jelentősége. Az alkoholizmus mint betegség tünetei. Az alkoholizmus talaján fellépő elmezavarok. Szerfüggőségek. Gyógyszerfüggőség. Magatartás-addikciók.</p> <p>24. A szexuális funkció és orientáció zavarai. Szexuális identitás.</p> <p>XIII. A pszichiátriában alkalmazott biológiai gyógymódok</p> <p>25. Gyógyszeres terápiák. Antipszichotikumok. Antidepresszív szerek. Trankvillánsok. A gyógyszeres terápiák gyakorlata.</p> <p>26. Nem gyógyszeres eljárások. Görcskezelések. Alvásmegvonás. Fényterápia. Idegsebészeti beavatkozások. A pszichiátriai rehabilitáció.</p> <p>XIV. Pszichoterápiás eljárások</p> <p>27. Pszichoterápiás alapfogalmak. A pszichoterápia és a segítő kapcsolatok. Kutatások a segítő kapcsolatok területén. A pszichoterápiák közös hatótényezői.</p> <p>28. Pszichoterápiás iskolák, irányzatok és módszerek. Az irányzatok mögötti filozófiai felfogások. A pszichoterápiák inflációja.</p>
Ajánlott irodalom	<p>Réthelyi János (szerk.) Pszichiátria jegyzet. Bp. Semmelweis Kiadó, 2019.</p> <p>Németh Attila: Pszichiátria vázlatosan. Bp. Medicina, 2010.</p> <p>Tringer László: A pszichiátria tankönyve. 5. átdolgozott kiadás. Budapest, Semmelweis Kiadó, 2019.</p>

A személyiségpszichológia alapjai

Kurzus címe	A személyiségpszichológia alapjai
Kurzus meghirdetője	Dr. Perczel-Forintos Dóra egyetemi tanár
Program	4. TDI: Pszichiátria

Óraszám	12 kontakt óra és 16 óra önálló munka
Kredit	2 kredit
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók betekintést nyerjenek a személyiségpszichológia legfontosabb területeibe. A történeti áttekintések során megismerhetik az egyes irányzatok megalapítóinak úttörő munkásságát. A kurzus során azok a hallgatók is elsajátíthatják ezen főbb irányzatok alapjait, akik nem rendelkeznek mélyebb pszichológiai vagy pszichiátriai háttérrel. A tematika felépítésénél arra törekedtünk, hogy a kurzus végére a hallgatók kellő rálátással és háttértudással ismerhessék meg a személyiségpszichológia legmodernebb irányzatát, amely a személyiség kognitív megközelítését, illetve a pozitív pszichológiai személeletet foglalja magában mind elméleti előadások, mint saját élményű gyakorlatok formájában. A hallgatók minden témakörhöz szakirodalmi anyagot kapnak, a kurzus végén pedig a megadott témák egyikéből esszét írnak.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>I. Bevezetés a személyiségpszichológiába</p> <p>I/1. Személyiséglélektani alapok: a személyiségfejlődés bio-pszichoszociális aspektusai</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Mi a személyiség? A személyiség megközelítésének lehetséges módjai. Történeti előzmények. Test és személyiség. Pavlov és Jung tipológiája. 2) Kérdőívek – személyiségvonások mérése. Eysenck vonáselmélete. A személyiség modern szemlélete. Genetika. Rokon fogalmak. 3) A személyiségfejlődés meghatározói. A személyiség biológiai szemlélete. Temperamentum vizsgálatok. Az érett személyiség jellemzői. <p>Irodalom:</p> <p>Charles S. Carver – Michael F. Scheier: <i>Személyiségpszichológia</i> (Osiris 2011, második kiadás)</p> <p>Első rész: Bevezetés</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mi a személyiségpszichológia? <p>I/2. Pszichoanalitikus perspektíva</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A pszichoanalitikus személyiségelmélet. A pszichoterápia kezdetei. Hipnotizmus. Freud egzisztencialista előfutárai. Tudományos hatások.

- 2) Sigmund Freud munkássága. Pszichoanalízis. Freud személyiségmodelljei. Freud strukturális modellje.
- 3) A pszichoanalitikus modell alapfeltevései. Pszichés determinizmus. Öröm-fájdalom elv. Ösztön két fogalma. Metapszichológia elemzés.
- 4) Neofreudisták és alternatív irányzatok. Anna Freud. Carl Gustav Jung. Budapesti iskola.
- 5) A kötődés szerepe a személyiségfejlődésben. Az anya szerepe. Tükrözés.

Irodalom:

Negyedik rész: Pszichoanalitikus perspektíva

8. A személyiség szerkezete és működése pszichoanalitikus nézőpontból

9. Szorongás, elhárítás, énvédelem

Ötödik rész: Neoanalitikus perspektíva

10. Énpszichológia

11. Pszichoszociális elméletek

II. Tudatos jelenlét

II/1. Tudatos jelenlét (mindfulness) alapú terápiai

- 1) Életesemény – pozitív és negatív minősítés. Tudatos jelenlét meghatározása. Mi a pszichoterápia?
- 2) A kognitív terápia fejlődése – 1. hullám, 2. hullám, 3. hullám. Buddhista és keresztény gyökerek. Thomas Merton munkássága.
- 3) „Létezés üzemmód”. Kabat-Zinn tudatos jelenlét modellje. Mit értünk mindfulness alatt? Meditáció – a gyakorlás alapja.
- 4) Mi a meditáció? MBSR története. MBSR gyakorlatok.
- 5) Klinikai alkalmazás. Evéstudatossági tréning.

Irodalom:

Hatodik rész: Tanuláselméleti perspektíva

12. Kondicionáláselméletek

13. Szociális-kognitív tanuláselméletek

III. A személyiség tranzakcióanalitikus megközelítései

- 1) A tranzakcióanalitikus megközelítés eredete. Eric Berne munkássága.
- 2) A tranzakcióanalitikus terápia fő jellemzői. Simogatás/stroke.
- 3) Az emberi interakciók célja. A négy egzisztenciális életpozíció. A személyiség strukturális elemzése.
- 4) Szülői énállapot 1-4. Felnőtt énállapot 1-4. Gyermeki énállapot 1-5.
- 5) Tranzakciók típusai. Sorskönyvek. Emberi játszmák.

IV. A személyiség tanuláseméleti és kognitív megközelítései

- 1) A tanulás típusai. Operáns tanulás alaphelyzetei. Skinner munkássága. Obszervációs tanulás. Bandura munkássága.
- 2) A kognitív paradigma. A kognitív struktúra kialakulása a személyiségfejlődés során.
- 3) Diszfunkcionális attitűdök. Kognitív torzítások. Kognitív folyamatok modellezése. „Circulus vitiosus”.
- 4) Gondolatnapló. Kognitív átstrukturálás 1-2.

Irodalom:

Hetedik rész: Fenomenológiai perspektíva

14. Önmegvalósítás és önértékelés

15. Személyes konstrukciók

V. Bevezetés a pozitív pszichológiai személetbe: mitől vagyunk boldogok?

- 1) Pozitív bemutatkozás. Történeti háttér.
- 2) Humanisztikus pszichológia. Pozitív pszichológia. Boldogság és egészség.
- 3) Mitől vagyunk boldogok? Személyiség és boldogság. Autentikus életöröm. PERMA elmélet.
- 4) A pozitív pszichológia a személyiségről.
- 5) Virues in Action kérdőív. Pozitív pszichológiai gyakorlatok.

Irodalom:

Nyolcadik rész: A kognitív önszabályozás perspektívája

16. Jelenkori kognitív elképzelések

17. Az önszabályozás

Választható esszétémák	<ol style="list-style-type: none"> 1. A tudatos jelenlét szerepe az érzelemszabályozásban 2. Tudatos jelenlét, szorongás, időstressz, perfekcionizmus 3. A tudatos jelenlét szerepe és jellemzői gyermekkorban 4. A tudatos jelenlét szerepe és jellemzői időskorban 5. A tudatos jelenlét és az identitás alakulása 6. Tudatos jelenlét és figyelemzavar 7. Tudatos jelenlét és önsértő magatartás 8. A tudatos jelenlét szerepe az empátia fejlesztésében
-------------------------------	---

Központi idegrendszeri MRI vizsgálatok elemzésének elmélete és gyakorlata

Kurzus címe	Központi idegrendszeri MRI vizsgálatok elemzésének elmélete és gyakorlata
Kurzus meghirdetője	Dr. Csukly Gábor és Kozák Lajos Rudolf
Program	4. TDI: Pszichiátria
Óraszám	Heti 4 óra, egy szemeszter
Kredit	3 kredit
Számonkérés	szóbeli vizsga
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>Az MRI (Magnetic Resonance Imaging) vizsgálat a modern idegtudományi illetve klinikai pszichiátriai kutatások egyik alapvető eszköze. Az agy strukturális szerkezete, eltérései mellett az agy működésének dinamikus vizsgálata is lehetséges. A kurzus célja, hogy a résztvevők megértsék és elsajátítsák az MR feldolgozás és elemzés alapjait, különös hangsúlyt fektetve a funkcionális MRI (fMRI) vizsgálatok elemzésére. A kurzus elsősorban az SPM elemzőszoftver működésén keresztül ismerteti a strukturális és funkcionális MRI feldolgozást, de kitérünk más programok használatára is. Az elméleti háttér mellett a számítógép melletti gyakorlati oktatás (MRI elemzés) is fontos része a kurzus anyagának. Az oktatás során elsősorban kognitív idegtudományi illetve pszichiátriai és neurológiai vizsgálatok feldolgozásán keresztül mutatjuk be az elemzés gyakorlatát.</p>

<p>Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)</p>	<p>I. Bevezetés-bemutakozás / Az SPM program használata</p> <p>Kurzus tematikájának ismertetése. A VBM (Voxel Based Morphometry) rövid bemutatása példákkal. A DTI (Diffusion Tensor Imaging) rövid bemutatása példákkal. Az MR vizsgálatok alapfogalmai, pl. voxel, képformátumok, koordinátarendszerek. Mire lehet jó a funkcionális MR képalkotás, alapvető kísérleti paradigmák ismertetése.</p> <p>II. Az MR működésének elméleti alapjai</p> <p>Az MR működéséhez szükséges fizikai és matematikai alapok ismertetése. A különböző képalkotók (UH, RTG, MR, PET, SPECT) összehasonlítása. Mágneses alaptulajdonságok, precesszió, gerjesztés, relaxáció lényege. Az MR képalkotás és a Fourier transzformáció. Képalkotás 3 dimenzióban. Az EPI szekvencia, diffúziós képalkotás, Multi-Band SENSE, parallel képalkotás alapjai.</p> <p>III. Strukturális MRI elemzés az SPM programmal (Csukly Gábor): Voxel based morphometry (VBM)</p> <p>Milyen kérdésekre adhat választ a VBM? Az összehasonlítás/statisztikai elemzés problémája VBM esetén. Hogyan működik a VBM? Miért kell előfeldolgozni a képeket? Előfeldolgozás és statisztikai elemzés lépései. Az előfeldolgozás célja: összehasonlíthatóság. Miért fontos a szegmentálás? Szegmentáció a szövetek valószínűségi (Gauss) eloszlásai alapján (példákon bemutatva). MRI zaj korrekció (Bias correction). DARTEL: A szürke- és fehérállomány regisztrációja egy közös ,template'-hez egy csoport összes tagjánál szimultán. Normalizáció MNI térbe és simítás. Csoportok statisztikai összevetése és a különbségek mögötti lehetséges magyarázatok. Korrekció a teljes agytérfogatra és a többszörös tesztelésre.</p> <p>IV. 1st level analysis: General Linear Models (GLM) és kognitív fMRI paradigmák: fMRI adatok elemzése az egyén szintjén</p> <p>Előfeldolgozás. GLM: a mért adatok modellezése. Design mátrix és regresszorok. Változók, BOLD válasz alakja és a konvolúciós modell. Alacsony frekvenciás zaj és szűrése: High pass filtering (felül áteresztő szűrő). Miért kellene a kontrasztok, kontraszt típusok (T és F kontrasztok).</p> <p>V. 2nd level analysis: Group level analysis: Csoport szintű elemzés</p> <p>Fix, kevert és hierarchikus modellek. Faktoriális elemzés tervezése: egymintás t-teszt, kétmintás t-teszt, párosított t-teszt,</p>
--	---

többszörös regresszió, egyutas ANOVA, ANCOVA, GLM és az elemzések előfeltételei.

VI. Nyugalmi fMRI, DTI, műtét előtti tervezés

Funkcionális hálózatok térképezése, strukturális korrelátumaik és gyakorlati alkalmazások.

VII. Strukturális hasonlósági elemzések

VIII. Strukturális és funkcionális MRI speciális populációkkal: kihívások és megoldások gyerekek és idős felnőttek strukturális és funkcionális MRI vizsgálatában

A hippocampus alrégiói MRI-vel. Mintázat elkülönítés és kiegészítés az agyban. A hippocampus szegmentációja: kézi és automatizált megközelítések összehasonlítása. A hippocampus alrégióinak változása a korrallal. Az elemzések lehetséges zavaró tényezői. A longitudinális strukturális és funkcionális MR elemzések kihívásai és lehetséges megoldások. Lehetséges viselkedéses zavaró tényezők. Korból fakadó zavaró tényezők. Nemzetközi iránymutatások a longitudinális elemzésekhez.

IX. Genetic imaging

Bemutakozás, saját kutatások, háttér. Genetikai bevezető. A genetikai képalkotás vizsgálati típusainak áttekintése. Statisztikai módszerek. Gyakorlati kérdések: adattárolás, etikai engedély, betegek bevonása. Távlati cél: Össze tudunk hozni egy ilyen vizsgálatot?

X. fMRI a farmakológiában

Képalkotó vizsgálatok és farmakológia. Agyi képalkotó módszerek. PET farmakológiai felhasználása és limitációi (DASB PETa szerotonin transzportervizsgálatára, Depressziós betegek fluoxetinekezelésének követése F18-fluorodeoxyglucosePET-tel). Farmako-MRI(phMRI) típusai. Átmeneti képalkotó fenotípusokválasztása. Érzelmi információk agyi feldolgozása és a Citalopram. A farmakoMRIalkalmazásának korlátai.

XI. fMRI a fájdalomkutatásban

Fájdalom komponensei. Objektív fájdalom mutató? Vizuális Analóg Skála (VAS). Teszt-reteszt reliabilitása Fájdalom fMRI-ban. Korai vs. Késői fázis – egy vagy két válaszcúcs Hogyan elemezzünk? Kondicionálásos paradigmák / félelmi kondicionálás. Hogyan építsünk fel a modellünket? Kontrasztok. Fájdalmi anticipáció. Elemzési szempontok.

	<p>XII. Modern MRI gyorsítási technikák és alkalmazásuk funkcionális vizsgálatokban. Képpalkotási hibák. MRI minőségbiztosítás.</p> <p>MRI felépítése – miben lehet hiba? Képpalkotása hibák okai és típusai: gradiens nemlinearitás, alaptér inhomogenitás, örvényáramok, RF inhomogenitás, páciens mozgása. Minőségbiztosítás: geometriai pontosság, síkbeli torzítás, Szeletirányú torzítás, felbontás és kontraszt, térbeli jel/zaj arány, szellemképek. Modern MRI gyorsítási technikák és alkalmazásuk funkcionális vizsgálatokban: SENSE, Simultaneous Multislice / Multiband Imaging, Multiband alkalmazások.</p> <p>XIII. A strukturális elemzés egy másik megközelítése</p> <p>Freesurfer elmélet és gyakorlat</p> <p>XIV. Gyakorlati konzultáció</p> <p>A gyakorlati konzultáció során segítünk a hallgatók saját vizsgálataik elemzéseiben illetve az SPM programozás alapjait mutatjuk be.</p>
Ajánlott irodalom	K.J. Friston, J. Ashburner, S.J. Kiebel, T.E. Nichols, and W.D. Penny, editors. Statistical Parametric Mapping: The Analysis of Functional Brain Images. Academic Press, 2007.

Klinikai neuropszichológia

Kurzus címe	Klinikai neuropszichológia PhD kurzus
Kurzus meghirdetője	Dr. Pataky Iлона
Program	4. TDI
Óraszám	15 óra
Kredit	2 kredit
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus általános jellemzői: A mentális egészségtudományokban történő elmélyedés elengedhetetlen feltétele a klinikai neuropszichológiai szemlélettel történő megismerkedés. Ebben a történeti összefüggések, a pszichiátriával, a klinikai pszichológiával való kapcsolat, a kognitív

	<p>idegtudományokhoz fűződő viszony is sorra kerül. Áttekintünk néhány fontosabb tünetegyüttest, a mentális zavarok és a központi idegrendszer állapotának összefüggéseit. Kiemelten kezeljük a szerzett beszédzavarok, az érzelmek, a figyelem – munkamemória –memória összefüggéseit, a frontális diszfunkciók sokszínűségét. A klinikai neuropszichológiai vizsgálat sajátosságainak elemzésén túl megismerkednek a hallgatók néhány vizsgáló eljárással, az eredmények értékelésének újszerű kérdésével. Fontos rész az életkorok neuropszichológiája is. Hiszen a fejlődés és a leépülés folyamatai igen eltérőek lehetnek. A kurzus célja tehát a mentális folyamatok klinikai neuropszichológus szemszögéből történő kezelésének megértése/megértetése. Ebben a hallgatók egyénileg készülhetnek föl egy-egy téma kifejtésére. A félévzáró dolgozatban pedig azt fejtik ki, hogy a kurzus milyen újdonságot hozott saját témájuk kidolgozásában.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>Tárgya</p> <ul style="list-style-type: none">● Határterület: agykutatás, idegtudományok, neuropszichiátria, kísérleti pszichológia, klinikai pszichológia, gyógypedagógia, fejlődéslélektan, rehabilitáció● Az agyi funkciók és a viselkedés kapcsolatát tanulmányozza (Kolb B. Whishaw I. Q. 1996)<ul style="list-style-type: none">— Bizonyos funkciók megvalósítása során mely agyerületek aktivizálódnak— Az agy egyes területeinek sérülése milyen kognitív és viselkedéses változást eredményez— A fejlődési zavarok és a központi idegrendszer fejlődésének összefüggése. A neuropszichológia története

A mentális folyamatok lokalizációja

1. szív – agy Galenus gladiátorok orvosaként (i.e. 5. sz.) az agysérülés és szívsérülés következményeit látta

2. hogyan kontrollálja az agy a viselkedést

Descartes: test és lélek egysége – a szellem hogyan mozgatja a testet – frontális lebeny szerepe

3. Külső megjelenés és viselkedés összefüggése

Gall és Spurzheim: megfigyelések az egyes agyi területek szerepe és a viselkedés között (méret)

4. Lokalizációs tanok

Broca: beszédközpont – frontális lebeny (Broca afázia)

Féltekei működésmegoszlás (bal félteke sérülés afáziásoknál)

Wernicke: másik beszédközpont (Wernicke afázia)

Központok közötti összeköttetés sérül

Diszkonnekciós szindróma: Vezetékes afázia

alexia

apraxia

5. Antilokalizációs elméletek

Goltz: állatkísérletek – kérgi területek eltávolítása minden funkciót érint, mennyiség szerepe fontos

6. Hierarchikus szerveződés

Huglings-Jackson: spinális – közepagy – kérgi szintek, egy-egy funkcióban mindhárom saját szerepet játszik – csak filozófiai megközelítés!

6. Funkcionális szerveződés

Penfield, Jasper: tanulmányok agysérültek kezelésével, idegsebészeti beavatkozások

Lurija: kéreg alatti (késztettség, motiváció) – PTO (észlelés) – frontális kéreg (viselkedés tervezés, szervezés, kivitelezés)

7. Modern lokalizációs elméletek – neuronelmélet

CT MR PET SPECT információi – mentális funkciók állapota eltérő lehet

8. Kognitív deficitek – pszichiátriai megbetegedések esetén

Schizofrénia, depresszió, kényszer – neuropszichológiai elemzések

9. Idegrendszeri hálózat az egyes funkciók megvalósításában

Pszichoterápia következtében a hálózat aktivitása megváltozik (Kéri Szabolcs)

Szerzett beszédzavarok (afáziák)

Történeti áttekintés

Folyékonyság – Utánmondás – Beszédértés - Beszéd kivitelezés

Afázia típusok - Afázia vizsgálata: Western Afázia Teszt (Kertész)

	<p>Érzelmekek szerveződése</p> <p>Történeti áttekintés</p> <p>Az érzelmekek természete – érzelmekek és észlelési modalitások összefüggései</p> <p>Az érzelmekek szerveződésében résztvevő központi idegrendszeri területek</p> <p>Érzelmi viselkedés</p> <p>Az érzelmekek észlelése - interpretációja</p> <p>Féltekei dominancia</p> <p>Érzelmekek vizsgálata</p> <p>Érzelmi kifejezés észlelése</p> <p style="padding-left: 40px;">Arcok, (Ekman)</p> <p style="padding-left: 40px;">Hangszín (Dorofejeva)</p> <p>Érzelmi állapot felismerése (Albu Mónika)</p> <p>Érzelmi reakciók – kontrollálás</p> <p>Frustráció – feszültség kezelése</p> <p>T.A.T. képek – komplex vizuális információ</p> <p>Érzelmi zavarok</p> <p>Érzelmekek felismerésének zavara</p> <p style="padding-left: 40px;">Jobb temporo-occipitális terület</p> <p>Érzelmekek kifejezésének zavara/érzelmi nyelvek</p> <p style="padding-left: 40px;">Pszichiátriai tünetegyüttesek</p> <p>Érzelmekek gátlásának zavara</p> <p style="padding-left: 40px;">Frontális tünetegyüttes</p> <p>Érzelmi megszólíthatóság zavara</p> <p style="padding-left: 40px;">anhedónia</p> <p>Vizuális tér és idő észlelése</p> <p>Központi idegrendszeri háttér</p> <p>Közvetlen tér</p> <p>Közvetett tér</p> <p>Esettanulmányok</p> <p>Neglekt szindróma</p> <p>Vizuális figyelem</p> <p>Vizsgálati eszközök</p> <p>Munkamemória (Baddeley)</p> <p>Időleges tárolás kognitív feladatokban</p> <p>Független információforrásokat hoz interakcióba</p> <p>Korlátozott kapacitású</p> <p>Téri vizuális vázlattömb vizuális Központi végrehajtó</p> <p>Fonológiai hurok akusztikus</p>
--	--

	<p>Hosszútávú tárolás, hozzáférés, ellenőrzés</p> <p>Memória</p> <p>A memória megközelítése – történeti áttekintés</p> <p>Van-e egységes memória?</p> <p>Az emlékezet szerveződésében szerepet játszó központi idegrendszeri területek</p> <p>Memória zavarok osztályozása</p> <ul style="list-style-type: none">A bevésés zavaraiA tanulás zavaraiA felidézés zavarai <p>Modalitás-specifikus eltérések</p> <p>Memória típusok</p> <table border="0"><tr><td>Explicit (tudatos)</td><td>Implicit (tudattalan)</td></tr><tr><td>Tény</td><td>Ügyesség</td></tr><tr><td>Leíró</td><td>Folyamat jellegű</td></tr><tr><td>Emlékezés</td><td>Viselkedés</td></tr><tr><td>Tudja mit</td><td>Tudja hogyan</td></tr><tr><td>Epizodikus</td><td>Szemantikus</td></tr></table> <p>A frontális kéreg</p> <p>Felosztás</p> <p>Funkciómegoszlás</p> <p>Frontális tünetegyüttes</p> <p>IQ és frontális diszfunkciók</p> <p>A frontális funkciók vizsgálata:</p> <ul style="list-style-type: none">Reciprok koordinációDinamikus praxisWisconsinSzófluenciaLondon toronyDivergens gondolkodási feladatok <p>Klinikai neuropszichológiai vizsgálat</p> <p>Rendelkezésre álló tesztekből, próbákból választ</p> <ul style="list-style-type: none">Panaszok alapjánNeurológiai státusz alapjánKépalkotók leletei alapján <p>Minőségelemzés</p> <p>Mennyiségi mutatók fölhasználásával</p> <p>Célok szerint változó</p> <ul style="list-style-type: none">DiagnosztikaDifferenciáldiagnosztikaTerápia	Explicit (tudatos)	Implicit (tudattalan)	Tény	Ügyesség	Leíró	Folyamat jellegű	Emlékezés	Viselkedés	Tudja mit	Tudja hogyan	Epizodikus	Szemantikus
Explicit (tudatos)	Implicit (tudattalan)												
Tény	Ügyesség												
Leíró	Folyamat jellegű												
Emlékezés	Viselkedés												
Tudja mit	Tudja hogyan												
Epizodikus	Szemantikus												

	<p>Életkorok neuropszichológiája</p> <p>Gyermekkor Értelmi fogyatékos Wilson kór (Pléh Cs.) kórok szerint Dis- Autizmus Figyelemzavar MBD Viselkedészavar Fejlődés rendellenes menete</p> <p>Időskor fiziológiai változás Demencia – leépülés eltérő Epizodikus Érzelmek Érdeklődés Személyi adottság szerint</p>
Ajánlott irodalom	<p>Baddeley A.: Az emberi emlékezet. Osiris, 2001.</p> <p>Damasio R. D.: Descartes tévedése. Adu Print 1996.</p> <p>Kállai J.: Bevezetés a neuropszichológiába. Medicina, 2008.</p> <p>Sacks O.: Antropológus a Marson. Osiris, 2004.</p> <p>Trull T.J., Phares E.J.: Klinikai pszichológia. Osiris, 2004. 630-656. o.</p>

Virtuális valóság (VR) alkalmazási lehetőségei a pszichoterápiában

Kurzus címe	Virtuális valóság (VR) alkalmazási lehetőségei a pszichoterápiában
Kurzus meghirdetője	Dr. Simon Lajos egyetemi docens
Program	4. TDI
Óraszám	15 óra
Kredit	1 kredit
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A kurzus 4 órás blokkokban kerül megtartásra, amelyek során az interaktív elméleti előadások és a virtuális valóság eszközök személyes megtapasztaláson alapuló élményszerző gyakorlatai váltogatják egymást.</p> <p>A Virtuális Valóság gondolatát Ivan Sutherland alkotta meg. Úgy képzelte el, hogy a képernyő tulajdonképpen egy ablak, amelyen keresztül egy szintetikus világ látható. Ezt a mesterséges világot kellett olyanná tenni,</p>

	<p>hogy valóságosnak látszódjon. Ivan Sutherland „The Ultimate Display” címmel 1965-ben publikálta elképzeléseit. Nem sokkal ezután Mark Callahan megalkotta az MIT-ben (Massachusetts Institute of Technology) az első fejre szerelhető képernyőt.</p> <p>A VR alkalmazása a pszichológiai zavarok gyógykezelésében nem tekint vissza hosszú múltra. A fejlődés rendkívül gyors és már sok olyan eredmény született, amelyek segítségünkre lehetnek a pszichoterápiás kutatásokban, a terápiás módszerek továbbfejlesztésében és a pszichoterápia néhány módszerének gyakorlatában.</p>
<p>Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A VR technológia fejlődésének történeti áttekintése <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start;"> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start; margin-top: 10px;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> - Jelenleg rendelkezésre álló lehetőségek áttekintése a VR világba történő belépéshez <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start;"> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start; margin-top: 10px;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> - A kiegészítő (stimuláló, visszajelző) eszközök tárházának áttekintése

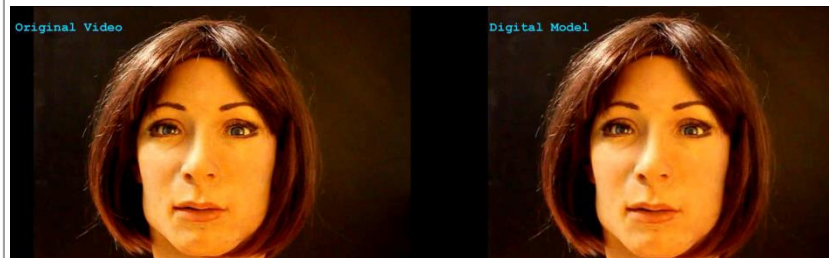
- A virtuális valóság hatékonyságának pszichológiai háttere
 - Slater binominalitás elmélete
 - Presence és a jelenlét élményében szerepet játszó faktorok
 - Immersion
 - Kognitív folyamatok és a VR (tükör-neuronok szerepe, prediktív kódolás, testkép, motiváció, kognitív sémák és érzelmek)

- Virtuális Valóság (VR) terápiás alkalmazásai
 - Működési elvek (interaktivitás, stimulus, mérések, jelenlét)
 - Terápiás módszerek a VR-ban (expozíció, deszenzitizálás, relaxáció, figyelemterelés, érzelem, élmény tudatosítás)
 - VR terápiás módszer előnyei
 - VR terápiás módszer limitációi
 - Biofeedback szerepe a VR terápiákban
 - Fájdalom csillapítása
 - Neuro-rehabilitáció
 - Fóbiák kezelése (repülési, magasság, specifikus, szociális, közlekedési)
 - PTSD kezelése
 - VR használata pszichózisokban, különös tekintettel a szkizofrén betegek rehabilitációjára (avatar terápia)
 - VR – evészavarokban
 - VR – autizmus zavarban
 - VR – addikciók, szenvedélybetegség esetén

- Legújabb kutatási eredmények áttekintése
- A SE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika Virtuális Valóság Kutatócsoport kutatásainak és fejlesztéseinek bemutatása
 - VR-ToMIS (Virtual Reality based Theory of Mind Intervention in Schizophrenia) intervenció fejlesztése és hatásvizsgálata
 - Táplálkozási zavarok - terápiás intervenciók virtuális valóság környezetben
 - Interaktív Virtuális Gyerek - BabyTeach oktató program

- A VR fejlődése, fejlesztések és kitekintés a Jövőbe
 - o Panorámikus 360° videó használata a VR környezetben
 - o IOS/Android 360° - Virtuális Valóság a telefonon
 - o AR (Augmented Reality) fejlesztések
 - o Virtuális Tréning / képességek fejlesztése
 - o Avatár alkalmazása, akinek a viselkedése, verbális és non-verbális kommunikációja programozható - a Mesterséges Intelligencia (AI) tényere a Virtuális Valóságban
 - o Emberszerű (Humanoid) robotok a gyógyításban és az oktatásban VR és AR környezetekben

- Összefoglalás, visszajelzések – „Take home message”

Telepresence – Ezt is elérjük?

ÉrzelmeK és non-verbális kommunikáció felismerésének és kifejezésének vizsgálata mesterséges intelligencia (AI) alkalmazásával az arcon, a gesztusokban és a vokális csatornán

Kurzus címe	ÉrzelmeK és non-verbális kommunikáció felismerésének és kifejezésének vizsgálata mesterséges intelligencia (AI) alkalmazásával az arcon, a gesztusokban és a vokális csatornán
Kurzus meghirdetője	Dr. Simon Lajos egyetemi docens
Program	4. TDI
Óraszám	15 óra
Kredit	1 kredit
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A kurzus 4 órás blokkokban kerül megtartásra, amelyek során az interaktív elméleti előadások és az AI programok személyes megtapasztalásán alapuló élményszerző gyakorlatok váltogatják egymást.</p> <p>Jelenleg a pszichiátriai diagnózisalkotás döntően a klinikai betegvizsgálat (interjú, megfigyelés), a különböző diagnosztikai rendszerek kritériumainak azonosítása, pszichometriai tesztek, laboratóriumi és képalkotó vizsgálatok eredményeinek figyelembevételével történik. A mesterséges intelligencia (AI) segítségével lehetőség nyílik a non-verbális kommunikáció valós idejű többszörös monitorizálására és az adatok elemzésére, amelynek során megtörténik, az emóciók megjelenésének nagyon érzékeny és differenciált felismerése és azonosítása, az emóciók kifejezésében meglévő különbségek és jellegzetességek mérése és osztályozása. Az arckifejezések, a vokális csatorna, a gesztusok és testmozgások elemzése a megfelelő gépi tanuló algoritmusok segítségével lehetővé teszi a pszichiátriai betegségekkel kapcsolatos orvosi döntéstámogató rendszerek kialakítását az alapellátásban és a szakellátás különböző szintjein.</p> <p>Az érzelmi arckifejezések megfigyelésével először Charles Darwin foglalkozott. Darwin a mimikai izmok működését vizsgálta és szerepüket az emberi érzelmeK kifejezésében. Duchenne du Boulogne francia neurológus az arcizmok anatómiáját tanulmányozta, Darwin ennek a kutatásnak a kapcsán készült fotókat használta fel munkájában. Darwin munkásságát számos kutató folytatta, közülük a legismertebb Paul Ekman munkássága. Ekman talán legismertebb „felfedezése” abban rejlett, hogy</p>

	<p>az emberek univerzálisan 6 alapérzelmet képesek elkülöníteni, amelyek felismerése nem függ sem nemtől, sem kortól, sem kultúrától. A 6 alapérezem melyet már gyermekkorunktól kezdve képesek vagyunk felismerni: az öröm, a bánat, a félelem, a meglepetés, a harag és az undor. A FACS módszer, melyet Paul Ekman és kutatótársa Wallace V. Friesen fejlesztettek ki, alkalmas megfigyelésen alapuló tesztek kivitelezésére. Egyes számítógépes szoftverek már képesek a 6 emberi alapérezem felismerésére az arcon. Az érzelmi arckifejezések, annak ellenére, hogy minden ember arcán ugyanúgy jelennek meg, bizonyos betegségek esetén eltéréseket mutatnak.</p> <p>A vokális csatornák elemzése is kiemelkedő fontosságú a megfigyelésen alapuló módszerek között. Az érzelmek beszédre való hatása, elemzésének kezdete a 20. század elejére tehető. A hang, öt alapvető tulajdonság alapján elemezhető: intenzitás, a beszéd sebessége, fonetikus sajátosságok, hangmagasság és a hangsúlyozás.</p> <p>A lassan több évszázada fejlődés alatt lévő mozgáselemzés területén, a hardveres és szoftveres technológiák gyors térnyerése áttörést jelenthet nemcsak szkizofrén, de egyéb a motóriumot befolyásoló betegségek diagnózisában, terápiájában és utánkövetésében is.</p>
<p>Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Emóciók megértésére szolgáló elméletek • Az agy érzellem szabályozásának neurobiológiai háttere • Non-verbális kommunikáció és érzelmkifejezés • Alapemóciók és az érzelmi arckifejezések kapcsolata • Érzelmi arckifejezések felismerése különböző pszichiátriai betegségekben • Érzelmek kifejezése különböző pszichiátriai betegségekben • Face Reader – arckifejezés felismerő – számítógépes program • A depresszió beszédmintázatra gyakorolt hatása • A depresszió és a különböző akusztikai-fonetikai paraméterek közötti kapcsolat • Depresszióra jellemző hangtani paraméterek vizsgálata, automatikus osztályozó rendszer megalkotása • A gesztusok neuropszichiátriai vonatkozásai • A gesztusok típusai és funkciói • Gesztusvizsgáló eszközök • Mozgásdetektálás és elemzés • Gesztuskutatás szkizofrén betegek csoportjában • Legújabb kutatási eredmények áttekintése

	<ul style="list-style-type: none"> • A SE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika Emóció Kutatócsoport kutatásainak és fejlesztéseinek bemutatása <ul style="list-style-type: none"> ○ Depresszióra jellemző hangtani paraméterek vizsgálata, automatikus osztályozó rendszer megalkotása ○ Mozgás és gesztuselemzés gépi tanulással ○ A Face Reader alkalmazhatóságának vizsgálata hangulatzavarban szenvedő betegek diagnosztizálásában és kezelésük hatásvizsgálatában - Összefoglalás, visszajelzések – „Take home message”
--	--

Személyiségzavarok definíciója, elméletei, mérése, epidemiológiája, neurobiológiai folyamatok eltérései, kezelése

Kurzus címe	Személyiségzavarok definíciója, elméletei, mérése, epidemiológiája, neurobiológiai folyamatok eltérései, kezelése
Kurzus meghirdetője	Unoka Zsolt Szabolcs
Program	4/1. Pszichiátria program
Órák helye	SE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika
Óraszám	28 (Heti 4X45 perc, 7 héten át) – kötelezően választható
Vizsga	Írásbeli: számítógépes írásbeli teszt, javítási lehetőség szóban
Kredit	2
Minimális létszám	3
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A tantárgy célja a személyiségzavarok definíciójának, pszichopatológiai, evolúciós, pszichológiai és neurobiológiai elméleteinek, az ismert kérdőíves, interjú alapú, és más tesztekre épülő vizsgálómódszereinek és kezelési módszereinek bemutatása a személyiség zavarok ill. kezelésük (pl. pszichiátria, neurológia, pszichoterápia, addiktológia) iránt érdeklődő PhD hallgatók számára. A tantárgy betekintést nyújt a pszichopatológia nagyobb elméleteibe a személyiségzavarokra fókuszálva, illetve gyakorlati útmutatást nyújt a vizsgálóeszközök klinikai alkalmazására (kérdőívek felvétele, értékelése, strukturált diagnosztikai interjúk felvétele, illetve neuropszichológiai vizsgálóeszközök bemutatása). Ennek során többek között a tesztológiai alapfogalmak, diagnosztikai interjúk értékelése, neuropszichológiai mérőeszközök, és a személyiség és zavarainak</p>

	<p>pszichológiai, neurobiológiai és evolúciós, szociálpszichiátriai modelljei, valamint ezek alkalmazásának lehetőségei és korlátai kerülnek ismertetésre konkrét példákon keresztül. A tantárgy rövid leírása: A tanfolyam olyan hallgatóknak (orvosoknak, gyógyszerészeknek, biológusoknak, pszichológusoknak) szól, akik a pszichiátria, pszichológia, pszichoterápia, illetve a személyiség működésének neurobiológiai alapjairól szeretnének képet kapni. Elsősorban a személyiség és a személyiségzavarok pszichiátriai, neurológiai, magatartástudományi, pszichofarmakológiai megközelítései iránt érdeklődő PhD hallgatók jelentkezését várjuk.</p>
<p>Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)</p>	<p>Elméleti órák tematikája (heti bontásban):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A személyiség és a személyiség zavarok tudományos fogalmának történeti előzményei, a személyiségzavarok fogalmának kialakulása és történelmi előzményeik (Unoka Zsolt) 2. A személyiség zavarok definíciója, leírásuk, tüneteik a BNO-11 és a DSM-5-TR rendszerben 3. A személyiség és a személyiségzavarok kategóriális és dimenzionális felfogásának előnyei és hátrányai, a személyiség funkcionálásának szintjei és mérések. 4. A személyiség és a személyiségzavarok fajokon átívelő dimenziói. A személyiség és a személyiség zavarok evolúciós elméletei. Transzlációs vizsgálatok egyes személyiségzavar vonás megértésének elősegítésére. 5. A pszichopatológia Hierarchikus Taxonómiája (HiTOP): A tradicionális Nosológiák, taxon fogalma és mérési lehetőségei a személyiségzavarok terén. HiTOP modell alkalmazása a személyiségzavarok megértésében. 6. Idegtudományi kutatási eredmények relevanciája a személyiségzavarok megértésében, a Research Domain Criteria (RDoC) rendszerént belül. 7. Temperamentum fogalma, vizsgáló módszerei. Cloninger temperamentum és karakter modellje 8. Vonáselméletek, Nagy Kettes, Nagy Hármas, Nagy Ötös modellek és a személyiségzavar vonások (PID-5) 9. A személyiségzavarok pszichodinamikus elméletei és kezelése: Kernberg Személyiség Szerveződés modellje és az Áttétel Fókuszú Terápia. 10. Személyiségzavarok Mentalizációs Terápiára alapuló elméletei és kezelése.

	<p>11. Személyiségzavarok Dialektikus Viselkedésterápiás Elméletei és kezelési módszerei.</p> <p>12. Személyiségzavarok Sématerápiás modellje és kezelési módja.</p> <p>13. Személyiségzavarok farmakoterápiája.</p> <p>14. Pszichopátia, Sötét Hármás (Pszichopátia, Nárcizmus, Machiavellizmus) jellegzetességei, vizsgáló módszerei, neurobiológiája, kezelési lehetőségei.</p>
<p>Kötelező irodalom jegyzéke (kijelölt részletek)</p>	<p>1.</p> <p>Marc-Antoine Crocq (2013) Milestones in the history of personality disorders, <i>Dialogues in Clinical Neuroscience</i>, 15:2, 147-153, DOI: 10.31887/DCNS.2013.15.2/macrocq</p> <p>Torgersen, S. (2009). The nature (and nurture) of personality disorders. <i>Scandinavian Journal of Psychology</i>, 50(6), 624-632.</p> <p>2.</p> <p>Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition, Text Revision (DSM-5-TR (TM))</p> <p>ICD-11 - International Classification of Diseases 11th Revision</p> <p>3.</p> <p>Bornstein, R. F., & Natoli, A. P. (2019). Clinical utility of categorical and dimensional perspectives on personality pathology: A meta-analytic review. <i>Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment</i>, 10(6), 479–490. https://doi.org/10.1037/per0000365</p> <p>Ullrich, S., Borkenau, P., & Marneros, A. (2001). Personality disorders in offenders: Categorical versus dimensional approaches. <i>Journal of Personality Disorders</i>, 15(5), 442-449.</p> <p>4.</p>

Millon, T. (2011). Classifying personality disorders: An evolution-based alternative to an evidence-based approach. *Journal of Personality Disorders, 25*(3), 279-304.

Molina, J. D., López-Muñoz, F., Stein, D. J., Martín-Vázquez, M. J., Alamo, C., Lerma-Carrillo, I., ... & de la Calle-Real, M. (2009). Borderline personality disorder: A review and reformulation from evolutionary theory. *Medical hypotheses, 73*(3), 382-386.

5.

Conway, C. C., Forbes, M. K., & South, S. C. (2021). A Hierarchical Taxonomy of Psychopathology (HiTOP) primer for mental health researchers. *Clinical Psychological Science, 216770262111017834*.

Krueger, R. F., Hobbs, K. A., Conway, C. C., Dick, D. M., Dretsch, M. N., Eaton, N. R., ... & HiTOP Utility Workgroup. (2021). Validity and utility of hierarchical taxonomy of psychopathology (HiTOP): II. Externalizing superspectrum. *World psychiatry, 20*(2), 171-193.

Watson, D., Levin-Aspenson, H. F., Waszczuk, M. A., Conway, C. C., Dalglish, T., Dretsch, M. N., ... & Zinbarg, R. E. (2022). Validity and utility of Hierarchical Taxonomy of Psychopathology (HiTOP): III. Emotional dysfunction superspectrum. *World Psychiatry, 21*(1), 26-54.

Haefffel, G. J., Jeronimus, B. F., Kaiser, B. N., Weaver, L. J., Soyster, P. D., Fisher, A. J., ... & Lu, W. (2022). Folk classification and factor rotations: Whales, sharks, and the problems with the Hierarchical Taxonomy of Psychopathology (HiTOP). *Clinical Psychological Science, 10*(2), 259-278.

6.

<https://www.nimh.nih.gov/research/research-funded-by-nimh/rdoc>

Koudys, J. W., Traynor, J. M., Rodrigo, A. H., Carcone, D., & Ruocco, A. C. (2019). The NIMH Research Domain Criteria (RDoC) Initiative and Its Implications for Research on Personality Disorder. *Current Psychiatry Reports, 21*(6). doi:10.1007/s11920-019-1023-2

7.

Shiner, R. L., Buss, K. A., McClowry, S. G., Putnam, S. P., Saudino, K. J., & Zentner, M. (2012). What is temperament now? Assessing progress in

temperament research on the Twenty-Fifth Anniversary of Goldsmith et al.(). *Child Development Perspectives*, 6(4), 436-444.

Cloninger, C. R., Svrakic, D. M., & Przybeck, T. R. (1993). A psychobiological model of temperament and character. *Archives of general psychiatry*, 50(12), 975-990.

Cloninger, C. R., Cloninger, K. M., Zwir, I., & Keltikangas-Järvinen, L. (2019). The complex genetics and biology of human temperament: a review of traditional concepts in relation to new molecular findings. *Translational psychiatry*, 9(1), 1-21.

Cloninger, C. R., & Zwir, I. (2018). What is the natural measurement unit of temperament: single traits or profiles?. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 373(1744), 20170163.

8.

Samuel, D. B., & Widiger, T. A. (2008). A meta-analytic review of the relationships between the five-factor model and DSM-IV-TR personality disorders: A facet level analysis. *Clinical psychology review*, 28(8), 1326-1342.

Jayawickreme, E., Zachry, C. E., & Fleeson, W. (2019). Whole trait theory: An integrative approach to examining personality structure and process. *Personality and individual differences*, 136, 2-11.

Feher, A., & Vernon, P. A. (2021). Looking beyond the Big Five: A selective review of alternatives to the Big Five model of personality. *Personality and Individual Differences*, 169, 110002.

McAdams, D. P., & Pals, J. L. (2006). A new Big Five: fundamental principles for an integrative science of personality. *American psychologist*, 61(3), 204.

9.

Kernberg, O. (1967). Borderline personality organization. *Journal of the American psychoanalytic Association*, 15(3), 641-685.

Kernberg, O. F. (2016). What is personality?. *Journal of Personality Disorders*, 30(2), 145-156.

	<p>Levy, K. N., Clarkin, J. F., Yeomans, F. E., Scott, L. N., Wasserman, R. H., & Kernberg, O. F. (2006). The mechanisms of change in the treatment of borderline personality disorder with transference focused psychotherapy. <i>Journal of clinical psychology</i>, 62(4), 481-501.</p> <p>Clarkin, J. F., Caligor, E., Stern, B., & Kernberg, O. F. (2004). Structured interview of personality organization (STIPO). <i>Weill Medical College of Cornell University</i>.</p>
	<p>10.</p> <p>Fonagy, P., & Luyten, P. (2009). A developmental, mentalization-based approach to the understanding and treatment of borderline personality disorder. <i>Development and psychopathology</i>, 21(4), 1355-1381.</p> <p>Fonagy, P., & Bateman, A. W. (2006). Mechanisms of change in mentalization-based treatment of BPD. <i>Journal of clinical psychology</i>, 62(4), 411-430.</p> <p>11.</p> <p>Rudge, S., Feigenbaum, J. D., & Fonagy, P. (2020). Mechanisms of change in dialectical behaviour therapy and cognitive behaviour therapy for borderline personality disorder: a critical review of the literature. <i>Journal of Mental Health</i>, 29(1), 92-102.</p> <p>12.</p> <p>Jacob, G. A., & Arntz, A. (2013). Schema therapy for personality disorders—A review. <i>International Journal of Cognitive Therapy</i>, 6(2), 171-185.</p> <p>13.</p> <p>Nelson, K. J. (2021). Pharmacotherapy for personality disorders.</p> <p>https://www.medilib.ir/uptodate/show/108263</p> <p>14.</p>

	Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The Dark Triad of personality: A 10 year review. <i>Social and personality psychology compass</i> , 7(3), 199-216.
--	---

Alvás-ébrenlét állapotok elektrofiziológiai elemzésének módszertana

Kurzus címe	Alvás-ébrenlét állapotok elektrofiziológiai elemzésének módszertana
Kurzus meghirdetője	Dr. Bódizs Róbert tudományos főmunkatárs, kutatási igazgatóhelyettes
Program	4. TDI: Mentális egészségtudományok
Óraszám	28 óra
Kredit	2 kredit
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A kurzus a pszichiátria és a mentális egészségtudomány programok közötti kutatómódszertani átfedést célozza meg egy adott tudományterületen, egyben nyitva és erős alapokat képezve az 9idegtudományok képzés irányába is, ahonnan szintén várható potenciális hallgatói érdeklődés.</p> <p>A kurzus célja kétrétű: egyrészt az emberi alvás-ébrenlét állapotokra jellemző alapvető elektrofiziológiai jelenségek illetve azok funkcionális jelentőségeinek ismertetése, másrészt pedig az elektrofiziológiai módszerek, technikák, elemzési eljárások gyakorlati szempontú bemutatása, a hallgatóknak a mindennapi kutatási gyakorlatba való bevezetése.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>Tematika:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az elektrofiziológia élettani alapjai (Szalárdy Orsolya) 2. Az ébrenlét elektrofiziológiája (Szalárdy Orsolya) 3. A NREM alvás elektrofiziológiája (Bódizs Róbert) 4. A REM alvás elektrofiziológiája (Simor Péter)

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Alternatív módszerek és a mobil-EEG technológia vívmányai: video-EEG, portábilis és wireless rendszerek, száraz EEG, full-band EEG (Bódizs Róbert) 6. Invazív módszerek és eljárások a humán elektrofiziológiában (Bódizs Róbert) 7. Az idősorok frekvencia-elemzése - I: Fourier-elemzés, cosinor-elemzés (Bódizs Róbert) 8. Az idősorok frekvencia-elemzése – II: wavelet-elemzés (Szalárdy Orsolya) 9. Az idősorok szinkronizáció-elemzése - I: korreláció, keresztkorreláció, kereszt spektrális elemzés, koherencia, imaginárius koherencia, (súlyozott) fáziskapcsoltsági index, funkcionális és effektív konnektivitás (Bódizs Róbert) 10. Az idősorok szinkronizáció-elemzése – II: funkcionális hálózatok elemzés (Tóth Brigitta) 11. Statisztikai szempontok az elektrofiziológiában: a többszörös tesztelés kontrolljától a LASSO regresszióig (Ujma Péter) 12. Interocepció a szívritmus-kiváltotta potenciál (HEP, heartbeat evoked potential) tükrében: elméleti háttér és gyakorlati vonatkozások (Simor Péter) 13. Kiváltott válaszok (Szalárdy Orsolya)
--	---

A magatartásorvoslás alapjai – I.

Kurzus címe	A magatartásorvoslás alapjai – I.
Kurzus meghirdetője	Dr. Bódizs Róbert tudományos főmunkatárs, kutatási igazgatóhelyettes
Program	4. TDI: Mentális egészségtudományok
Óraszám	Heti 2 óra, egy szemeszter
Kredit	2 kredit
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kétrészes kurzusvonalat első felének célja a 4/2. program bázisául szolgáló Magatartástudományi Intézet keretei között oktatott, kutatott és gyakorlatban is művelt szakterületek alapkérdéseinek és tudományos

	<p>háttérének kritikus szemléletű, tudományos igényű feldolgozása. A nemzetközileg érvényben lévő trendnek megfelelően a kurzus tematikája multidiszciplináris, megközelítésmódja plurális szemléletű, integrációs törekvései pedig a gyakorlati ismeretek és hagyományok fényében nem redukcionista, inkább dialógusokban és szemléleti modellek ütköztetésében nyilvánulnak meg. Az alább részletezett tematika csak részint tagolódik a magatartástudományok fő diszciplináris területei mentén. Emellett reprezentatív témakörök alapos elemzése révén tárja fel a multidiszciplináris magatartásorvoslási szemléletet és egyben hidat képez az iskola egészségtudományi és klinikai programjai között.</p>
<p>Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)</p>	<p>TEMATIKA</p> <p>I. Az orvosi hivatás válsága. Álom és valóság. A hierarchiát tükröző klasszikus modelltől a szolgáltató orvosig (Dr. Susánszky Éva, Dr. Szántó Zsuzsa)</p> <p>II. Többszintű öngyilkosság-megelőző programok eredményei Magyarországon (Dr. Purebl György)</p> <p>III. Gasztrointesztinális betegségek pszichoszomatikája (Dr. Túry Ferenc)</p> <p>IV. Igazságosság a társadalmon belül (Dr. Zana Ágnes)</p> <p>V. Testorientált pszichoterápiák (Dr. Túry Ferenc)</p> <p>VI. Orvosi antropológia (Dr. Lázár Imre)</p> <p>VII. Létezik-e jó halál? (Dr. Hegedűs Katalin)</p> <p>VIII. Spiritualitás és egészség (Dr. Lázár Imre)</p> <p>IX. Álmodok, rémálmodok, egészség: az epidemiológiai megközelítés (Dr. Bódizs Róbert)</p> <p>X. Tudat és tudatállapotok: ébrenlét, alvás, általános anesztézia (Dr. Bódizs Róbert)</p> <p>XI. Az intelligencia társadalmtudományi vonatkozásai (Dr. Ujma Péter)</p> <p>XII. Életmódváltást segítő kommunikáció módszerek (Dr. Pilling János)</p> <p>XIII. A depressziótól a szív- és érrendszeri betegségekig. A XXI. század népegészségügyi kihívásai (Dr. Purebl György)</p>

	XIV. CARP (számítógéppel segített rehabilitációs eljárások) (Dr. Kollár János)
--	--

A magatartásorvoslás alapjai – II.

Kurzus címe	A magatartásorvoslás alapjai – II.
Kurzus meghirdetője	Dr. Bódizs Róbert tudományos főmunkatárs, kutatási igazgatóhelyettes
Program	4. TDI: Mentális egészségtudományok
Óraszám	Heti 2 óra, egy szemeszter
Kredit	2 kredit
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kétrészes kurzusvonalat második felének célja a 4/2. program bázisául szolgáló Magatartástudományi Intézet keretei között oktatott, kutatott és gyakorlatban is művelt szakterületek alapkérdéseinek és tudományos hátterének kritikus szemléletű, tudományos igényű feldolgozása. A nemzetközileg érvényben lévő trendnek megfelelően a kurzus tematikája multidiszciplináris, megközelítésmódja plurális szemléletű, integrációs törekvései pedig a gyakorlati ismeretek és hagyományok fényében nem redukcionista, inkább dialógusokban és szemléleti modellek ütköztetésében nyilvánulnak meg. Az alább részletezett tematika csak részint tagolódik a magatartástudományok fő diszciplináris területei mentén. Emellett reprezentatív témakörök alapos elemzése révén tárja fel a multidiszciplináris magatartásorvoslási szemléletet és egyben hidat képez az iskola egészségtudományi és klinikai programjai között.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	TEMATIKA I. A szülészet magatartástudományi kérdései (Dr. Szabik Imre) II. Családterápia pszichoszomatikus zavarokban (Dr. Túry Ferenc) III. Társadalmi egyenlőtlenségek, egészség-egyenlőtlenségek (Dr. Susánszky Éva)

	<p>IV. Stigmatizál-e a depresszió? (Dr. Hajnal Ágnes)</p> <p>V. Kötődés és társadalom (Dr. Lázár Imre)</p> <p>VI. Észlelt stressz, személyiség, megküzdés (Dr. Stauder Adrienne)</p> <p>VII. (M)ilyen a 21. századi orvos? (Dr. Györffy Zsuzsa)</p> <p>VIII. A magyar generációk közérzeti jellemzői (Dr. Szántó Zsuzsa)</p> <p>IX. A kiegészítés mérésének metodikája (Dr. Ádám Szilvia)</p> <p>X. A motivációs interjú használata a szomatikus orvoslásban (Dr. Pilling János)</p> <p>XI. Munkahelyi stressz és egészség (Dr. Stauder Adrienne)</p> <p>XII. A férfiak evészavarai, különös tekintettel az izomdiszmorfiára (Dr. Babusa Bernadett)</p> <p>XIII. Az alvás-EEG mint biomarker: fejlődési, neurokognitív és klinikai vonatkozások (Dr. Bódizs Róbert)</p> <p>XIV. A szív-érrendszeri betegségek pszichoszociális rizikótényezői (Dr. Balog Piroska)</p>
--	---

Az egészségtudományok módszertana I.

Kurzus címe	Az egészségtudományok módszertana I.
Kurzus meghirdetője	Dr. Bódizs Róbert tudományos főmunkatárs, kutatási igazgatóhelyettes
Program	4. TDI
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja az egészségtudományok komplex, multidiszciplináris megközelítésmódját kutatómódszertani perspektívából elérhető közelségbe hozni. E cél elérése közben tekintettel vagyunk az eltérő alapképzettségekre (orvos, pszichológus, biológus, szociológus, stb), továbbá doktori iskolánk pszichológiai/pszichiátriai hangsúlyú

	<p>egészségkonceptiójára. A hallgatók képzése gyakorlati fókuszú és valamennyi egészségtudományi vonatkozású tudományterület módszertani aspektusát érinti, a bioetikától, a statisztikán, magatartásorvosláson, pszichológián és a pszichofiziológián át az egészségpszichológiáig és orvosi antropológiáig. A kurzus a 4/2 program hallgatói számára a komplex vizsga tételsorát is lefedi, számukra így kötelező is. Másfelől a másik ét program (4/1 és 4/3) illetve számos egyéb doktori iskola (pl. Idegtudományok) hallgatói számára is hasznos, naprakész és értékálló tudást közvetít.</p>
<p>Órára lebontott tematika (az órákat tartó oktatók megjelölésével)</p>	<p>TEMATIKA</p> <p>Kutatásetikai kérdések (Dr. Szabik Imre)</p> <p>Epidemiológiai felmérések módszertana (Dr. Susánszky Éva)</p> <p>Kvantitatív kutatások módszertana I.-II. (Dr. Susánszky Éva)</p> <p>Pszichofiziológiai módszerek, technikák I.: Az elektrofiziológia mint az agykutatás és az egészségtudomány egyik közös nevezője (Dr. Bódizs Róbert)</p> <p>Pszichofiziológiai módszerek, technikák II.: agyi képalkotó eljárások (Dr. Bódizs Róbert)</p> <p>Kvantitatív egészségpszichológiai vizsgálatok (Dr. Bognár Virág)</p> <p>A kulturális antropológiai terepmunka, a résztvevő megfigyelés elmélete és gyakorlata. Az antropológiai mélyinterjú és fókuszcsoport (Dr. Lázár Imre)</p> <p>A hermeneutikai elemzés. Az ATLAS.ti használata (Dr. Lázár Imre)</p> <p>Beavatkozással járó, illetve nem járó klinikai vizsgálatok (Dr. Purebl György)</p> <p>Pszichometriai módszertani kérdések (Dr. Nagybányai Nagy Olivér)</p> <p>Hogyan írjunk tudományosan értékelhető esettanulmányt (Dr. Túry Ferenc)</p> <p>Projektív módszerek alkalmazási lehetőségei; előnyök és korlátok (Dr. Hajnal Ágnes)</p> <p>Memória-funkciók vizsgálata neuroszichológiai módszerekkel (Dr. Németh Dezső)</p>

	Metaanalízis (Dr. Ujma Péter) Modern trendek a tudományos kutatásban és publikációban (Dr. Ujma Péter)
--	---

Az egészségtudományok módszertana II.

Kurzus címe	Az egészségtudományok módszertana II.
Kurzus meghirdetője	Dr. Bódizs Róbert tudományos főmunkatárs, kutatási igazgatóhelyettes
Program	4. TDI
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A kurzus célja az egészségtudományok komplex, multidiszciplináris megközelítésmódját kutatómódszertani perspektívából elérhető közelségbe hozni. E cél elérése közben tekintettel vagyunk az eltérő alapképzettségekre (orvos, pszichológus, biológus, szociológus, stb), továbbá doktori iskolánk pszichológiai/pszichiátriai hangsúlyú egészségkonceptiójára. A hallgatók képzése gyakorlati fókuszú, és valamennyi egészségtudományi vonatkozású tudományterület módszertani aspektusát érinti, a bioetikától, a statisztikán, magatartásorvoslason, pszichológián és a pszichofiziológián át az egészségszociológiáig és orvosi antropológiáig. A kurzus a 4/2 program hallgatói számára a komplex vizsga tételsorát is lefedi, számukra így kötelező is. Másfelől a másik két program (4/1 és 4/3) illetve számos egyéb doktori iskola (pl. Idegtudományok) hallgatói számára is hasznos, naprakész és értékálló tudást közvetít.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>TEMATIKA</p> <p>Az internet szerepe és jelentősége az információkutatás területén (Dr. Kollár János)</p> <p>Pszichovegetatív kölcsönhatások vizsgálati módszerei: állatkísérletek, viselkedéstudomány, pszichofiziológia (Dr. Bárdos György)</p>

	<p>A leggyakrabban használt jelfeldolgozási eljárások a viselkedés és pszichofiziológiai változókból származó idősorok felfejtésében. II: szinkronicitások elemzése (Dr. Bódizs Róbert)</p> <p>Módszertani szempontok a tanatológiai vizsgálatokhoz (Dr. Hegedűs Katalin, Dr. Zana Ágnes)</p> <p>Online medicina, online egészségtudomány: lehetőségek, erősségek, tévutak (Dr. Túry Ferenc)</p> <p>A statisztikai szignifikancián túl: hatásméret-mutatók és klinikai szignifikancia (Dr. Czeglédi Edit)</p> <p>A leggyakrabban használt jelfeldolgozási eljárások a viselkedés és pszichofiziológiai változókból származó idősorok felfejtésében. I: frekvenciakomponensek elemzése (Dr. Bódizs Róbert)</p> <p>Dokumentumok és levéltárak elemzésének módszerei (Dr. Csapody Tamás)</p> <p>Modern trendek a tudományos kutatásban és a publikációban (Dr. Ujma Péter)</p> <p>Pszichiátriai genetikai vizsgálati módszerek (Dr. Réthelyi János)</p> <p>Az emberi viselkedés összehasonlító evolúciós vizsgálatának módszerei (Dr. Topál József)</p> <p>Epigenetikai szemlélet és módszerek az egészségtudományok szolgálatában (Dr. Salavecz Gyöngyvér, Dr. Purebl György)</p> <p>Kötődésvizsgálat gyerekeknél ppt és előadás (Dr. Sándor Piroska)</p> <p>Viselkedésgenetika (Dr. Ujma Péter)</p>
--	--

Szociológia és mentálhigiéné I.

Kurzus címe	Szociológia és mentálhigiéné I.
Kurzus meghirdetője	dr. Pethesné Dávid Beáta

Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	30 (elmélet)
Vizsga	Számonkérés módja: irodalom feldolgozás és beszámolás, valamint saját kutatási témához kapcsolódó házi dolgozat
Kredit	2
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja a testi-lelki egészség szociológiai szempontú vizsgálata, valamint az egészséggel kapcsolatos társadalmi egyenlőtlenségek bemutatása a társadalmi tőke, mint elméleti keret felhasználásával. A kurzus során a definíciók tisztázása, a méréssel kapcsolatos problémák ismertetése mellett és azt kiegészítve a témában folyó hazai és nemzetközi kutatási eredmények is ismertetésre kerülnek. A hallgatók a társadalmi tőkét, mint fogalmi keretet és annak különböző aspektusait (bizalom, civil részvétel, személyes kapcsolati erőforrások) saját kutatási területük szempontjából is megismerik és vizsgálják.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	Elméleti /fogalmi keretek tisztázása Társadalmi tőke – operacionalizálás Társadalmi tőke - empirikus kutatások Testi-lelki egészség – operacionalizálás Testi-lelki egészség empirikus kutatások
Kötelező irodalom jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> • Albert F, Dávid B: Fenntarthatóság és egészség. In: Fenntartható fejlődés Magyarországon. Jövőképek és forgatókönyvek (Eds: Bulla M, Tamás P) Új Mandátum Kiadó, Budapest, pp:476-492 (2006) • Christakis, Nicholas A. és Fowler, James H. (2010). Kapcsolatok hálójában: mire képesek a közösségi hálózatok, és hogyan alakítják sorsunkat? Budapest : Typotex. http://bmj.bmjournals.com/cgi/content/full/314/7086/1037?ijkey=bdb8e6b0f15dabbcf5-ed6289f871f4254398a77f • Losonczy Ágnes: Ártó-védő társadalom. Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1989. • Marmot, M., & Wilkinson, R. G. (1999). Social determinants of health. New York: Oxford University Press. • Marmot, M.: Fair Society, Healthy Lives The Marmot Review. Strategic Review of Health Inequalities in England Post-2010 (The Marmot Review) • Putnam Robert D. (1993b): Social Capital and Public Affairs The American Prospect, Spring, pp.1-8. • Putnam Robert D. (1995): Bowling Alone:America's Declining Social Capital. Journal of Democracy, 6. (1):65-78. http://jhupress.jhu.edu/demo/journal_of_democracy/v006/6.lputnam.html

	<ul style="list-style-type: none"> • The Handbook of Social Capital 2010(eds: Castiglione, Dario, Van Deth W. Jan and Wolleb, Guglielmo). Oxford University Press. • Wilkinson, Richard: Társadalmi korrózió, egyenlőtlenség és egészség. IN: Giddens, A. és Diamond, P (szerk) Írások az egyenlőtlenségről, az egyenlősdiről – és új egyenlőségről. Napvilág kiadó, 2006 pp. 238-255.
--	--

Szociológia és mentálhigiéné II.

Kurzus címe	Szociológia és mentálhigiéné II.
Kurzus meghirdetője	Dr. Pethesné Dávid Beáta
Oktató(k)	Dr. Széman Zsuzsa
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	30 (elmélet)
Vizsga	Kiselőadás + Írásbeli (teszt)
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus a szociológia eszköztárával jár körül egy, a lelki (és testi) egészségünk szempontjából igen fontos témát, az időskort. Az alapvető szociológiai megfontolások után a kurzus első felében a szociológia néhány olyan területének az alaposabb „bejárását” adja, amelyben az idősekre való figyelés különös jelentőséggel bír. Így foglalkozunk a családszociológia és főleg a vallásszociológia azon elemeivel, amelyekben az idősek és/vagy az időskor sajátos megfontolásokat és ennek következtében speciális kutatásokat indukál. A kurzus második fele sorba veszi az időseket leginkább érintő változásokat, az azokból eredő kihívásokat és a rájuk adott lehetséges új válaszokat kiemelve az infokommunikációra, a környezetre és az eddig nem alkalmazott emberi erőforrásokra épülőket.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezető előadás: alapvető szociológiai megfontolások az időskorról (TP) 2. Családszociológia I. Családszociológiai alapok 3. Családszociológia II. Családszociológia alapok (folyt). 4. Családszociológia III. Idősek a változó családban 5. Családszociológia IV. Idősek a változó családban (folyt). 6. Virtuális közösségek

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Vallásszociológiai alapok I. (definíció, dimenziók) 8. Vallás a különböző életstádiumokban I. 9. Vallás a különböző életstádiumokban II. (időskor) 10. Szervezeti tipológia 11. Új vallási mozgalmak (UVM) jellemzői 12. UVM-ak és a társadalom kölcsönhatásai, különös tekintettel a generációs feszültségekre 13. A rítusok, és szerepük, különös tekintettel az időskorra. 14. Demográfia folyamatok, a demográfiai öregedésből fakadó gondozási probléma. (SZZS) 15. Az aktív idősödés (active ageing) fogalma. A tartós gondozás és az aktív idősödés közötti kapcsolat: a gondozott és a gondozó helyzete. 16. Demencia – társadalmi és mikro környezeti összefüggések. 17. Az egyedül maradás mentális és ellátásbeli következményei. Elmagányosodás. 18. A gondozás fenntarthatóságának kérdése, bentlakásos és otthoni gondozás; formális és informális gondozás. 19. Családgondozás, a gondozókra háruló fizikai és mentális problémák európai uniós összefüggésben. 20. Migráns gondozás európai uniós összefüggésben, küldő (gondozási nehézségek) és fogadó országok (gondozási „többlet”). 21. Innovatív megoldások a prevencióban: technika, környezet (idősbarát város, stb.), önkéntesség. 22. Innovatív idősgondozás: infokommunikáció, internet, technika. 23. Infokommunikáció és az intergenerációs kapcsolatok változása. 24. Innovatív idősgondozás: környezet. 25. Innovatív idősgondozás: új emberi erőforrás, fiatal önkéntesek. 26. Innovatív idősgondozás: komplex idősgondozás. 27. Szociális innováció az idősgondozásban: európai uniós kutatások. MOPACT, INNOVAGE 28. Szociális innováció az idősgondozásban: európai uniós jó példák bemutatása. 29. Hallgatói előadások (TP) 30. Hallgatói előadások (TP)
Kötelező irodalom:	<p>Irodalom</p> <p>Czibere Ibolya 2006 <i>Családszociológia. Szöveggyűjtemény.</i> Debrecen k.n.</p> <p>Henderson, P. 2007. <i>A kirekesztettek bevonása. Európai közösségfejlesztés gyakorlatától a szakmapolitikáig.</i> Parola füzetek. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete</p> <p>Somlai Péter Család 2.0 Együttélési formák a polgári családtól a jelenkorig</p> <p>Széman Zsuzsa A tartós idősgondozás alternatívái: technika, környezet</p> <p>ESÉLY: TÁRSADALOM ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT 20: (1) pp. 65-84. (2015)</p>

	<p>Széman Zsuzsa SKYPE az idősgondozásban: egy intervenció kutatás tapasztalatai ESÉLY: TÁRSADALOM ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT 23: (2) pp. 38-53. (2012)</p> <p>Széman Zs – Pottyondi P. Idősek otthon. Megszokott környezetben, nagyobb biztonsággal. Budapest: MMSZ -MTA Szociológiai Intézet, 2006. 90 p. http://www.maltai.hu/data/nodes/5/file/Idosek_otthon.pdf</p> <p>Török, P. 2007. <i>És (a)mikor destruktívak? Az új vallási mozgalmak szociológiája és hazai helyzete.</i> Budapest, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, HÍD Alapítvány</p> <p>UNECE/ European Commission (2015) “Active Ageing Index 2014: Analytical Report”, Report prepared by Asghar Zaidi of Centre for Research on Ageing, University of Southampton and David Stanton, under contract with United Nations Economic Commission for Europe (Geneva), co-funded by European Commission’s Directorate General for Employment, Social Affairs and Inclusion (Brussels) http://www.euro.centre.org/data/1429101500_70294.pdf</p>
--	--

Szociológia és mentálhigiéné II.

Kurzus címe	Szociológia és mentálhigiéné II.
Kurzus angol címe	Sociology and mental health II.
Kurzus meghirdetője	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Program	4/3. program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Tantárgy besorolása	kötelező
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Óraszám	30
Kredit	2
A tantárgy oktatásában résztvevő(k) neve(i):	Albert Fruzsina PhD. habil. egyetemi tanár
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus néhány alapfogalom/”hívószó” segítségével szerteágazóan és a hallgatók személyes érdeklődéséhez és doktori kutatási témájához

	kapcsolódva mutatja be a társadalomtudományi kutatások (kiváltképp a szociológia) nézőpontjait, kérdésfelvetéseit, dilemmáit.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	kiemelt témakörök: <ul style="list-style-type: none">• társadalomszerkezet, társadalmi integráció, középosztály, mobilitás, a rendszerváltás (6 óra)• szegénység, depriváció, kirekesztődés (definíciók relevanciája: AROP, relatív és abszolút szegénység, szubjektív és objektív anyagi helyzet, hazai és nemzetközi trendek, , kulturális, kapcsolati, egészségügyi, lakásszegénység, energiaszegénység, létminimum, esélyegyenlőség) (6 óra)• a család és más hálózatok: a családok mint a társadalom alapegységei, a családok jelenlegi helyzete, barátság, gyenge kötések, hálózati pozíciók, a hálózatok jellemzőinek hatása a hálózati pontokra (12 óra)• A hallgatói kiselőadások és megbeszélésük (6 óra)
Tantárgyi vonatkozású tudományos eredmények, kutatások:	ld. ajánlott irodalmak
A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:	Legfeljebb az órák 25%-áról lehet hiányozni; egyedi esetekben oktatóval való megbeszélés szerint.
Évközi ellenőrzés:	-
A félév végi számonkérés formája:	Kiselőadások és szóbeli vizsga
Ajánlott irodalom	Albert, F. – Dávid, B. (2016): A magyarországi kapcsolathálózati struktúrák jellemzői 2015-ben, Socio.hu 2016/3, http://socio.hu/uploads/files/2016_3/albert_david.pdf Albert, F – Dávid, B. – Tóth, G. (2020): Hány barátja van Önnek? A barátok számának alakulása három évtized alatt (1986–2018), Socio.hu 2020/3, https://socio.hu/index.php/so/article/download/826/830/ Albert, F. – Koltai, J. – Dávid, B. (2021): The increasing importance of friends: Changes in core discussion network composition in post-communist Hungary between 1997 – 2015. Volume 66, pp. 139-145. https://doi.org/10.1016/j.socnet.2021.02.005

Albert, F. – Hajdu, G. – Dávid, B. (2020) Egocentric Contact Networks of Older Adults: Featuring Quantity, Strength and Function of Ties. *The Sociological Quarterly* DOI: 10.1080/00380253.2020.1787111

Albert, F. – Hajdu, G. (2020): Association between poverty indicators and social relations. *Journal of Poverty and Social Justice*, vol xx, no xx, 1–23, DOI: 10.1332/175982720X15966472176159.

Barabási, A. L. (2003): *Behálózva. A hálózatok új tudománya.* Magyar Könyvklub, Budapest.

Beck Ulrich: Túl renden és osztályon? – Társadalmi egyenlőtlenségek, társadalmi individualizációs folyamatok és az új társadalmi alakulatok, identitások keletkezése. In: Angelusz et al (szerk): *Társadalmi rétegződés olvasókönyv*, 2010, pp.: 370-395. Letölthető: https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/7378/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Bernstein, B.: Nyelvi szocializáció és oktathatóság. In Pap M. – Szépe Gy. (szerk.): *Társadalom és nyelv.* Budapest: Gondolat, 1975. 393–435. Vagy: <http://mek.niif.hu/01900/01944/01944.htm#10>

Bian, Y. – Zhang, L. – Gao, Y. (2019): Social bonding and subjective wellbeing: findings from the 2017 ISSP Module. *International Journal of Sociology*, 50(1): 26–47. doi:10.1080/00207659.2019.1701320

Bourdieu, Pierre: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz et al (szerk): *Társadalmi rétegződés olvasókönyv*, 2010, pp.: 156-165. Letölthető: https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/7378/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Csermely, P. (2005): *A rejtett hálózatok ereje. Mi segíti a világ stabilitását?* Vince kiadó, Budapest.

Granovetter, Mark: A gyenge kötések ereje: A hálózatelmélet felülvizsgálata. In: Angelusz et al (szerk): *Társadalmi rétegződés olvasókönyv*, 2010, pp.: 315-330. Letölthető: https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/7378/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olasokonyv_szerk_Gecser_Otto.pdf?sequence=1&isAllowed=y Gyáni Gábor – Kövér György: i.m. 66–104., 186–190. („A struktúra és tengelyei”, „A társadalom szerkezeti alapvonásai”.)

Gregor Anikó (2016): A nemi szerepekkel kapcsolatos attitűdök a 2000-es években Magyarországon. *socio.hu* 2016/1 89-111. https://socio.hu/uploads/files/2016_1/gregor.pdf

Harcsa, I. – Monostori, J. (2017): A háztartás- és családszerkezeti változások hosszú távú trendjei Magyarországon európai kontextusban: teóriák, tévképzetek, tények. *Demográfia*, 60(4), 299-332. doi: 10.21543/dem.60.4.2

Harcsa, I. – Monostori, J. (2018): A háztartásszerkezet és az iskolai végzettség összefüggései. In Kolosi Tamás - Tóth István György (szerk.): *Társadalmi Riport 2018.*

	<p>Huszár Ákos (2019) Osztálytársadalom-e a magyar társadalom? Szociológiai Szemle 29(4): 4–32. https://szociologia.hu/uploads/documents/04_32_oldal_JAV04.pdf</p> <p>Jávor K (2007) Varsány értékrendjének és társadalmi intézményrendszerének változása 30 év tükrében (1971–2004) ETHNO-LORE 24. kötet 112-151 https://nti.abtk.hu/images/evkonyv/2007/javorkata.pdf</p> <p>Kapitány Balázs–Murinkó Livia (2020) Párkapcsolati változások, termékenységi trendek (In.: Társadalmi Riport 2020, szerk.: Kolosi Tamás, Szelényi Iván, Tóth István György, Budapest) https://www.tarki.hu/sites/default/files/2020-10/146_170_Kapitany_Murinko_web_0.pdf</p> <p>Kmetty Z. – Koltai J. (2015) Kapcsolathálózatok mérése – elméleti és gyakorlati dilemmák, lehetőségek. Socio.hu 2015/4, 34-49. https://socio.hu/uploads/files/2015_4/kmetty.pdf</p> <p>Lannert Judit (2018) Nem gyermeknek való vidék A magyar oktatás és a 21. századi kihívások https://tarki.hu/sites/default/files/trip2018/267-285_Lannert_oktatas.pdf</p> <p>Medgyesi Márton–Tóth István György (2020) Kelet-Közép-Európa legújabb felzárkózási kísérlete: harminc évvel a rendszerváltások után (In.: Társadalmi Riport 2020, szerk.: Kolosi Tamás, Szelényi Iván, Tóth István György, Budapest) https://www.tarki.hu/sites/default/files/2020-10/015_038_Medgyesi_Toht_web.pdf</p> <p>Messing Vera–Ságvári Bence (2020): Az élet kulcseményei és az életszakaszok társadalmi percepcióinak változása Magyarországon és Európában (In.: Társadalmi Riport 2020, szerk.: Kolosi Tamás, Szelényi Iván, Tóth István György, Budapest) https://www.tarki.hu/sites/default/files/2020-10/197_217_Messing_Sagvari_web.pdf</p> <p>Takács Károly: Társadalmi kapcsolathálózatok elemzése. pp. 1-18, 81-94, 133-147. In: https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/7380/0010_2A_08_Kapcsolathalo_elemzes_szerk_Takacs_Karoly.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p> <p>Tóth István György–Szelényi Iván (2018) Bezáródás és fluiditás a magyar társadalom szerkezetében Adatolt esszé a felső középosztály bezáródásáról https://www.tarki.hu/sites/default/files/trip2018/025-046_Toht-Szelenyi_felso_kozeposztaly.pdf</p>
--	---

Szociológia és mentálhigiéné III.

Kurzus címe	Szociológia és mentálhigiéné III.
Kurzus meghirdetője	dr. Pethesné Dávid Beáta
Oktató(k)	dr. Martos Tamás
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiéné megközelítése
Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	30 (elmélet)
Vizsga	Számonkérés módja: irodalom feldolgozás és beszámolás, valamint saját kutatási témához kapcsolódó házi dolgozat
Kredit	2
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja annak pszichológiai szempontú átteintése, hogy a személy lelki egészsége, a lelki egészség különböző aspektusai hogyan függnek össze a társas és társadalmi működés egyes kiemelt jellemzőivel. A kurzus az alapvető fogalmak és összefüggések szintjén áttekinti a társadalmi szintű stressz és megküzdés, az interperszonális támogatás, a családi kapcsolatok, valamint a vallásosság és spiritualitás lelki egészséggel kapcsolatos ismereteit.
Órára lebontott tematika	<p>1-4. Lelki egészség és pozitív pszichológia: a jóllét tudományának alapfogalmak.</p> <p>5-8. A társas és társadalmi egészség tényezői a magyar társadalomban. A krónikus stressz szerepe és a megküzdés társadalmi formái.</p> <p>9-14. A pozitív lelki egészséget, személyes növekedést és kiteljesedést elősegítő társas környezet: az öndetermináció elmélete (Self Determination Theory).</p> <p>15-20. Családpeszichológiai alapfogalmak. A családi folyamatok rendszerszemlélete, összefüggése a lelki egészséggel.</p> <p>21-24. Valláspeszichológiai alapfogalmak, a vallásosság és spiritualitás egyéni és társas folyamatainak összefüggése a lelki egészséggel.</p> <p>25-28. Egyéni és társas emlékezet és lelki egészség. Az önfeltárás és az érzelmi kommunikáció szerepe. A társas támogatás szerepe a traumafeldolgozásban. A segítő kapcsolatok lelki egészséget védő és támogató jellemzői.</p> <p>29-30. Kutatásmódszertani szempontok a lelki egészség társas vonatkozásainak tanulmányozásában.</p>

Kötelező irodalom jegyzéke	<ul style="list-style-type: none"> • Goldenberg H. I. , Goldenberg, Áttekintés a családról I. II. III. kötet. Animula, Bp. 2008. • Ryan, R. M. (Ed.) (2012). The Oxford Handbook of Human Motivation. Oxford University Press • Horváth-Szabó K. (2007) Vallás és emberi magatartás. PPKE BTK, Piliscsaba. (A vallásosság hatása az emberi magatartásra, 9-30, Vallásos megküzdés 31-60). • Vern L. Bengtson, Alan C. Acock , Katherine R. Allen, Peggye Dilworth-Anderson, David M. Klein (2004) Sourcebook of Family Theory and Research. SAGE Publications • Froma Walsh (2011) Normal Family Processes, Fourth Edition: Growing Diversity and Complexity. The Guilford Press; 4th edition • Murray Bowen (1993) Family Therapy in Clinical Practice. Jason Aronson, Inc. • Martos, T. & Kézdy, A. (2008). Vallásosság, lelki egészség, boldogság. In: Horváth-Szabó K. (szerk.) Vallásosság és személyiség (pp. 51-83). Piliscsaba: Pázmány Kiadó.
-----------------------------------	---

Társadalmi jelenségek vizsgálata szociológiai szempontból

Kurzus címe	Társadalmi jelenségek vizsgálata szociológiai szempontból
Kurzus címe angol	Sociological analysis of social processes
Kurzus meghirdetője	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Program	4/3. program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Tantárgy besorolása	felzárkóztató kurzus olyan hallgatók részére, akik nem szociológiai, szociális munka vagy szociálpolitika, hanem egyéb diplomával jelentkeznek
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Óraszám	15
Kredit	0
Kurzus meghirdetője	Albert (Ildikó) Fruzsina PhD. habil., egyetemi tanár

A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A tantárgy célja, hogy a hallgatókat bevezesse a szociológiai gondolkodás logikájába, fogalomrendszerébe, továbbá megismertesse a szociológia fő kérdésfelvetéseit. A tantárgy áttekinti a szociológia alapfogalmait, azok változásait, a szociológia tematikai tagolódását és a szakszociológiákat, továbbá bemutatja a szociológia hasznosíthatóságát az élet különböző területein, különösen koncentrálna a mai magyar társadalmat illető vonatkozásokra. Ezek alapján a hallgatók képet kapnak a társadalmi szerkezet és a társadalmi mozgás, valamint az egyes társadalmi rétegek és csoportok jellegzetességeiről általában, megismerkednek a mai magyar társadalomszerkezet jellegzetességeivel, és a főbb társadalmi folyamatokkal, változásokkal.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mire jó a szociológia? Alapfogalmak. Elemzési szintek. A modern szociológia társadalomképe. Harmóniaelméletek kontra konfliktuselméletek. 2. Társadalmi struktúra rétegződés. Társadalomszerkezet és rétegződés-modellek. A magyar társadalom szerkezete 1945 előtt 3. A magyar társadalom szerkezete 1945 után. 4. Társadalmi mobilitás. 5. Társadalmi egyenlőtlenségek. Szegénység 6. Lakás, lakhatás 7. Család 8. Oktatás 9. Életmód, egészség 10. Kultúra 11. Kisebbségek, előítéletek 12. Devianciák
Tantárgyi vonatkozású tudományos eredmények, kutatások:	<p>ld. ajánlott irodalmak</p>
A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:	<p>Legfeljebb az órák 25%-áról lehet hiányozni; egyedi esetekben oktatóval való megbeszélés szerint.</p>
Évközi ellenőrzés:	<p>-</p>
A félév végi számonkérés formája:	<p>Írásbeli vizsga</p>
Kötelező irodalom jegyzéke	<p>Kötelező irodalom: Órai diasor</p>

	Andorka R. et al (2006) Bevezetés a szociológiába. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520/bevezetes_a_szociologiaba/index.html Ajánlott irodalom: Giddens, A.: Szociológia. Budapest, Osiris Kiadó, 2008.
--	---

Társadalomtudományi kutatási módszerek

Kurzus címe	Társadalomtudományi kutatási módszerek
Kurzus angol címe	Research methods in social sciences
Kurzus meghirdetője	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Program	4/3. program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Tantárgy besorolása	kötelező
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Óraszám	15
Kredit	1
A tantárgy oktatásában résztvevő(k) neve(i):	Dr. Danis Ildikó
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja a társadalomtudományi kutatási módszerek ismeretének áttekintése, elmélyítése, a kvantitatív és a kvalitatív módszerek gyakorlati lehetőségeinek bemutatása, a saját doktori kutatás módszertani megalapozása.
Órára lebontott tematika	<ul style="list-style-type: none"> • A tudományos megismerés alapkérdései, dilemmái • Kutatási kérdések és hipotézisek • A szakirodalomkutatás célja és módszerei • Kutatási design-ok, kutatástervezés • Kvantitatív kutatási módszerek

(az órát tartó oktató megjelölésével)	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitatív kutatási módszerek • Adatgyűjtési eljárások, mérőeszközrendszerek • Minta és mintavételi eljárások • Etikai kérdéskörök
Tantárgyi vonatkozású tudományos eredmények, kutatások:	-
A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:	Legfeljebb az órák 25%-áról lehet hiányozni, egyedi esetekben oktatóval való megbeszélés szerint. A kurzus teljesítéséhez, illetve a záródolgozat elkészítéséhez szükséges az alkalomról alkalomra való készülés.
Évközi ellenőrzés:	-
A félév végi számonkérés formája:	5-6 oldalas házidolgozat: a kutatási témával és célkitűzésekkel összefüggő nemzetközi kutatások jellemző módszertanának feltérképezése és bemutatása, kérdések, dilemmák megfogalmazása, lehetséges megoldások felvázolása.
Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke	<p>Babbie, Earl: <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i>. (6., átdolgozott kiadás.) Balassi Kiadó, Budapest, 2003.</p> <p>Corbin, J., Strauss, A. (2015). <i>A kvalitatív kutatás alapjai</i>. L'Harmattan.</p> <p>Ittész András, Ehmann Bea, Szabó Tünde: A tartalomelemzés alkalmazási lehetőségei a mentálhigiénés szemlélet összetevőinek feltárásában. <i>Mentálhigiéné és Pszichoszomatika</i> 5 (3) (2004) 227-243.</p> <p>Ligeti, Gy., Héra, G. (2014). <i>Módszertan</i>. Osiris Kiadó, Budapest</p> <p>Szokolszky, Á. (2020). <i>A pszichológiai kutatás módszertana</i>. Osiris</p>

DOKTORI KURZUS-INDÍTÁSI TERV

Társadalomelmélet és értékszociológia

Kurzus címe	Társadalomelmélet és értékszociológia
Kurzus meghirdetője	Nagy Endre
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15
Vizsga	Írásbeli vizsga
Kredit	1
Minimális létszám	A kurzus megismerteti a klasszikus szociológusok érték- és vallásszociológiai felfogásával Marxtól Habermasig és Simone Weilig ⁵
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A hallgatók elmélyült olvasása és értelmezési készségének kifejlesztése
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>1-2.Marx materialista szociálantróplógiája, és szociológiai kapitalizmus kritikája.</p> <p>3-4.A társadalomintegráció és modernitás problémája Durkheimnél.</p> <p>Durkheim vallásszociológiai elmélete.</p> <p>5-6.A modernitás, kapitalizmus és protestáns etika problémái Max Webernél.</p> <p>7-8.Vallásosság és etikák Max Weber szociológiájában.</p> <p>9-10.Érték- és kultúrszociológiák XX. század első felében(Alfred Weber, Georg Simmel, Mannheim Károly)</p> <p>11.Modern szociológiai elméletek a vallásosságról(Bourdieu, C. Geertz, J. Habermas).</p> <p>12.Reinhold Niebuhr keresztény antropológiája, Polányi Károly marxista keresztény szociológiája).</p> <p>13.Polányi Mihály szociológiai tudásemélete, és értékmentességet tagadó társadalomelmélete.</p> <p>14-15.Két XX. századi keresztény társadalmi gondolkodó: Simone Weil társadalomelmélete és Paul Tillich vallásos elmélete az elidegenülésről és létbátorságról.</p>

Kötelező irodalom	<p>1-2. Marx Károly: Gazdasági-filozófiai kéziratok 1844-ből. In: MEM 42.köt. 82-94.</p> <p>3-4. Durkheim, E: A társadalmi tények magyarázatáról. Bp. 1978. 68-94., 161-195., 197-218., Durkheim E.: Az öngyilkosság. Bp. 1967. 145-164. Durkheim, E.: A vallási élet elemi formái. Bp. 2003. 13-54., 195-207. 397-403. Durkheim, E: A társadalmi tények magyarázatáról. Bp. 1978. 221-252.</p> <p>5-6. Weber,M.: Gazdaságtörténet. Bp. 1979.279-293.,Weber,M: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. Bp.1982.329-388.,Weber, M.: Gazdaság és társadalom 2/1.230-272.</p> <p>7-8. Weber, M.: A politika mint hivatás. In: A tudomány és politika mint hivatás. Kossuth. Bp.1995. 121 -138., Nagy J. Endre: Kereszténység és európai kultúra Max Weber vallásszociológiájában. – In: A kereszténység és az európai tradíció (szerk. Tallár Ferenc). – Budapest, Osiris, 2001. (Osiris könyvtár. Vallástörténet) 251–279.</p> <p>9-10. Némedi Dénes: Klasszikus szociológia. Bp. 2010. 192-200., 282-284., Wessely Anna: Georg Simmel kultúraelméletéről. Filozófiai Figyelő. 1986/3-4.143-166., Scheler, M.: A formalizmus az etikában és a materiális értékética. Bp. 1979. 776-834., Mannheim, K.: Ideológia és utópia. Bp. 1996. 121-128, 171-189., Váriné Szilágyi I.: A szociálpszichológiai értékutatás fejlődése. In. Váriné Szilágyi I.: Az ember, a világ és az értékek világa. Gondolat Kiadó, Budapest, 1987.118-198.old.</p> <p>11. Bourdieu, P.: A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. Bp.1978., Geertz, C.: Az értelmezés hatalma. Bp.1994.5-21.,Habermas, J.: Válogatott tanulmányok. Bp.1994.370-386.,Habermas, J.: Hit, tudás, megnyitás. In: Kovács Zsuzsa, Németi Tamás (szerk.) Szeptember 11. (értelmezések, elméletek, viták). Bp.2002.146-154.,Nagy J. Endre: A szubjektum eltűnése. In: Császár Melinda, Rosta Gergely: Ami rejtve van és ami átható. Bp.-Piliscsaba.2008.</p> <p>12. Bogárdi Szabó István: Egy XX. századi keresztény realista. Századvég 1998/8. 85-98., Niehbuhr, Reinhold: Az emberi természet és a hatalom akarása. Századvég 1998/8.99-114. Polányi Károly: Kereszténység és gazdasági élet. In: uő: Hatalom demokrácia, technokraták. Gondolat. Bp.1986. ,Nagy J.E.: Polányi Károly. – In: Janus. (1988)tél 1–22., Nagy József: A XXI. század és nevelés. Osiris. Bp.2000.182-190. Tomcsányi T, Kónya O.-Fodor L.: altruizmus, segítő szindróma,érett segítő identitás. Psychiatria Hungarica. 1990/3.213-222.</p> <p>13. Polányi Mihály: filozófiai írásai II. Atlantisz. Bp.1992.161-177.,255-270., Nagy J. E.: – Bevezetés Polányi Mihály társadalomelméletébe. – In: uő: Eszme és valóság. Pesti Szalon, Savaria University Press, Budapest, Szombathely.1993. 215-250.</p> <p>14-15. Tillich, P.: Létbátorság. Bp. 2000. 49-65.,78-93.,188-196.,Deák Angéla: Az elidegenedés és bűn Paul Tillich teológiájában. Református Szemle 2010/4. 391-399., Weil, S.: Szerencsétlenség és istenszeretet. Bp. 1998. 42-53., Nagy J.E.: Simone Weil, egy misztikus askéta. Vigilia 2012/2. 88-95., Vigilia 2012/3.</p>
--------------------------	--

A testi-lelki egészség szociológiai dimenziói

Kurzus címe	A testi-lelki egészség szociológiai dimenziói
Kurzus meghirdetője	Pethesné Dávid Bea
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja a testi-lelki egészség szociológiai szempontú vizsgálata. A fogalomtisztázás, és mérési problémák ismertetése mellett és azt kiegészítve részletesen bemutatjuk a témában folyó hazai kutatási eredményeket. Az egészséggel kapcsolatos társadalmi egyenlőtlenség problematikáját angol (Wilkinson, Marmot jelentés), európai és hazai példákon keresztül mutatjuk be: pl. jövedelmi, lakóhelyi egyenlőtlenségek, valamint a kisebbség helyzete koncentrálna. Bemutatásra kerül a magyar egészségügy struktúrája és a rendszerben fellelhető különböző modellek is.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	1.– 2. óra Bevezetés / Fogalomtisztázás, mérési problémák (well-being, szubjektív egészségi állapot, testi-lelki egészség stb.) 3.-4. óra - Egészség és egyenlőtlenség (Wilkinson, Marmot) 5.-6. óra – Egészség és egyenlőtlenség az adatok tükrében - 7. óra - Framingham Heart Study, USA - népegészségügyi kutatás 8. óra – Népegészségügyi kutatások Magyarországon I. 9. óra – Népegészségügyi kutatások Magyarországon II. 10. óra – Társas támogatás és egészség 11. óra – „Hungarikum”: középkorú férfi halandóság 12-13. óra – Magyar egészségügy/ veresegyházi modellkísérlet 14. - 15. óra – összefoglalás, számonkérés

<p>Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke</p>	<p>Albert F, Dávid B: Ahol jobb gyógyulni és gyógyítani. A veresegyházi modellkísérlet. Egészség-Közösség-Misszió III. (sorozat szerk. Susánszky É, Szántó Zs) MTA Szociológiai Kutatóintézet- Fekete Sas Kiadó, Budapest, p. 79 (2001)</p> <p>Albert F, Dávid B: Fenntarthatóság és egészség. In: Fenntartható fejlődés Magyarországon. Jövőképek és forgatókönyvek (Eds: Bulla M, Tamás P) Új Mandátum Kiadó, Budapest, pp:476-492 (2006)</p> <p>Christakis, Nicholas A. és Fowler, James H. (2010). Kapcsolatok hálójában: mire képesek a közösségi hálózatok, és hogyan alakítják sorsunkat? Budapest : Typotex.</p> <p>http://bmj.bmjournals.com/cgi/content/full/314/7086/1037?ijkey=bdb8e6b0f15dabbcf5-ed6289f871f4254398a77f</p> <p>Kawachi, I.–Kennedy, B. P. (1997): Socioeconomic determinants of health. Health and social cohesion: Why care about income inequality? British Medical Journal, 314, 1037–40.</p> <p>Kopp Mária – Skrabski Árpád: Nők és férfiak egészségi állapota Magyarországon. In: Nagy Ildikó - Pongrácz Tiborné (szerk.): Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről 2009. Budapest: TÁRKI - Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2009, 117-136.</p> <p>Kovács Katalin (2006): Az egészségi állapot mérése. Mortalitás és morbiditás Magyarországon, In: Szántó Zs. -Susánszky É. (szerk.): Orvosi szociológia, Semmelweis Kiadó, Budapest, 2006. 29-38.</p> <p>Kovács Katalin (2006): Egészség-esélyek, KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Műhelytanulmányok 5. Budapest, 2006.</p> <p>Losonczy Ágnes: Ártó-védő társadalom. Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1989.</p> <p>Marmot, M., & Wilkinson, R. G. (1999). Social determinants of health. New York: Oxford University Press.</p> <p>Marmot, M.: Fair Society, Healthy Lives The Marmot Review. Strategic Review of Health Inequalities in England Post-2010 (The Marmot Review)</p> <p>Orosz É.: Félúton vagy tévúton? Egészségügyünk félmúltja és az egészségpolitika alternatívái. Budapest, 2001. Egészséges Magyarországért Egyesület. 327 p., Félúton vagy tévúton?</p> <p>Pikó Bettina: Egészségszociológia. ÚMK Bp. 2002.</p> <p>Wilkinson, Richard: Társadalmi korrózió, egyenlőtlenség és egészség. IN: Giddens, A. és Diamond, P (szerk) Írások az egyenlőtlenségről, az egyenlősdiről – és új egyenlőségről. Napvilág kiadó, 2006 pp. 238-255.</p>
--	--

A népesedés szociológiája

Kurzus címe	A népesedés szociológiája
Kurzus meghirdetője	Tóth Pál Péter
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A demográfiai folyamatok a társadalom mentálhigiénés állapotának egyik legfontosabb tényezőjét és mutatóját képezik. Ennek megfelelően a kurzus felidézzi a demográfiai alapfogalmait, elméleteit és tényadatait, valamint a népesedési jelenségeket befolyásoló társadalmi-gazdasági tényezőket. Valamennyi témakör esetében az egészségi állapot és a mentálhigiénés problémakomplexum legfontosabb összefüggéseinek alárendelten elemezzük a demográfiai folyamatokat.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Népesedéselméletek. Demográfiai átmenetek, epidemiológiai átmenetek, optimális népességszám, migrációs modell, a népesség szétszóródásának elmélete, az egészségi állapot szocio-ökonómiai meghatározottsága, homeostasis, humán ökológia, szociobiológiai megközelítések. 2. Történeti demográfia. Múlt – jelen – jövő összefüggése a demográfiában. 3. Demográfiai adatok. Antropometria, népszámlálás, demográfiai adatbázisok, longitudinális demográfiai felvételek, népességregiszter, World Fertility Survey. 4. Demográfiai technikák, modellek. Kohorsz analízis, családrekonstrukció, életútanalízis, népességdinamika, népesség-előrszámítás. 5. Népességfejlődés. Elméleti megközelítések, a népességfejlődést meghatározó tényezők, demográfiai katasztrófák szerepe, a vándormozgalom szerepe a népességfejlődésben. 6. Demográfiai folyamatok: termékenység. Gyermekvállalás, gyermektelenség, születésszabályozás, abortusz (története, legális lehetőségek, megelőzés, spontán abortusz), a II. világháború hatása – Baby Boom, családtámogatás, gyermeknevelés.

	<ol style="list-style-type: none">7. Népeség reprodukció. Házasságkötés, párkapcsolatok és jellegzetességeik (a házasulandók korösszetétele, alternatív együttélési formák).8. Család. Háztartások és családok, családszerkezet, családnagyság, családtervezés, házaspárok és egyszülős családok, válás, a válás hatása a gyermekekre, idősebb szülő nő, egyedül élők.9. Családpolitika. Gyermekekellátó intézmények, pénzübeli juttatások és munkaidő-kedvezmények, családpolitika és termékenység, munkavállalás és termékenység.10. Demográfiai folyamatok: egészségi állapot és halandóság. Életesélyek társadalmi egyenlőtlensége, egészségi állapot, járványok, kor- és okspecifikus halandóság, társadalmi különbségek az egészségi állapotban és a halálozásban, regionális halandósági különbségek.11. Betegség és fogyatékoság. Balesetek, AIDS, alkohol, dohány, kábítószer egészségkárosító hatása, daganatos betegségek, cardiovascularis betegségek, öngyilkosság, a fogyatékkal élők problémái.12. Öregedés. Társadalmi és demográfiai öregedés, a várható élettartam alakulása, családi körülmények és kapcsolatok szerepe, hatása, az időskorúak munkavállalása és egészségi állapota, nyugdíjba vonulás, nyugdíjrendszer.13. Vándorlás. Belső és külső vándorlás. Migrációs elméletek, legális és illegális migráció, be- és kivándorlók, menekültek, a vándorlás szerepe a népeségpótlásban.14. A népeség jövője. A népeségszám alakulása és összetevői, a népeség szerkezete, a népeség területi elhelyezkedése, kor és nem szerinti összetétel, a demográfiai öregedés folyamata, népeség-előreszámítás.15. Nemzeti kisebbségek és etnikumok. Létrejöttük, kialakulásuk, szórányosodás, a cigány népeség létszáma és összlakosságon belüli aránya.
Kötelező ajánlott irodalom jegyzéke	és <p>Csabáné Váradi Julianna – Fórika Lászlóné Molnár Ildikó (szerk.): Népesedési folyamatok a kelet-közép-európai fővárosokban. Budapest, KSH 1996.</p> <p>Cseh-Szombathy László – Tóth Pál Péter (szerk.) (2001): Népesedés és népesedéspolitika. Tanulmányok. Századvég Kiadó, Budapest.</p> <p>Klinger András (szerk.): Demográfia. Budapest, KSH 1996.</p> <p>Klinger András (1985): Magyarország népesedése az elmúlt negyven évben. Statisztikai Szemle, 4-5. sz. 370-388. o.</p> <p>Kocsis Károly (1996): Az etnikai térszerkezet változásai a Kárpát-medencében (896-1920). In.: Frisnyák Sándor (szerk.): A Kárpát-medence történeti földrajza. Bessenyei György Tanárképző Főiskola, Nyíregyháza.</p> <p>Kopp Mária – Kovács Mónika Erika (szerk.): A magyar népeség életminősége az ezredfordulón. Budapest, Semmelweis 2006.</p> <p>Kovacsics József (szerk.) (1997): Magyarország történeti demográfiája (896-1995). Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.</p> <p>Spéder Zsolt (2002): A szegénység változó arcai. Tények és értelmezések. Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság – Századvég Kiadó, Budapest, 68-84. o.</p> <p>Spéder Zsolt (szerk.): Család és népeség itthon és Európában. Budapest, KSH Népesedéstudományi Intézet – Századvég 2003.</p>

Statisztikai módszerek a társadalomtudományi kutatásokban

Kurzus címe	Statisztikai módszerek a társadalomtudományi kutatásokban
Kurzus angol címe	Statistical methods in social science research
Kurzus meghirdetője	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Program	4/3. program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Tantárgy besorolása	Kötelező kurzus
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Óraszám	15
Kredit	1
A tantárgy oktatásában résztvevő(k) neve(i):	Dr. Ittész András
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A kurzus célja, hogy az adatkezelés és a leíró statisztikai módszerek alapjait már ismerő hallgatók számára</p> <ul style="list-style-type: none"> - bemutassa a matematikai statisztika induktív módszereit, tisztázza a becsléelmélet és a statisztikai hipotézisvizsgálat alapelveit, - megtanítsa a csoport-összehasonlítások és az összefüggés-vizsgálatok klasszikus módszereit, alkalmazásuk feltételeivel együtt, - társadalomtudományi kutatásokhoz kapcsolódó feladatokon keresztül bemutassa a módszerek számítógépes statisztikai szoftver (SPSS) támogatásával való alkalmazását.
Tantárgyi vonatkozású tudományos eredmények, kutatások:	-

A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:	<p>Legfeljebb az órák 25%-áról lehet hiányozni; egyedi esetekben oktatóval való megbeszélés szerint. A kurzus teljesítéséhez, illetve a sikeres kolokviumhoz szükséges az alkalomról alkalomra való készülés, otthoni gyakorlatok megoldása.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ul style="list-style-type: none"> • Becslések, konfidenciintervallumok • A statisztikai hipotézisvizsgálat alapfogalmai, menete • Csoportok összehasonlítása paraméteres és nemparaméteres próbákkal (két és több csoport esetén is) • Keresztábrák, összefüggés-vizsgálat • Korrelációs számítás, lineáris regresszió
Évközi ellenőrzés:	<p>-</p>
A félév végi számonkérés formája:	<p>Kollokvium számítógépes feladatmegoldással</p>
Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke	<p>Az előadó által kiadott segédanyagok</p> <p>Falus Iván, Ollé János: <i>Az empirikus kutatás gyakorlata. Adatfeldolgozás és statisztikai elemzés.</i> Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2008.</p> <p>Vargha András: <i>Matematikai statisztika pszichológiai, nyelvészeti és biológiai alkalmazásokkal.</i> Pólya Kiadó, Budapest, 2015.</p>

Többváltozós statisztikai módszerek

Kurzus címe	Többváltozós statisztikai módszerek
Kurzus angol címe	Multivariate statistical methods
Kurzus meghirdetője	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Program	4/3. program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése

Tantárgy besorolása	Kötelezően választható kurzus
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Óraszám	30
Kredit	2
A tantárgy oktatásában résztvevő(k) neve(i):	Dr. Ittész András
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja a matematikai statisztika alapjait már ismerő hallgatók számára - valós társadalomtudományi kutatási problémák megoldásához használható többváltozós módszerek bemutatása, - a módszerek számítógépes alkalmazásának és az eredmények értékelésének begyakoroltatása, - publikált eredményközlések kritikus áttekintése.
Tantárgyi vonatkozású tudományos eredmények, kutatások:	-
A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:	Legfeljebb az órák 25%-áról lehet hiányozni; egyedi esetekben oktatóval való megbeszélés szerint. A kurzus teljesítéséhez, illetve a sikeres kollokviumhoz szükséges az alkalomról alkalomra való készülés, otthoni gyakorlatok megoldása.
Órára lebontott tematika	<ul style="list-style-type: none"> • Többváltozós lineáris regresszió • Modellszelekciós módszerek • Logisztikus regresszió

(az órát tartó oktató megjelölésével)	<ul style="list-style-type: none"> • Klaszteranalízis (hierarchikus és k-közép módszerek) • Diszkriminanciaanalízis • Faktor- és főkomponens-analízis
Évközi ellenőrzés:	-
A félév végi számonkérés formája:	Kollokvium számítógépes feladatmegoldással
Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke	<p>Füstös László, Kovács Erzsébet, Meszéna György, Simonné Mosolygó Nóra: <i>Alakfelismerés. Sokváltozós statisztikai módszerek</i>. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2004.</p> <p>Székelyi Mária, Barna Ildikó: <i>Túlélőkészlet az SPSS-bez. Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára</i>. Typotex Kiadó, Budapest, 2005.</p> <p>Takács Szabolcs: <i>Bevezetés a matematikai statisztikába 2. Többváltozós statisztikai módszerek</i>. Antaresz Kiadó, Budapest, 2017.</p> <p>Vargha András: <i>Többváltozós statisztika dióhéjban: változó-orientált módszerek</i>. Pólya Kiadó, Budapest, 2019.</p>

A család struktúrája és dinamikája

Kurzus címe	A család struktúrája és dinamikája
Kurzus meghirdetője	Martos Tamás
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyváradi tér 4.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	1
Minimális létszám	5

<p>A kurzus rövid leírása, célkitűzése</p>	<p>A kurzus célja (1) az alapvető családpszichológiai ismeretek áttekintése, (2) átfogó képet adni a házasság és a család működéséről, (3) külön figyelemmel a lelki egészséget és jóllétet kialakító és fenntartó folyamatokra</p>
<p>Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. A családpszichológia és családtudomány alapfogalmai; a család mint társadalmi realitás: a jelenkori átalakulások és ezek okai; együttélési és családformák; a család mint társas és pszichológiai realitás: a családműködés rendszerszemléletű leírásának alapjai. 2. Rendszerszemléletű és elméleti családmodellek: Minuchin, Olson, McMaster, életciklus-modellek. 3. Az Olson-modell dimenzióinak elemzése 1. A kohézió összetevői, változása, deficitjei. Kötődés, szeretet, szexualitás a családi rendszerben. 4. Az Olson-modell dimenzióinak elemzése 2. Az alkalmazkodás összetevői, változása, deficitjei. Alkalmazkodás a változásokhoz. Szereprendszerek és hatalmi viszonyok. A megküzdés egyéni és társas módjai. 5. Az Olson-modell dimenzióinak elemzése 3. Kommunikációs mintázatok, konfliktus és konfliktusmegoldás. 6. Transzgenerációs mintázatok szerepe a család működésében. A generációk közötti kapcsolat dinamikája és etikája. 7. Társas és társadalmi hatások családi vetületei: munka, szabadidő, civil és vallási közösségek. 8. A családi működés diagnosztizálásához, korrekciójához és kutatásához alkalmazott eszközrendszerek.
<p>Kötelező irodalom jegyzéke (Kötelezőek az órákon megadott részletek)</p>	<p>Bagdy E., Mírnics Zs., Varga A. (szerk.) Egyén-pár-család. Animula, 2007.</p> <p>Cseh-Szombathy László: Családszociológiai problémák és módszerek. Budapest, Gondolat 1979.</p> <p>Goldenberg H. I. , Goldenberg, Áttekintés a családról I. II. III. kötet. Animula, Bp. 2008.</p> <p>Horváth-Szabó K. (szerk.) Házasság és család. Új Ember K. Bp. 2008.</p> <p>Horváth-Szabó K. A házasság és a család belső világa. SE – Dialógus (Párbeszéd) K. Bp. 2007.</p> <p>Tomka Béla: Családfejlődés a 20. századi Magyarországon és Nyugat-Európában. Budapest, Osiris 2000.</p>

Kvalitatív kutatási módszerek és a falukutatás gyakorlata

<p>Kurzus címe</p>	<p>Kvalitatív kutatási módszerek és a falukutatás gyakorlata</p>
<p>Kurzus meghirdetője</p>	<p>Nagy Endre</p>

Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja megismertetni a hallgatókat a résztvevő megfigyelés és az interjúzás módszereivel, valamint a falukutatás néhány klasszikus munkájával, hogy felkészülhessenek a falukutatásokban való részvételre.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	1-5. A résztvevő megfigyelés és adatgyűjtés módszerei és forrásai. 6-10. A falukutatás története és néhány klasszikus alkotása. 10-12. A Magyarország felfedezése című sorozat és néhány műve. 13-15. Gyakorlati felkészülés a táborra.
Kötelező olvasmányok	Braun Róbert: A falu lélektana Szabó Zoltán: A tardi helyzet Féja Géza: Viharsarok Kovács Imre: Néma forradalom Erdei Ferenc: A magyar társadalomról Rézler Gyula: A magyar társadalom-leírás kialakulása. Bp. 1941. Márkus István: Nagykőrös

Radikális személyiségváltások

Kurzus címe	Radikális személyiségváltások
Kurzus meghirdetője	Nagy Endre

Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	30 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	2
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A kurzus célja a személyiségfejlődés egyik formájának, a radikális változásnak vagy megtérésnek a tárgyalása.</p> <p>A hallgatók megismerkednek a személyiségfejlődés pszichológiai elméleteivel és a megtérés szociológiájával, fenomenológiájával, bepillantást nyernek a téma empirikus kutatásaiba.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>(Kétórás előadások)</p> <ol style="list-style-type: none">1. előadás – A személyiségfejlődés elméletei I.2. előadás – A személyiségfejlődés elméletei II.3. előadás – A radikális személyiségváltás szerkezete I. (szociológiai és filozófiai megközelítések)4. előadás – A radikális személyiségváltás szerkezete II. (intellektuális illumináció és sorseseemény stb.)5. előadás – A vallásos megtérések pszichológiája I. (Szent Pál, Szent Ágoston) (oktató: Fruttus István Levente)6. előadás – A nagy vallásos megtérések II. (Plotinosz, Claudel, Edith Stein, Simone Weil)7. előadás – A nem vallási konverzió I. (Lukács György útja a Lélek és a formáktól a progresszív idealizmusig)8. előadás – A nem vallási konverzió II. (Lukács György megtérése kommunistának)9. előadás – Radikális személyiségváltások Magyarországon I. (Széchenyi, a két Polányi)10. előadás – Radikális személyiségváltások Magyarországon II. (Horváth Barna és Bibó István)11. előadás – A konverzió empirikus vizsgálata I. (a megtérés előtti pálya)12. előadás – A konverzió empirikus vizsgálata II. (a megtérés utáni pálya)13. előadás – A megtérés torzulásai I. (a megtérés motívumai) (oktató: Török Péter)

	<p>14. előadás – A megtérés torzulásai II. (a Singer-féle agymosás szakaszai) (oktató: Török Péter)</p> <p>15. előadás – Összefoglalás</p>
Kötelező irodalom jegyzéke (kijelölt részletek)	<p>Carver, Ch., Schreier: Személyiségpszichológia. Osiris. Bp. 2006.</p> <p>Erikson, Erik: A fiatal Luther és más írások. Gondolat. Bp. 1991.</p> <p>Merton, K. Robert: Társadalomelmélet és társadalmi struktúra. Gondolat. Bp. 1980.</p> <p>Weil, Simone. Ami személyes, és ami szent. Vigilia. Bp. 1983.</p> <p>Fruttus István Levente: A megtérés mint valláslélektani jelenség. Magyar Pszichológiai Szemle 2003/1. 113-126.</p> <p>Lukács György: Utam Marxhoz I. Magvető. Bp. 1971.</p> <p>Nagy J. Endre: A tettbeszéd. Bibó István 1935-ös „megtérése”. In: Dénes Iván Zoltán (szerk.): Megtalálni a szabadság rendjét. Új Mandátum. Bp. 2001. 111-144.</p> <p>Nagy J. Endre: Elhajló pályaképek (Horváth Barna és Bibó István). In: Dénes Iván Zoltán (szerk.): A hatalom humanizálása. Tanulmány Kiadó. Pécs. 1993. 84-90.</p> <p>Szenes Márta: Új vallási mozgalmakba belépett fiatalok életút jellemzői a megtérést megelőzően. In: Máté Tóth András, Nagy Gábor (szerk.): Vallásos változatok, vallásos sokféleség Magyarországon. JATE Press. Szeged 2008. 189-219.</p> <p>Török Péter: És (a)mikor destruktívak? Az új vallási mozgalmak szociológiája és hazai helyzete. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet. Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. Interdiszciplináris Szakkönyvtár 5. Bp. 2007. 43-85.</p>

Társadalmi tőke és testi-lelki egészség

Kurzus címe	Társadalmi tőke és testi-lelki egészség
Kurzus meghirdetője	Pethesné Dávid Bea
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli

Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A társadalmi tőke vizsgálata, mérése egyéni és csoport szinten ma az egyik leginkább támogatott (ugyanakkor gyakran vitatott) tudományos kutatási téma. A kurzus során bemutatjuk a fogalom kialakulásának előzményeit, fő elméleteit (elsősorban Coleman, Bourdieu és Putnam), fogalomkészletét és az alkalmazott empirikus kutatások széles skáláját. A társadalmi tőke bemutatása során górcső alá vesszük a módszer korlátait és az elmélettel kapcsolatban joggal megfogalmazott kritikákat is. Ezzel erősíteni kívánjuk a tudományos diskurzusra ma még oly kevésbé jellemző objektív kritikai gondolkodást és érvelést is. A „társadalmi tőke” dilemma lehetséges feloldása az egyén és közösség társadalmi beágyazottságának vizsgálatára a kapcsolati tőke mint erőforrás tudományos vizsgálata. Az ide vonatkozó legfrissebb nemzetközi és hazai kutatások segítségével kiderül, hogy hogyan függ össze és hogyan hat az egyén jóllétére, pszichés és mentális egészségére az egyént körülvevő kapcsolathálózat.</p>
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ol style="list-style-type: none">1. Társadalmi tőke bevezetés – előzmények2-4. A fogalom kialakulása és elméletek – Coleman, Bourdieu, Putnam, Nan Lin5. Fogalomkészlet: bonding, bridging, linking6-7. Társadalmi tőke – operacionalizálás, empirikus kutatások (WHO, OECD, Európai Unió, Magyarország)8. Társadalmi tőke – korlátok, kritikák9. Kapcsolati tőke, mint erőforrás – fogalom meghatározás10-11. Kapcsolathálózati kutatás – bevezetés, ego és teljes hálózatok12-13. Családkutatás – generációkon belüli és generációk közötti kapcsolatok vizsgálata, az egyén mentálhigiéniével kapcsolatos összefüggések kimutatása.14-15. Kapcsolati erőforrás - közösségi szintű megközelítés, beleértve a speciális csoportokat is

Kötelező irodalom jegyzéke	<ol style="list-style-type: none">1. Albert F, Dávid B A kapcsolati tőke dimenziói etnikai metszetben. In: Társadalmi Riport (Eds: Kolosi T, Tóth István Gy, Vukovich Gy) TÁRKI, Budapest, pp 351-369 (2006)2. Albert F, Dávid B, Tóth O, Varga T: Összetartóbb közösség –Egészségesebb egyén. „Ötlettől a fenntarthatóságig” Módszertani kézikönyv közösségi részvételre épülő életminőség-javító programok tervezéséhez, megvalósításához. Váci M. Művelődési Ház- Misszió Egészségügyi Központ Kht. Veresegyház, p. 105 (2004)3. Bourdieu (1986): Forms of Capital in: <i>Handbook in Theory and Research for the Sociology of Education</i>. ed.: John G. Richardson, Greenwood Press, Westport, pp. 241-260.4. Bourdieu P. (1973, 1978): Rekonverziós stratégiák Inf. sur les sciences sociales. Vol.12 No.5 in: A társadalmi jelenségek újratermelődése. Gondolat, Bp. 350-378. o.5. Coleman, James S. (1998): Társadalmi tőke az emberi tőke termelésében. In: <i>Tőkefejlesztés</i>, szerk.: Lengyel György – Szántó Zoltán, Aula, Budapest, 11-44. o.6. Csizmadia Zoltán (2004): Társadalmi kapcsolatok – struktúra – rétegződés. In: <i>kötő-jelek 2003</i>, ELTE Szociológiai Doktori iskola Évkönyve 2003, 119-144. o.7. Messing Vera - Molnár Emília: Bezáródó kapcsolati hálók: szegény roma háztartások kapcsolati jellemzői. in: <i>Esély</i> 2011/5 p 47-74.8. Putnam Robert D. (1993b): Social Capital and Public Affairs <i>The American Prospect</i>, Spring, pp.1-8.9. Putnam Robert D. (1995): Bowling Alone:America’s Declining Social Capital. <i>Journal of Democracy</i>, 6. (1):65-78. http://jhupress.jhu.edu/demo/journal_of_democracy/v006/6.lputnam.html10. Social Cohesion, Trust and Participation: Social Capital, Social Policy and Social Cohesion in the European Union and Candidate Countries. <i>Monitoring Report prepared by the European Observatory on the Social Situation - Social Capital Network – 2007</i> http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/docs/social_situation/2006_exec_summary_soc_cap.pdf11. Társadalmi kapcsolathálózatok elemzése (szöveggyűjtemény, e-Book), Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest (megjelenés alatt)
-----------------------------------	---

Idősek és a mentálhigiénés szemléletű idősgondozás

Kurzus címe	Idősek és a mentálhigiénés szemléletű idősgondozás
Kurzus meghirdetője	Széman Zsuzsa
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése

Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	Az életkor meghosszabbodása, a születések alacsony száma, az idős népesség arányának rohamos növekedése, a nyugdíjkorhatár emelkedése új feladatokat állít fel az egyéneket és a közösségeket, a társadalmat és intézményeit. Meg kell ismerni az idősek speciális szükségleteit, igényeit és korlátait. Az idősek életét a lehetőségek szerint optimalizáló környezet, ellátó- és egyéb feltételrendszer kialakításának elvi és gyakorlati kérdéseivel kíván foglalkozni a kurzus.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ul style="list-style-type: none"> • Az időskorral járó speciális egészségi adottságok (betegség, látási, hallási, mozgási nehézségek) és a belőlük következő követelmények (pl. akadálymentesítés). • Kapcsolat a generációk között; a generációk közötti méltányosság; az idősek társadalmi elfogadottságának kérdései. • Idősek a munkaerőpiacon. A nyugdíjkorhatár kérdése. • Időskori szegénység. • Az egyedül maradás mentális és ellátásbeli következményei. Elmagányosodás. • Az idősek otthoni életének és gondozásának kérdései. • Életkörülmények az idősothonokban. • Az időseket ellátó intézményrendszer erősségei, gyengéi, fejleszthetősége. • Idős emberek társas-társasági kapcsolatai és szabadidőöltése. • Az öregedés eltérő sajátosságai falun és városban. • A rendszerváltás és a társadalmi átalakulás következményei az idősek életében. • Az idősek helyzetét és életminőségét javító nemzeti stratégia lehetőségei. • Az öregedéssel való személyes szembenézés, felkészülés az öregkorra. • Nonprofit társadalmi szervezetek és mozgalmak tevékenysége az idősek érdekében, az önkormányzatok és a civil szféra kapcsolatai. • Az idősellátás nemzetközi tapasztalatai.

Pszichológia

Kurzus címe	Pszichológia
--------------------	---------------------

Kurzus címe	angol Psychology
Kurzus meghirdetője	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Program	4/3. program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Tantárgy besorolása	Felzárkóztató kurzus olyan hallgatók részére, akik nem pszichológus, hanem egyéb diplomával jelentkeznek, és nincs igazolható kreditjük korábbi pszichológiai tanulmányokról
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Óraszám	15 (elmélet) 12 óra előadás és 3 óra személyes konzultáció
Kredit	0
A tantárgy oktatásában résztvevő(k) neve(i):	Dr. Jáki Zsuzsanna
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus kredit nélküli, ún. felzárkóztató stúdium, melynek alapvető célja, hogy a hallgatók a 4/3. szociológiai doktori programhoz szükséges alapvető ismeretek elsajátítását segítse a pszichológia témakörében.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	A tantárgy előadás formájában kerül megtartásra. Témakörök: <ol style="list-style-type: none"> 1. Pszichológiatörténeti bevezetés. 2. - 4.: A pszichoanalitikus iskola személyiségelmélete, fejlődéselmélete, és pszichopatológiai elmélete. Dinamikusan orientált pszichoterápiás iskolák napjainkban. 5.-7.: A viselkedéslélektan és kognitív pszichológia személyiségelmélete, fejlődéselmélete, és pszichopatológiai elmélete. 8. -10.: Kognitív, viselkedésterápiás alapokon nyugvó pszichoterápiás megközelítések napjainkban (kognitív viselkedésterápia, sématerápia, neurolingvisztikus programozás). 11. -13.: A humanisztikus pszichológia személyiségelmélete, fejlődéselmélete, és pszichopatológiai elmélete. Humanisztikus pszichológiai alapokra épülő pszichoterápiás megközelítések napjainkban. 14. Pszichológiai vizsgálati eljárások, mérőeszközök. Kérdőíves és projektív technikák. Evidence based medicine a pszichológiában. 15. A szociálpszichológia helye a pszichológiai diszciplínák között. Attitűdök, normák és viselkedés. Csoport, konformitás, vezetés, társas befolyásolás, engedelmesség.
Tantárgyi vonatkozású tudományos eredmények, kutatások:	Kvalitatív kutatás keretében a magyarországi pszichoterapeuták szakmai együttműködésének feltérképezése a spiritualitás témájára vonatkozóan. Jelenleg (2021 április 1) indult új kutatás: Mentálhigiénés segítő kapcsolatok hatásvizsgálata.

A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:	Legfeljebb az órák 25%-áról lehet hiányozni; egyedi esetekben oktatóval való megbeszélés szerint.
Évközi ellenőrzés:	-
A félév végi számonkérés formája:	Szóbeli kollokvium: a kurzus során megismert pszichológiai összefüggések értelmezése a saját kutatási témával és/vagy szakmai tapasztalatokkal kapcsolatban.
Ajánlott irodalom	Pléh Csaba (2000): A lélektan története. Bp., Osiris Carver, C.S. & Scheier, M.F. (1998): Személyiségpszichológia. Bp., Osiris Cole, M. & Cole, S.R. (1998): Fejlődéslélektan. Bp., Osiris Szőnyi Gábor & Füredi János (2008): A pszichoterápia tankönyve. Bp., Medicina Könyvkiadó Dr. Perczel Forintos Dóra, Kiss Zsófia, Ajtay Gyöngyi (2005): Kérdőívek, becslőskálák a klinikai pszichológiában. Bp., Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet Forgács József (2019): A társas érintkezés pszichológiája, Bp., Kairosz Diane M. Mackie - Eliot R. Smith (2004) – Szociálpszichológia, Bp., Osiris

Matematikai statisztika

Kurzus címe	Matematikai statisztika (felzárkóztató kurzus statisztikai tanulmányokat nem végzett hallgatóknak)
Kurzus meghirdetője	Ittzés András
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 elmélet + 15 gyakorlat

Vizsga	Számonkérés módja: feladatmegoldás és kollokvium
Kredit	2
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A tárgy célja: a statisztikai előképzettséggel nem rendelkező hallgatóknak bevezetés a matematikai statisztikába, a társadalomtudományi kutatómunka módszertanához tartozó alapvető statisztikai fogalmak és módszerek megismertetése, az önálló problémaértelmezési és problémamegoldó képesség fejlesztése.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelés és adatrögzítés, a változók skálái. (2 óra előadás) • Mintavétel, a minta leíró jellemzése. (2 óra előadás) • Valószínűségi számítási alapfogalmak. (2 óra előadás) • Becslések. (1 óra előadás) • Hipotézisvizsgálat (paraméteres és nemparaméteres próbák). (3 óra előadás) • Kísérletek értékelése (egytényezős varianciaanalízis). (2 óra előadás) • Sztochasztikus kapcsolatok feltárása (kapcsolati mérőszámok, korreláció, lineáris regresszió). (3 óra előadás)
Kötelező irodalom jegyzéke	<p>Babbie, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Hatodik, átdolgozott kiadás, Balassi Kiadó, Budapest, 2003.</p> <p>Falus Iván, Ollé János: Az empirikus kutatás gyakorlata. Adatfeldolgozás és statisztikai elemzés. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2008.</p> <p>Vargha András: Matematikai statisztika pszichológiai, nyelvészeti és biológiai alkalmazásokkal. 2. kiadás. Pólya Kiadó, Budapest, 2007.</p>

Szociológiatörténet a XIX. és XX. században

Kurzus címe	Szociológiatörténet a XIX. és XX. században (felzárkóztató kurzus szociológiai tanulmányokat nem végzett hallgatóknak)
Kurzus meghirdetője	Nagy Endre
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 (elmélet)

Vizsga	Szóbeli
Kredit	1
Minimális létszám	3
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja, hogy rövid bevezetést adjon a szociológia történetébe azoknak a hallgatóknak, akik nem tanultak szociológiát.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ol style="list-style-type: none">1. A szociológiai gondolkodás előzményei: tudományok, társadalmi előzmények: a civil társadalom kialakulása.2. A természetjogi irányzatok, Montesquieu, Hobbes, Spinoza.3. A szociológia megalapítói: Comte, Spencer, J. S. Mill.4. A modern szociológia előfutárai: F. Tönnies, W. Pareto.5-6. Az új szociológia képviselői: Durkheim és Weber.7. A német szociológia nagy alakjai a századelőn: Mannheim, Scheler.8. A frankfurti iskola: Adorno és Horkheimer.9. Amerikai szociológia: Parsons és követői.10-11. A német és francia szociológia: Habermas és Bourdieu.12. A magyar szociológia preparadigmatikus korszaka: Eötvös József és Kemény Zsigmond.13. A magyar szociológia megalapítója (Pulszky Ágost) és a polgári radikálisok szociológiája.14. Magyar szociológusok a két világháború között: Erdei Ferenc, Horváth Barna, Hajnal István, Magyary Zoltán.15. A szocializmus szociológiája a második világháború után.
Kötelező irodalom jegyzéke	<p>I. Sz. Kon: A szociológiai pozitivizmus. Kossuth. Bp. 1968.</p> <p>Kulcsár Kálmán: A szociológiai gondolkodás fejlődése. Akadémiai. Bp. 1965.</p> <p>Némedi Dénes: Klasszikus szociológia. Osiris. Bp. 2008.</p> <p>Nagy J. Endre: Eszme és valóság (Magyar szociológiatörténeti tanulmányok). Savaia Univ. Press. Szombathely, Bp. 1993.</p>

Társadalomtudományi kutatási módszerek

Kurzus címe	Társadalomtudományi kutatási módszerek (korábban 0046-KV Társadalomtudományi kutatási módszerek I. néven, a jelenlegivel azonos tartalommal)
Kurzus meghirdetője	Dr. Ittész András
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	15 óra
Vizsga	Számonkérés módja: félévközi feladatok után saját kutatási témához kapcsolódó irodalomkutatási házi dolgozat
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja a társadalomtudományi kutatási módszerek ismeretének áttekintése, elmélyítése, a kvantitatív és a kvalitatív módszerek összekapcsolási lehetőségeinek bemutatása, a saját doktori kutatás módszertani megalapozása.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ul style="list-style-type: none">• Terepmunka, kérdőívezés• Interjúkészítés• Fókuszcsoportos interjú, mentális térkép szerkesztése• Kapcsolatháló-elemzés• Kvantitatív és kvalitatív módszerek összekapcsolása
Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke	Babbie, Earl: <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i> . (6., átdolgozott kiadás.) Balassi Kiadó, Budapest, 2003. Ittész András, Ehmann Bea, Szabó Tünde: A tartalomelemzés alkalmazási lehetőségei a mentálhigiénés szemlélet összetevőinek feltárásában. <i>Mentálhigiéné és Pszichoszomatika</i> 5 (3) (2004) 227-243. Letenyi László (szerk.): <i>Településkutatás I-II.</i> (2., változatlan kiadás.) Új Mandátum Kiadó, Ráció Kiadó, Budapest, 2006. Moksony Ferenc: <i>Gondolatok és adatok. Társadalomtudományi elméletek empirikus ellenőrzése.</i> (2., bővített kiadás.) Aula Kiadó, Budapest, 2006.

Statisztikai módszerek a társadalomtudományi kutatásokban

Kurzus címe	Statisztikai módszerek a társadalomtudományi kutatásokban (korábban 0047-KV Társadalomtudományi kutatási módszerek II. néven, az itt bemutatottal lényegében azonos tartalommal)
Kurzus meghirdetője	Dr. Ittész András
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák helye	SE NET számítógépes terem (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 óra (elmélet + számítógépes gyakorlat tömbösítve)
Vizsga	Számonkérés módja: kollokvium számítógépes feladatmegoldással
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A matematikai statisztika alapjait már ismerő hallgatók számára valós kutatási problémák megoldásához használható összetettebb módszerek bemutatása, a módszerek számítógépes alkalmazásának és az eredmények értékelésének begyakorlása. Az alapozó statisztikai tárgyak keretében tanult módszerek (varianciaanalízis, regressziószámítás) általánosabb modelljei mellett a többváltozós statisztika módszereivel ismerkedhetnek meg a hallgatók.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ul style="list-style-type: none">• Többtenyezős varianciaanalízis• Többváltozós és nemlineáris regresszió• Modellszelekciós módszerek• Logisztikus regresszió• Klaszteranalízis (hierarchikus és k-közép módszerek)• Diszkriminanciaanalízis
Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke	Falus Iván, Ollé János: <i>Az empirikus kutatás gyakorlata. Adatfeldolgozás és statisztikai elemzés.</i> Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2008. Székelyi Mária, Barna Ildikó: <i>Túlélőkészlet az SPSS-bez. Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára.</i> Typotex, Budapest, 2005.

Matematikai statisztika (felzárkóztató kurzus statisztikai tanulmányokat nem végzett hallgatóknak)

Kurzus címe	Matematikai statisztika (felzárkóztató kurzus statisztikai tanulmányokat nem végzett hallgatóknak) 4306-F
Kurzus meghirdetője	Dr. Ittész András
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák helye	SE NET számítógépes terem (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 óra (elmélet + számítógépes gyakorlat tömbösítve)
Vizsga	Számonkérés módja: beszámoló feladatmegoldással
Kredit	1
Minimális létszám	-
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A tárgy célja: a statisztikai előképzettséggel nem rendelkező hallgatóknak bevezetés a matematikai statisztikába, a társadalomtudományi kutatómunka módszertanához tartozó alapvető statisztikai fogalmak és módszerek megismertetése, az önálló problémaértelmezési és problémamegoldó képesség fejlesztése.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ul style="list-style-type: none">• Megfigyelés és adatrögzítés, a változók skálái, mintavétel, a minta leíró jellemzése.• Valószínűségszámítási alapfogalmak.• Becslések.• Hipotézisvizsgálat (a legfontosabb paraméteres és nemparaméteres próbák, egytényezős varianciaanalízis).• Sztochasztikus kapcsolatok feltárása (kapcsolati mérőszámok, korreláció, lineáris regresszió).
Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke	Babbie, Earl: <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i> . Hatodik, átdolgozott kiadás, Balassi Kiadó, Budapest, 2003. Falus Iván, Ollé János: <i>Az empirikus kutatás gyakorlata. Adatfeldolgozás és statisztikai elemzés</i> . Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2008. Vargha András: <i>Matematikai statisztika pszichológiai, nyelvészeti és biológiai alkalmazásokkal</i> . 2. kiadás. Pólya Kiadó, Budapest, 2007.

A népesedés szociológiája

Kurzus címe	A népesedés szociológiája (korábban 4314 kódon A népesedés szociológiája néven, a jelenlegivel azonos tartalommal)
Kurzus meghirdetője	Dr. Tóth Pál Péter
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A demográfiai folyamatok a társadalom mentálhigiénés állapotának egyik legfontosabb tényezőjét és mutatóját képezik. Ennek megfelelően a kurzus felidéri a demográfiai alapfogalmait, elméleteit és tényadatait, valamint a népesedési jelenségeket befolyásoló társadalmi-gazdasági tényezőket. Valamennyi témakör esetében az egészségi állapot és a mentálhigiénés problémakomplexum legfontosabb összefüggéseinek alárendelten elemezzük a demográfiai folyamatokat.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Népesedésméletek. Demográfiai átmenetek, epidemiológiai átmenetek, optimális népességszám, migrációs modell, a népesség szétszóródásának elmélete, az egészségi állapot szocio-ökonómiai meghatározottsága, homeostasis, humán ökológia, szociobiológiai megközelítések. 2. Történeti demográfia. Múlt – jelen – jövő összefüggése a demográfiában. 3. Demográfiai adatok. Antropometria, népszámlálás, demográfiai adatbázisok, longitudinális demográfiai felvételek, népességregiszter, World Fertility Survey. 4. Demográfiai technikák, modellek. Kohorsz analízis, családrekonstrukció, életútanalízis, népességdinamika, népesség-előreszámítás. 5. Népességfejlődés. Elméleti megközelítések, a népességfejlődést meghatározó tényezők, demográfiai katasztrófák szerepe, a vándormozgalom szerepe a népességfejlődésben. 6. Demográfiai folyamatok: termékenység. Gyermekvállalás, gyermektelenség, születésszabályozás, abortusz (története, legális lehetőségek, megelőzés, spontán abortusz), a II. világháború hatása – Baby Boom, családtámogatás, gyermeknevelés.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Népeségreprodukció. Házasságkötés, párkapcsolatok és jellegzetességeik (a házassulandók korösszetétele, alternatív együttélési formák). 8. Család. Háztartások és családok, családszerkezet, családnagyság, családtervezés, házaspárok és egyszülős családok, válás, a válás hatása a gyermekekre, idősebb szülő nő, egyedül élők. 9. Családpolitika. Gyermekekellátó intézmények, pénzübeli juttatások és munkaidő-kedvezmények, családpolitika és termékenység, munkavállalás és termékenység. 10. Demográfiai folyamatok: egészségi állapot és halandóság. Életesélyek társadalmi egyenlőtlensége, egészségi állapot, járványok, kor- és okspecifikus halandóság, társadalmi különbségek az egészségi állapotban és a halálozásban, regionális halandósági különbségek. 11. Betegség és fogyatékoság. Balesetek, AIDS, alkohol, dohány, kábítószer egészségtkárosító hatása, daganatos betegségek, cardiovascularis betegségek, öngyilkosság, a fogyatékkal élők problémái. 12. Öregedés. Társadalmi és demográfiai öregedés, a várható élettartam alakulása, családi körülmények és kapcsolatok szerepe, hatása, az időskorúak munkavállalása és egészségi állapota, nyugdíjba vonulás, nyugdíjrendszer. 13. Vándorlás. Belső és külső vándorlás. Migrációs elméletek, legális és illegális migráció, be- és kivándorlók, menekültek, a vándorlás szerepe a népeségpótlásban. 14. A népeség jövője. A népeségszám alakulása és összetevői, a népeség szerkezete, a népeség területi elhelyezkedése, kor és nem szerinti összetétel, a demográfiai öregedés folyamata, népeség-előreszámítás. 15. Nemzeti kisebbségek és etnikumok. Létrejöttük, kialakulásuk, szórványosodás, a cigány népeség létszáma és összlakosságon belüli aránya.
Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke	<p>Csabáné Váradi Julianna – Fórika Lászlóné Molnár Ildikó (szerk.): Népesedési folyamatok a kelet-közép-európai fővárosokban. Budapest, KSH 1996.</p> <p>Cseh-Szombathy László – Tóth Pál Péter (szerk.) (2001): Népesedés és népesedéspolitika. Tanulmányok. Századvég Kiadó, Budapest.</p> <p>Klinger András (szerk.): Demográfia. Budapest, KSH 1996.</p> <p>Klinger András (1985): Magyarország népesedése az elmúlt negyven évben. Statisztikai Szemle, 4-5. sz. 370-388. o.</p> <p>Kocsis Károly (1996): Az etnikai térszerkezet változásai a Kárpát-medencében (896-1920). In.: Frisnyák Sándor (szerk.): A Kárpát-medence történeti földrajza. Bessenyei György Tanárképző Főiskola, Nyíregyháza.</p> <p>Kopp Mária – Kovács Mónika Erika (szerk.): A magyar népeség életminősége az ezredfordulón. Budapest, Semmelweis 2006.</p> <p>Kovacsics József (szerk.) (1997): Magyarország történeti demográfiája (896-1995). Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.</p> <p>Spéder Zsolt (2002): A szegénység változó arcai. Tények és értelmezések. Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság – Századvég Kiadó, Budapest, 68-84. o.</p> <p>Spéder Zsolt (szerk.): Család és népeség itthon és Európában. Budapest, KSH Népesedéstudományi Intézet – Századvég 2003.</p>

A közösségek és közösségképződés

Kurzus címe	A közösségek és közösségképződés (0050-KV)
Kurzus meghirdetője	Dr. Török Péter
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A társadalom egészséges működéséhez nélkülözhetetlenek az állam és az egyének között közvetítő (<i>intermediary</i>) társadalmi egységek, vagyis az aktív, öntevékeny közösségekből és szervezetekből álló civil társadalom, mely egyúttal az egyén személyes megelégedettségi érzésének egyik forrása. Mivel közismert tény Magyarország közösséghiányos állapota, fontos a közösségek létrejöttének és típusainak, illetve fejlődésük akadályainak ismerete és vizsgálata. A kurzus ennek megalapozására szolgál.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definíciók (pár, csoport, község, közösség, barátság) 2. A szociológia klasszikusai a közösségekről (Durkheim, Weber, Tönnies) 3. A pszichológia klasszikusai a közösségekről 4. A közösség dimenziói I. („mi tudati” fődimenzió: „mi-ők tudat”, szolidaritás, érzelmi dimenziók) 5. A közösség dimenziói II. (kiterjedtség fődimenzió: totalitás, kapcsolati, interakciós dimenziók) 6. A közösség dimenziói III. (cél-érték fődimenzió: célok és értékek, kulturális dimenziók) 7. A közösség dimenziói IV. (mentálhigiénés fődimenzió: mentálhigiéné, közösség és egyén egyensúlya) 8. Közösségtípusok I.: konform és optimális közösségek 9. Közösségtípusok II.: deviáns és reform közösségek 10. Az egyén és a közösség szociológiai és szociálpszichológiai vizsgálata 11. A közösségek és a társadalom szociológiai és szociálpszichológiai vizsgálata

	<p>12. A virtuális közösségek szociológiai és szociálpszichológiai vizsgálata</p> <p>13. Közösségképződés</p> <p>14. Közösségépítés</p> <p>15. Összegzés</p>
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>- óránként az ajánlott irodalomból tételesen kijelölve</p>	<p>Ajánlott irodalom</p> <p>Albert, F. – Dávid, B. 2007. <i>Embert barátjáról. A barátság szociológiája</i>. Századvég, Budapest</p> <p>Durkheim, E. 1986. A társadalmi munkamegosztásról. MTA Szociológiai Kutatóintézete, Budapest</p> <p>Hankiss, E. 1982. Közösségek válsága és hiánya. 63-99. In: <i>Diagnózisok</i>. Budapest, Magvető Kiadó</p> <p>Hare, A. P. 2001. A csoportfejlődés elméletei és az interakcióelemzés kategóriái. 383-389. In.: Lengyel, Zs. (ed.) <i>Szociálpszichológia szöveggyűjtemény</i>. Budapest, Osiris</p> <p>Harkai, N. 2006. <i>Közösség és közösségi munka</i>. Parola füzetek. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete</p> <p>Henderson, P. 2007. <i>A kirekesztettek bevonása. Európai közösségfejlesztés gyakorlatától a szakmapolitikáig</i>. Parola füzetek. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete</p> <p>Lakatos, K. 2009. <i>A képesség tétel folyamata. Az érdekérvényesítés esélyeinek növelése a szociális és közösségi munkában</i>. Parola füzetek. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete</p> <p>Matějů, P. 2004. Bizalmi és kölcsönösségi hálózatok – a társadalmi tőke két dimenziója. <i>Parola</i>, 3, 8-9.</p> <p>Merton, R. 2002. <i>Társadalomelmélet és társadalomstruktúra</i>. Budapest, Osiris</p> <p>Mérei, F. 1971. <i>Közösségek rejtett hálózata</i>. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó</p> <p>Pócs, É. 2002. <i>Közösség és identitás</i>. L'Harmattan</p> <p>Putnam, R. 2000. <i>Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community</i>. New York, Simon and Schuster</p> <p>Susánszky, É. – Konkoly Thege, B. – Stauder, A. – Kopp, M. 2006. A WHO Jólét Kérdőív rövidített (WBI-5) magyar változatának validálása a Hungarostudy 2002 országos lakossági egészségfelmérés alapján. <i>Mentálhigiéné és Pszichoszomatika</i>, 7, 247-255.</p> <p>Szabó, J. 2003. <i>Futballhuliganizmus. Lehetséges-e erőszakellenes társadalompolitika?</i> PolgArt Lap és Könyvkiadó</p> <p>Tocqueville, A. 1983. <i>A demokrácia Amerikában</i>. Budapest, Gondolat Kiadó</p> <p>Tomcsányi, T. 2003. A mentálhigiéné jelenségvilága. 16-45. In: Tomcsányi, T. – Grezsa, F. – Jelenits, I. (szerk.) <i>Tanakodó. A menálhigiéné elmélete, a mentálhigiénés képzés, a mentálhigiéné az emberek szolgálatában</i>. Budapest, Semmelweis Egyetem TF, Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, HÍD Alapítvány</p>

	<p>Török, P. 2007. <i>És (a)mikor destruktívak? Az új vallási mozgalmak szociológiája és hazai helyzete.</i> Budapest, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, HÍD Alapítvány</p> <p>Weber, M. 1997. Objectivity in Social Science and Social Policy. in <i>The Methodology of the Social Sciences.</i> Shils, E. A. – Finch, H. A. (eds.); foreword by Shils. New York, Free Press</p>
--	--

A társadalomtudományi gondolkodás logikája és a szociológia alapfogalmai, fő irányzatai

Kurzus címe	A társadalomtudományi gondolkodás logikája és a szociológia alapfogalmai, fő irányzatai (felzárkóztató kurzus olyan hallgatók részére, akik nem szociológiai, szociális munka vagy szociálpolitika, hanem egyéb diplomával jelentkeznek)
Kurzus meghirdetője	Dr. Török Péter
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak mentálhigiénés-társadalomtudományi megközelítése
Órák helye	SE Mentálhigiéné Intézet (1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	1
Minimális létszám	-
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	<p>A rendszerszemléletű szociológia az emberi magatartás társadalmi szabályozásának alapelemeire mutat rá. Vizsgálja a viselkedést szabályzó eszközöket (normák, szerepek stb.), az ezeket megteremtő és ezekkel élő társadalmi egységeket (a párból kiindulva a csoporton és rétegen át az osztályig), valamint az így kialakult folyamatokat (szocializáció, társadalmi kontroll stb.).</p> <p>A főbb szociológiai irányzatok (elméletek) tárgyalása rámutat nemcsak azok tudományos, hanem a mindennapi életben is betöltött hatásaira, az elméletek általános szerkezetére, előfeltételezéseire és módszereire. Az egyes elméletek tárgyalása azok gyökereivel – a klasszikusnak nevezhető előfutárok bemutatásával – kezdődik, majd ezekre építve a hallgatók megismerkednek a kortárs képviselőkkel.</p> <p>A kurzus zárásaként néhány életből vett eset szociológiai szempontú elemzése szolgál az ismeretek begyakorlására.</p>

Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<p>13. Bevezetés, episztemológiai megfontolások, a szociológia definíciója, tudományelméleti megfontolások</p> <p>14. A szociológiai szemlélet sajátossága: norma, szerep, intézmény, kultúra</p> <p>15. Társadalmi egységek</p> <p>16. Társadalmi folyamatok</p> <p>17. Konformitás, deviancia</p> <p>18. Szociológiai elméletek főbb irányai I. Az elméletek szerkezete, előfeltételezései és módszere</p> <p>19. Főbb irányok II. Funkcionalizmus (Durkheim, Parsons, Merton, neofunkcionalizmus)</p> <p>20. Főbb irányok III. Konfliktuselmélet (Marx, Weber, Simmel, a Frankfurti Iskola, Mills, Dahrendorf, Collins)</p> <p>21. Főbb irányok IV. Szimbolikus interakciók (Weber, Simmel, Mead, Blumer, Goffman)</p> <p>22. Főbb irányok V. Fenomenológia (Husserl, Schutz, Garfinkel, Berger, Smith)</p> <p>23. Főbb irányok VI. A racionális választás elmélete (Homans, Blau, Coleman)</p> <p>24. Főbb irányok VII. A „test szociológiája” és a szocio-biológia</p> <p>25. Főbb irányok VIII. Posztmodernizmus és a társadalomtudományok</p> <p>26. Összegzés: A szociológiai elméletek értékelése, esetek szociológiai szempontú elemzése</p>
Kötelező irodalom jegyzéke	<p>Kötelező irodalom:</p> <p>Morel Gyula: Szociológia. OMC Bécs, 1989. Semmelweis Egyetem, 2007.</p> <p>Morel, J. (szerk.) Szociológia elmélet, Osiris Budapest, 2000.</p> <p>Berger, Peter L. – Luckmann, Thomas: A valóság társadalmi felépítése. Budapest, Józsvöveg 1998.</p> <p>Ajánlott irodalom:</p> <p>Popper, Karl: A társadalomtudományok logikája. 279-301. in: Papp Zsolt (szerk.): Tény, érték, ideológia. Budapest, Gondolat, 1976.</p>

A mentálhigiéné jelenségvilága: kiégés, értékátadás, poszttraumás növekedés

Kurzus címe	A mentálhigiéné jelenségvilága: kiégés, értékátadás, poszttraumás növekedés
Kurzus meghirdetője	Dr. Tomcsányi Teodóra
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiéné megközelítése

Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	<u>Írásbeli</u>
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus célkitűzése, leírása	Egy olyan társadalomban, ahol nagy a különbség a célok, az értékek, életstílusok és életesélyek között és növekszik az egyenlőtlenség az anyagi, szociális és eszmei erőforrások hozzáférhetősége terén, új egészségi kockázatok termelődnek. A kurzus célja, hogy többet tudjunk meg az ételalakítás veszélyeztető tényezőiről és esélyeiről, és a szociális terület, a pszichológia, a pedagógia és a spiritualitás lehetőségeivel támogathassuk a lelki egészséget.
Órára lebontott tematika	<p>1-2. óra – A lelki egészség válogatott elméletei I. (S. Freud, E. Erikson, K. Menninger, E. Fromm, C. Rogers, A. H. Maslow, S. M. Jouard, G. W. Allport, V. E. Frankl).</p> <p>3-4. óra – A lelki egészség válogatott elméletei II. (T. Parsons, G. Caplan, A. Antonovsky); III. Új szemléletű kezdeményezések a mentális egészség támogatására Európában (pl. Ottawai Charta).</p> <p>5-7. óra – A mentálhigiéné és a lelki egészség kapcsolata szemléletünkben. A mentálhigiéné és a lelkiség pillérei. A mentálhigiéné fogalmának történeti változásai: „negatív” és „pozitív” lelki egészség. A megelőzés fogalmaköré; a proszociális viselkedés. Együttműködések a mentálhigiénében. A mentálhigiéné közösségi jellege.</p> <p>8-9. óra – A segítség motivációinak megismerése. Mentálhigiéné segítő kapcsolat a pszichoterápiában és más humán foglalkozásokban.</p> <p>10. óra – A szindrómás segítség megjelenési formái és élettörténeti vonatkozásai.</p> <p>11-12. óra – A kiegész jelensége, kialakulásának folyamata, társadalmi és egyéni okai.</p> <p>13-15. óra – Protektív faktorok a kiegésznél: (1) Salutogenetikus koncepció (Antonovsky 1993) az orvosi szociológia alapján; (2) Erőforrás-orientáció (P. Buchwald, S. E. Hobfoll, 2004), értéktudás (pszichológiai aspektusból); (3) Resziliencia (E. E. Werner, 1992): a pszichés stabilitást és lelki egészséget támogató faktorok fejlődépszichológiai szempontú megközelítése.</p>
Irodalom	<p>Susánszky Éva, Szántó Zsuzsa (szerk.): Magyar lelkiállapot 2013. Semmelweis Kiadó 2013. 266 oldal</p> <p>Kiss Enikő Csilla, Sz. Makó Hajnalka (szerk.): Mentálhigiéné és segítő hivatás 2012. Pannónia Könyvek, 339 oldal</p> <p><u>Tomcsányi T.</u>, Vikár Gy., Harmatta J.: Mentálhigiéné segítő kapcsolat a pszichoterápiában és más humán foglalkozásokban: hasonlóságok és különbségek. In: Semsey Gábor, Tésenyi Timea, Pilinszki Attila (szerk.): Segítő találkozások</p>

	<p>mentálhigiénés szemléletben 2012: Esetgyűjtemény. Budapest: Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány</p> <p>Pongrácz Tiborné: A demográfiai értékrend változásában szerepet játszó főbb népesedési folyamatok. In: Pongrácz Tiborné (szerk.): A családi értékek és a demográfiai magatartás változásai. Népesedéstudományi Kutatóintézet. Kutatási jelentések. Budapest 2011/1</p> <p>Keupp, H. (2010): Individualisierung: Erosion oder Kitt des Sozialen? http://www.ipp-muenchen.de/texte/keupp_2010_basel_text.pdf</p> <p>Hedderich, Ingeborg: Burnout – Ursachen, Formen, Auswege. C. H. Beck Verlag, 2009. 111 oldal</p> <p><u>Tomcsányi Teodóra</u>, Csáky-Pallavicini Roger és mtsai: A mentálhigiéné jelenségvilága és a mentálhigiénés szakemberképzés Magyarországon. In: Sipos Kornél (szerk.): Egészségfejlesztési szöveggyűjtemény. Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar, Budapest, 2007.</p> <p>Paksi Borbála – Schmidt Andrea (2006): Pedagógusok mentálhigiénés állapota, különös tekintettel az iskolai értékátadást, egészségfejlesztést és problémakezelést befolyásoló dimenziókra. Új Pedagógiai Szemle 2006/6</p> <p><i>Becker, Peter (2006): Die Bedeutung von Persönlichkeitseigenschaften und chronischem Stress aufgrund eines Mangels an Bedürfnisbefriedigung für gesundheitliche Beeinträchtigungen von Lehrern. In: Psychologie in Erziehung und Unterricht. Zeitschrift für Forschung und Praxis. Heft 2, 2006; 81-96.</i></p> <p>Buchwald, P., Hobfoll, S. E. (2004): Burnout aus ressourcentheoretischer Perspektive. In: Psychologie in Erziehung und Unterricht, 247-257.</p> <p>Herman, Lewis Judith: Trauma és gyógyulás. Háttér Kiadó – Kávé Kiadó – NANE Egyesület, Budapest, 2003.</p> <p>Buda B.: A lélek egészsége – A mentálhigiéné alapkérdései, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003. 341 o.</p> <p><u>Tomcsányi T.</u>: Mentálhigiénés képzés a Semmelweis Egyetemen. Egy sokoldalú, tudományközi program elmélete, gyakorlata és eredményessége. Animula, Budapest, 2002.</p> <p>Maslach, C.: Burnout: a multidimensional perspective. In: Schaufeli, W. B. – Maslach, C. – Marek, T. (szerk.): Professional burnout: recent developments in theory and research. Washington, D. C., Taylor and Francis, 1993. 19-32.</p> <p>Kulcsár Zsuzsanna: Kiegész. In: Kulcsár Zsuzsanna: Egészségpszichológia. ELTE Eötvös Kiadó, 1998. 211-214.</p> <p>Antonovsky, A.: The salutogenic model as a theory to guide health promotion. In: Health Promotion International Vol. 11, No. 1. 1996. 11-18.</p> <p>Werner, E. E. (1992): The Children of Kauai: Resilience and Recovery in Adolescence and Health. 13, 262-268.</p> <p>Fekete Sándor: Segítő foglalkozások kockázatai – helper szindróma és burnout jelenség. Psychiatria Hungarica, 1991. VI. évf. 17-29.</p>
--	---

	Antonovsky, A. (1972): Breakdown: a needed fourth step in the conceptual armamentarium of modern medicine. Social Science and Medicine 6, 537-544.
--	--

Társadalomelmélet és értékszociológia

Kurzus címe	Társadalomelmélet és értékszociológia (1 kredités tárgyként ugyanezzel a címmel 0048-KV kódon volt meghirdetve)
Kurzus meghirdetője	Nagy Endre
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák időpontja helye,	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	30
Vizsga	Írásbeli vizsga
Kredit	2
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus megismerteti a klasszikus szociológusok érték- és vallásszociológiai felfogásával Marxtól Habermasig és Simone Weilig. A kurzus célja továbbá a hallgatók elmélyült olvasási és értelmezési készségének fejlesztése.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	(kétórás előadások) 1-2.Marx materialista szociálintropológiája, és szociológiai kapitalizmus kritikája. 3-4.A társadalomintegráció és modernitás problémája Durkheimnél. Durkheim vallásszociológiai elmélete. 5-6.A modernitás, kapitalizmus és protestáns etika problémái Max Webernél. 7-8.Vallásosság és etikák Max Weber szociológiájában. 9-10.Érték- és kultúrszociológiák XX. század első felében(Alfred Weber, Georg Simmel, Mannheim Károly) 11.Modern szociológiai elméletek a vallásosságról(Bourdieu, C. Geertz, J. Habermas). 12.Reinhold Niebuhr keresztény antropológiája, Polányi Károly marxista keresztény szociológiája).

	<p>13. Polányi Mihály szociológiai tudáselmélete, és értékmentességet tagadó társadalomelmélete.</p> <p>14-15. Két XX. századi keresztény társadalmi gondolkodó: Simone Weil társadalomelmélete és Paul Tillich vallásos elmélete az elidegenülésről és létbátorságról.</p>
Kötelező irodalom	<p>1-2. Marx Károly: Gazdasági-filozófiai kéziratok 1844-ből. In: MEM 42.köt. 82-94.</p> <p>3-4. Durkheim, E: A társadalmi tények magyarázatáról. Bp. 1978. 68-94., 161-195., 197-218., Durkheim E.: Az öngyilkosság. Bp. 1967. 145-164. Durkheim, E.: A vallási élet elemi formái. Bp. 2003. 13-54., 195-207. 397-403. Durkheim, E: A társadalmi tények magyarázatáról. Bp. 1978. 221-252.</p> <p>5-6. Weber, M.: Gazdaságtörténet. Bp. 1979. 279-293., Weber, M.: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. Bp. 1982. 329-388., Weber, M.: Gazdaság és társadalom 2/1. 230-272.</p> <p>7-8. Weber, M.: A politika mint hivatás. In: A tudomány és politika mint hivatás. Kossuth. Bp. 1995. 121-138., Nagy J. Endre: Kereszténység és európai kultúra Max Weber vallásszociológiájában. – In: A kereszténység és az európai tradíció (szerk. Tallár Ferenc). – Budapest, Osiris, 2001. (Osiris könyvtár. Vallástörténet) 251–279.</p> <p>9-10. Némedi Dénes: Klasszikus szociológia. Bp. 2010. 192-200., 282-284., Wessely Anna: Georg Simmel kultúraelméletéről. Filozófiai Figyelő. 1986/3-4. 143-166., Scheler, M.: A formalizmus az etikában és a materiális értékética. Bp. 1979. 776-834., Mannheim, K.: Ideológia és utópia. Bp. 1996. 121-128, 171-189., Váriné Szilágyi I.: A szociálpszichológiai értékutatás fejlődése. In: Váriné Szilágyi I.: Az ember, a világ és az értékek világa. Gondolat Kiadó, Budapest, 1987. 118-198. old.</p> <p>11. Bourdieu, P.: A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. Bp. 1978., Geertz, C.: Az értelmezés hatalma. Bp. 1994. 5-21., Habermas, J.: Válogatott tanulmányok. Bp. 1994. 370-386., Habermas, J.: Hit, tudás, megnyitás. In: Kovács Zsuzsa, Németi Tamás (szerk.) Szeptember 11. (értelmezések, elméletek, viták). Bp. 2002. 146-154., Nagy J. Endre: A szubjektum eltűnése. In: Császár Melinda, Rosta Gergely: Ami rejtve van és ami átható. Bp.-Piliscsaba. 2008.</p> <p>12. Bogárdi Szabó István: Egy XX. századi keresztény realista. Századvég 1998/8. 85-98., Niebuhr, Reinhold: Az emberi természet és a hatalom akarása. Századvég 1998/8. 99-114. Polányi Károly: Kereszténység és gazdasági élet. In: uő: Hatalom demokrácia, technokraták. Gondolat. Bp. 1986., Nagy J.E.: Polányi Károly. – In: Janus. (1988) tél 1-22., Nagy József: A XXI. század és nevelés. Osiris. Bp. 2000. 182-190. Tomcsányi T, Kónya O.-Fodor L.: altruizmus, segítő szindróma, érett segítő identitás. Psychiatria Hungarica. 1990/3. 213-222.</p> <p>13. Polányi Mihály: filozófiai írásai II. Atlantisz. Bp. 1992. 161-177., 255-270., Nagy J. E.: – Bevezetés Polányi Mihály társadalomelméletébe. – In: uő: Eszme és valóság. Pesti Szalon, Savaria University Press, Budapest, Szombathely. 1993. 215-250.</p> <p>14-15. Tillich, P.: Létbátorság. Bp. 2000. 49-65., 78-93., 188-196., Deák Angéla: Az elidegenedés és bűn Paul Tillich teológiájában. Református Szemle 2010/4. 391-399., Weil, S.: Szerencsétlenség és istenszeretet. Bp. 1998. 42-53., Nagy J.E.: Simone Weil, egy misztikus aszkéta. Vigilia 2012/2. 88-95., Vigilia 2012/3.</p>

Radikális személyiségváltások (a megtérés fenomenológiája)

Kurzus címe	Radikális személyiségváltások (a megtérés fenomenológiája) (2 kreditet tárgyként ugyanezzel a címmel 4308kódon volt meghirdetve)
Kurzus meghirdetője	Nagy Endre
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	Írásbeli
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzus célja a személyiségfejlődés egyik formájának, a radikális változásnak vagy megtérésnek a tárgyalása. A hallgatók megismerkednek a személyiségfejlődés pszichológiai elméleteivel és a megtérés szociológiájával, fenomenológiájával, bepillantást nyernek a téma empirikus kutatásaiba.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ol style="list-style-type: none"> 1. A személyiségfejlődés elméletei I. 2. A személyiségfejlődés elméletei II. 3. A radikális személyiségváltás szerkezete I. (szociológiai és filozófiai megközelítések) 4. A radikális személyiségváltás szerkezete II. (intellektuális illumináció és sorseseemény stb.) 5. A vallásos megtérések pszichológiája I. (Szent Pál, Szent Ágoston) (oktató: Fruttus István Levente) 6. A nagy vallásos megtérések II. (Plotinosz, Claudel, Edith Stein, Simone Weil) 7. A nem vallási konverzió I. (Lukács György útja a Lélek és a formáktól a progresszív idealizmusig) 8. A nem vallási konverzió II. (Lukács György megtérése kommunistának) 9. Radikális személyiségváltások Magyarországon I. (Széchenyi, a két Polányi)

	<p>10. Radikális személyiségváltások Magyarországon II. (Horváth Barna és Bibó István)</p> <p>11. A konverzió empirikus vizsgálata I. (a megtérés előtti pálya)</p> <p>12. A konverzió empirikus vizsgálata II. (a megtérés utáni pálya)</p> <p>13. A megtérés torzulásai I. (a megtérés motívumai) (oktató: Török Péter)</p> <p>14. A megtérés torzulásai II. (a Singer-féle agymosás szakaszai) (oktató: Török Péter)</p> <p>15. Összefoglalás</p>
Kötelező irodalom jegyzéke (kijelölt részletek)	<p>Carver, Ch., Schreier: Személyiségpszichológia. Osiris. Bp. 2006.</p> <p>Erikson, Erik: A fiatal Luther és más írások. Gondolat. Bp. 1991.</p> <p>Merton, K. Robert: Társadalomelmélet és társadalmi struktúra. Gondolat. Bp. 1980.</p> <p>Weil, Simone. Ami személyes, és ami szent. Vigilia. Bp. 1983.</p> <p>Fruttus István Levente: A megtérés mint valláslelektani jelenség. Magyar Pszichológiai Szemle 2003/1. 113-126.</p> <p>Lukács György: Utam Marxhoz I. Magvető. Bp. 1971.</p> <p>Nagy J. Endre: A tettbeszéd. Bibó István 1935-ös „megtérése”. In: Dénes Iván Zoltán (szerk.): Megtalálni a szabadság rendjét. Új Mandátum. Bp. 2001. 111-144.</p> <p>Nagy J. Endre: Elhajló pályaképek (Horváth Barna és Bibó István). In: Dénes Iván Zoltán (szerk.): A hatalom humanizálása. Tanulmány Kiadó. Pécs. 1993. 84-90.</p> <p>Szenes Márta: Új vallási mozgalmakba belépett fiatalok életút jellemzői a megtérést megelőzően. In: Máté Tóth András, Nagy Gábor (szerk.): Vallásos változatok, vallásos sokféleség Magyarországon. JATE Press. Szeged 2008. 189-219.</p> <p>Török Péter: És (a)mikor destruktívak? Az új vallási mozgalmak szociológiája és hazai helyzete. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet. Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány. Interdiszciplináris Szakkönyvtár 5. Bp. 2007. 43-85.</p>

Nemzeti és szervezeti kultúra: elmélet és kutatás

Kurzus címe	Nemzeti és szervezeti kultúra: elmélet és kutatás
Kurzus meghirdetője	Dr. Bakacsi Gyula
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése

Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)
Óraszám	15 (elmélet)
Vizsga	A számonkérés két csatornán keresztül történik: 1) minden hallgató felkészül és prezentál egy kultúra elméletet/modellt, a prezentáció minőségét a kurzusvezető 1-5-ös skálán osztályozza 2) a félév végén három esszé kérdésből álló take-home exam, a az esszék minőségét a kurzusvezető 1-5-ös skálán osztályozza A végső osztályzat a két jegy átlaga.
Kredit	1
Minimális létszám	5
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A kurzuson – alapvetően eredeti forrásokat feldolgozva - áttekintjük a nemzeti kultúra elméleteket. Az elméleti összefüggések és következtetések mellett vizsgáljuk a kultúra mérésére alkalmazott változók fejlesztését/fejlődését és a mérési módszertant is.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	A kurzus két hetenkénti koncentrált formában tartjuk 1. hét: A kultúra „kályha” elméletei: Herskovits, Kluckhohn-Strodbeck, Triandis. 2. hét: Hofstede nemzeti kultúra modellje és annak fejlődése 3. hét: Inglehardt kultúra elmélete és a World Value Survey 4. hét: Új kultúra megközelítések: Schwartz, Trompenaars – Hampden-Turner, kultúr-standardok. 5. hét: A GLOBE nemzeti kultúra modellje 6. hét: A kulturális klaszterek (Ronen-Shenkar, GLOBE) 7. hét: Összegzés, összevetés, szintézis.
Kötelező és ajánlott irodalom:	Kötelező irodalom: 1. Herskovits, M.J.: Man and his works: the science of cultural anthropology. Knopf, 1948. 2. Hofstede, Geert: Cultures Consequences. Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations across Nations. Sage, 2001. 3. House, R.J. – Hanges, P.J. – Javidan. M. – Dorfman, P. W. – Gupta, V.: Culture, Leadership, and Organizations. The GLOBE Study of 62 Societies. Sage, 2004. 4. Hofstede, G. (2006): What did GLOBE really measure? Researchers' minds versus respondents' minds. Journal of International Business Studies, Vol. 37, pp. 882-896. 5. Inglehart, Ronald: Modernization and Postmodernization. Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies. Princeton, 1997.

6. Javidan, M. – House, R.J. – Dorfman, P. W. – Hanges, P.J. - de Luque, M.S. (2006): Conceptualizing and measuring cultures and their consequences: a comparative review of GLOBE's and Hofstede's approaches. *Journal of International Business Studies*, Vol. 37, pp. 897–914.
7. Kluckhohn, F. – Strodtbeck, F.: *Variations in Value Orientation*. Row, Peterson. 1961
8. Rohnen, S. – Shenkar, O.: Clustering Countries on Attitudinal Dimensions: A Review and Synthesis. *Academy of Management Review*, 1985 10(3): 435-454.
9. Schwartz, S. H.: Vannak-e egyetemes aspektusai az emberi értékek tartalmának és szerkezetének, pp. 97-122. (in: Lan Anh – Fülöp, 2003).
10. Schwartz, S. H.: A Theory of Cultural Values and Some Implications for Work. *Applied Psychology: An International Review*, 1999, 48 (1), 23–47.
11. Triandis, H. C.: *Individualism & Collectivism*. Westview Press, 1995
12. Trompenaars, F. – Hamden-Turner, Ch.: *Riding The Waves of Culture: Understanding Diversity in Global Business*. McGraw-Hill, 1997.

Ajánlott irodalom:

1. Castells, Miguel.: *A hálózati társadalom kialakulása. Az információ kora. Gazdaság, társadalom, kultúra*. Gondolat-Infonia, 2005.
2. Gannon, M.J.: *Understanding Global Cultures. Metaphorical Journeys Through 28 Nations, Clusters of Nations, and Continents*.
3. Halman, L. – Inglehart, R. – Diez-Medrano, J. – Luijckx, R. – Moreno, A. – Basanez, M.: *Changing Values and Beliefs in 85 Countries. Trends from the Values Surveys from 1981 to 2004*.
4. Inglehardt, R. – Basanez, M. – Moreno, Alejandro: *Human Values and Beliefs. A Cross-Cultural Sourcebook*. Michigan, 2001.
5. Nguyen Luu Lan Anh – Fülöp Márta (szerk.): *Kultúra és pszichológia*. Osiris Tankönyvkiadó, 2003.
6. Smith, P. (2006): When elephants fight, the grass gets trampled: the GLOBE and Hofstede projects. *Journal of International Business Studies*, Vol. 37, pp. 915–921.

Publikálás angol nyelven a társadalomtudományokban

Kurzus címe	Publikálás angol nyelven a társadalomtudományokban
Kurzus meghirdetője	Dr. Ittész Gábor
Program	4. TDI, Program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Órák helye	SE EKK Egészségügyi Menedzserképző Központ (1125 Budapest, Kútvölgyi út 2.)

Óraszám	15 gyakorlat tömbösítve
Vizsga	Számonkérés módja: korreferátum, közlésre benyújtott tanulmány-kézirat
Kredit	1
Minimális létszám	5 (maximális létszám: 8)
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A szeminárium célja, hogy szerkesztői szempontból segítséget nyújtson a hallgatóknak készülő angol nyelvű tanulmány-kéziratuk befejezéséhez. A kurzus felvételének előfeltétele az aktív angol nyelvtudás (írás-olvasás), valamint a tervezett publikáció első vázlatának bemutatása. A hangsúlyozottan gyakorlatorientált kurzus oktatási anyagának gerincét a hallgatók saját kézíratai biztosítják, amelyet megadott szempontok szerint több fordulóban át kell dolgozniuk, hogy a félév végére elkészüljön a kiválasztott folyóirathoz benyújtásra kész kézirat. Ennek során a hallgatók áttekintést kapnak a publikálás szerepéről, formáiról és műfajairól a tudományos életpálya kontextusában, valamint megismerkednek az angol nyelvű publikálás intézményrendszerével és konvencióival (különös tekintettel az APA stílusra) a társadalomtudományok területén.
Órára lebontott tematika	<ul style="list-style-type: none"> • Bevezetés: ‘Publish or perish’ • Így működnek a folyóiratok az angol nyelvterületen • A megfelelő folyóirat kiválasztása – a folyóiratok értékelési szempontjai • A (befejezett) kutatástól a kéziratig – a kézirat és kellékei • Formázási útmutatók – APA stílus • A kézirat-benyújtástól a megjelenésig • Mit kezdjünk a(z ellentmondó) bírálatokkal? • Megjelenés: kezdet vagy vég?
Kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke	<p>Jackson, Gerald & Marie Lenstrup, <i>Getting Published: A Companion for the Humanities and Social Sciences</i> (Copenhagen: NIAS, 2009).</p> <p><i>MLA Handbook for Writers of Research Papers</i>, 7. kiad. (New York: Modern Language Association of America, 2009).</p> <p><i>Publication Manual of the American Psychological Association</i>, jav. 6. kiad. (Washington: APA, 2010).</p> <p>Redman, Peter & Wendy Maples, <i>Good Essay Writing: A Social Sciences Guide</i>, 4. kiad. (Thousand Oaks: Sage & Milton Keynes: Open University, 2011).</p> <p>Reid, Natalie, <i>Getting Published in International Journals: Writing Strategies for European Social Scientists</i> (Oslo: NOVA, 2010).</p> <p>Simon, Rita J. & James J. Fyfe, <i>Editors as Gatekeepers</i> (Lanham: Rowman & Littlefield, 1994).</p>

Társadalmi jelenségek vizsgálata szociológiai szempontból

Kurzus címe	Társadalmi jelenségek vizsgálata szociológiai szempontból
Kurzus címe angol	Sociological analysis of social processes
Kurzus meghirdetője	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Program	4/3. program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Tantárgy besorolása	felzárkóztató kurzus olyan hallgatók részére, akik nem szociológiai, szociális munka vagy szociálpolitika, hanem egyéb diplomával jelentkeznek
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Óraszám	15
Kredit	0
Kurzus meghirdetője	Albert (Ildikó) Fruzsina PhD. habil., egyetemi tanár
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A tantárgy célja, hogy a hallgatókat bevezesse a szociológiai gondolkodás logikájába, fogalomrendszerébe, továbbá megismertesse a szociológia fő kérdéscsoportjait. A tantárgy áttekinti a szociológia alapfogalmait, azok változásait, a szociológia tematikai tagolódását és a szakszociológiákat, továbbá bemutatja a szociológia hasznosíthatóságát az élet különböző területein, különösen koncentrálna a mai magyar társadalmat érintő vonatkozásokra. Ezek alapján a hallgatók képet kapnak a társadalmi szerkezet és a társadalmi mozgás, valamint az egyes társadalmi rétegek és csoportok jellegzetességeiről általában, megismerkednek a mai magyar társadalomszerkezet jellegzetességeivel, és a főbb társadalmi folyamatokkal, változásokkal.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mire jó a szociológia? Alapfogalmak. Elemzési szintek. A modern szociológia társadalomképe. Harmóniaelméletek kontra konfliktuselméletek. 2. Társadalmi struktúra rétegződés. Társadalomszerkezet és rétegződés-modellek. A magyar társadalom szerkezete 1945 előtt 3. A magyar társadalom szerkezete 1945 után. 4. Társadalmi mobilitás. 5. Társadalmi egyenlőtlenségek. Szegénység 6. Lakás, lakhatás

	<p>7. Család 8. Oktatás 9. Életmód, egészség 10. Kultúra 11. Kisebbségek, előítéletek 12. Devianciák</p>
Tantárgyi vonatkozású tudományos eredmények, kutatások:	ld. ajánlott irodalmak
A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:	Legfeljebb az órák 25%-áról lehet hiányozni; egyedi esetekben oktatóval való megbeszélés szerint.
Évközi ellenőrzés:	-
A félév végi számonkérés formája:	Írásbeli vizsga
Kötelező irodalom jegyzéke	<p>Kötelező irodalom: Órai diasor Andorka R. et al (2006) Bevezetés a szociológiába. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevetes_a_szociologiaba/index.html</p> <p>Ajánlott irodalom: Giddens, A.: Szociológia. Budapest, Osiris Kiadó, 2008.</p>

Az adatelemzés alapjai

Kurzus címe	Az adatelemzés alapjai
Kurzus címe angol	The basics of data analysis

Kurzus meghirdetője	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Program	4/3. program: Egyének és közösségek erőforrásainak szociológiai és mentálhigiénés megközelítése
Tantárgy besorolása	felzárkóztató kurzus
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység	SE EKK Mentálhigiéné Intézet
Óraszám	15
Kredit	0
A tantárgy oktatásában résztvevő(k) neve(i):	Dr. Bóné Veronika
A kurzus rövid leírása, célkitűzése	A statisztikai előképzettség nélkül felvételt nyert hallgatók felkészítése a társadalmi tudományok kutatómódszertanával foglalkozó kötelező kurzusokra.
Órára lebontott tematika (az órát tartó oktató megjelölésével)	Az SPSS program felépítése, logikája, konvertálás más programok adatbázisaiból, új adatbázis létrehozása. Az elemzői gondolkodásmód megjelenése az adatkezelés során, a változók transzformációjának értelme, módjai, a kutatási kérdéshez illesztése. Alapvető leíró statisztikák készítése, elemzése. Alapvető leíró statisztikák grafikai ábrázolása.
Tantárgyi vonatkozású tudományos eredmények, kutatások:	-
A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:	Legfeljebb az órák 25%-áról lehet hiányozni; egyedi esetekben oktatóval való megbeszélés szerint. A kurzus teljesítéséhez, illetve a záródolgozat elkészítéséhez szükséges az alkalomról alkalomra való készülés, otthoni gyakorlatok megoldása. Ehhez javasolt az egyetem könyvtárának honlapjáról letölthető SPSS program telepítése otthoni használatra.
Évközi ellenőrzés:	-

A félév végi számonkérés formája:	5-10 oldalas elemzés az oktató által megosztott vagy saját kutatói adatbázis alapján. Az elemzés tartalma: változótranszformáció (a kísérő leíróstatistikák megjelenítésével együtt), az eredmények kritikus értelmezése, melyben jelenjenek meg a hallgató várakozásai, korábbi tapasztalatai; a létrehozott változók leíró statistikáinak táblázatos (egy kiválasztott folyóirat táblázatformátuma szerint) és grafikus ábrázolása.
Ajánlott irodalom	Lengyelne Molnár Tünde: Kutatástervezés (elérhető: https://dtk.tankonyvtar.hu/bitstream/handle/123456789/12445/21_kutatastervezes.pdf?sequence=1&isAllowed=y) Babbie, E. (2003) A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest: Balassi Kiadó. Szokoloszy, Á. (2004) Kutatómunka a pszichológiában. Budapest: Osiris Kiadó Falus I., Ollé J.: Az empirikus kutatások gyakorlata Nemzeti Tankönyvkiadó 2008 Héra G. – Ligeti Gy. (2005) Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Budapest: Osiris Kiadó

III. Mellékletek

Kiegészítő szakirodalom a 4. sz. Doktori Iskola kurzusaihoz

Az egészségtudományok módszertana I./The methodology of health sciences I.

Szakirodalom:

1. Shubhra Mangal. Research Methodology in Behavioural Sciences. PHI, 2013. <https://isbn.nu/9788120348080> (1-17. fejezetek)
2. Andy P. Field: Metaanalysis. In: Miles J, Gilbert P (eds): A Handbook of Research Methods for Clinical and Health Psychology. Oxford University Press. 2015. <http://dx.doi.org/10.1093/med:psych/9780198527565.001.0001>
3. Nghia H. Nguyen, Siddharth Singh: A Primer on Systematic Reviews and Meta-Analyses. Semin Liver Dis 2018; 38(02): 103-111. <http://dx.doi.org/10.1055/s-0038-1655776>
4. Paus T. A primer for brain imaging: a tool for evidence-based studies of nutrition? Nutr Rev. 2010 Nov;68 Suppl 1:S29-37. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1753-4887.2010.00327.x>
5. Pine DS. A primer on brain imaging in developmental psychopathology: what is it good for? J Child Psychol Psychiatry. 2006 Oct;47(10):983-6. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01686.x>
6. Wicherts (2013). Science revolves around the data. Journal of Open Psychology Data, 1(1)e1. <http://doi.org/10.5334/jopd.e1>
7. Serfass, Nowak & Sherman: Big Data in Psychological Research. In: Vallacher, Read & Nowak (2017). Computational Social Psychology. Routledge, New York. <https://doi.org/10.4324/9781315173726>

Az egészségtudományok módszertana II./The methodology of health sciences II.

Szakirodalom:

1. Shubhra Mangal. Research Methodology in Behavioural Sciences. PHI, 2013. <https://isbn.nu/9788120348080> (18-34. fejezetek)
2. Rampil IJ. A primer for EEG signal processing in anesthesia. Anesthesiology. 1998 Oct;89(4):980-1002. <http://anesthesiology.pubs.asahq.org/article.aspx?articleid=2027637>
3. Plomin et al. (2016). Top 10 Replicated Findings From Behavioral Genetics. Perspectives on Psychological Science 2016, Vol. 11(1) 3–23. <https://doi.org/10.1177%2F1745691615617439>
4. Wicherts et al. (2016). Degrees of Freedom in Planning, Running, Analyzing, and Reporting Psychological Studies: A Checklist to Avoid p-Hacking. Front. Psychol., 25 November 2016 | <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01832>

A magatartásorvoslás alapjai - I. /Basics of Behavioral Sciences I.

Szakirodalom:

- Urbán, R. (2017). Az egészségpszichológia alapjai. Budapest: ELTE PPK. <http://eotvospontok.hu/az-egeszsegpszichologia-alapjai>

Deary (2009). Introduction to the special issue on cognitive epidemiology. *Intelligence* 37 (6) 517–519. <http://dx.doi.org/10.1016/j.intell.2009.05.001>

Deary & Batty (2007). Cognitive epidemiology. *J Epidemiol Community Health* 2007;61(5):378–384. <http://dx.doi.org/10.1136/jech.2005.039206>

Batty et al. (2017). Psychological distress in relation to site specific cancer mortality: pooling of unpublished data from 16 prospective cohort studies. *BMJ* 2017;356:j108 | <https://doi.org/10.1136/bmj.j108>

Graham et al (2017). Personality Predicts Mortality Risk: An Integrative Data Analysis of 15 International Longitudinal Studies. *Journal of Research in Personality*. 2017; 70, 174-186. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2017.07.005>

Liu et al (2017). Does happiness itself directly affect mortality? The prospective UK Million Women Study. *Lancet* 2016; 387: 874–81. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)01087-9](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)01087-9)

A magatartásorvoslás alapjai - II. /Basics of Behavioral Sciences II. Szakirodalom:

Gyórfy Zs; Szántó Zs (szerk): Orvosi szociológia. Budapest, Semmelweis kiadó, 2019.

William C. Cockerham: *Medical Sociology*, 13th Edition. London: Routledge tankönyvének 3. fejezete (54-62), 4. fejezete (78-106), 5. fejezete (115-138) és a 16. fejezete (383-420) <https://isbn.nu/9780205896417>

Dr. Kovács József: Bioetikai kérdések a pszichiátriában és a pszichoterápiában. Budapest, 2007. Medicina könyvkiadó (p. 677) (9. fejezet) (p. 425-582) http://real-d.mtak.hu/347/1/Kovacs_Jozsef.pdf

Dr. Kovács József (2017): Az emberen végzett kutatás etikai kérdései. In: Dr. Kovács József (2017) (szerk.): *A biotechnológia etikai kérdései.* (E-book, Semmelweis Kiadó, www.semmelweiskiado.hu) (p. 287) (p. 245-287.)

Alvás-ébrenlét állapotok elektrofiziológiai elemzésének módszertana/Methodology for electrophysiological analysis of sleep-wake states

Szakirodalom:

Achermann P. EEG analysis applied to sleep. *Epileptologie* 2009;26:28-33.

Cox R, Fell J. Analyzing human sleep EEG: A methodological primer with code implementation. *Sleep Med Rev.* 2020 Dec;54:101353. <https://doi.org/10.1016/j.smrv.2020.101353>

Jobert M, Wilson FJ, Roth T, Ruigt GS, Anderer P, Drinkenburg WH, Bes FW, Brunovsky M, Danker-Hopfe H, Freeman J, van Gerven JM, Gruber G, Kemp B, Klösch G, Ma J, Penzel T, Peterson BT, Schulz H, Staner L, Saletu B, Svetnik V; IPEG Pharmaco-EEG Guidelines Committee. Guidelines for the recording and evaluation of pharmaco-sleep studies in man: the International Pharmaco-EEG Society (IPEG). *Neuropsychobiology*. 2013;67(3):127-67. <https://doi.org/10.1159/000343449>

Rampil IJ. A primer for EEG signal processing in anesthesia. *Anesthesiology* 1998 Oct;89(4):980-1002.

Lázár AS, Lázár ZI, Bódizs R. Frequency characteristics of sleep. In: Gable P, Miller M, Bernat E (Eds) *Oxford Handbook of EEG frequency*

119

analysis. Oxford University Press. pp. 401-433. (2022)
 Bastos AM, Schoffelen JM. A Tutorial Review of Functional Connectivity
 Analysis Methods and Their Interpretational Pitfalls. *Front Syst
 Neurosci.* 2016 Jan 8;9:175. doi: 10.3389/fnsys.2015.00175

A klinikai kutatás etikai kérdései

Szakirodalom:

Ezekiel J. Emanuel—Christine Grady—Robert A. Crouch—Reidar K.
 Lie—Franklin G. Miller—David Wendler (eds.) (2008): *The Oxford
 Textbook of Clinical Research Ethics.* Oxford—New York: Oxford University
 Press (p. 827)

Timothy F. Murphy (2004): *Case Studies in Biomedical Research Ethics.*
 Cambridge, Massachusetts: The MIT Press (p. 340)

Francis L. Macrina (2005): *Scientific Integrity. (Text and Cases in
 Responsible Conduct of Research) (Third edition)* Washington, DC: ASM
 Press

A Nürnbergi kódex (1947) (Trials of War Criminals before the Nuremberg
 Military Tribunals under Control Council Law No. 10. (In: Stephan G.
 Post (ed.) (2004): *Encyclopedia of Bioethics.* 3rd edition. New
 York—London: Thomson—Gale (Macmillan Reference) Vol. 5. (p.
 2817-2818)

Az Orvosok Világszövetsége (World Medical Association) Helsin
 Deklarációja (1964), s annak revíziói (1975: Tokió, 1983: Velence,
 1989: Hong Kong, 1996: Somerset West, 2000: Edinburgh, 2008: Seoul) In:
 Stephan G. Post (ed.) (2004): *Encyclopedia of Bioethics.* 3rd edition.
 New York—London: Thomson—Gale (Macmillan Reference) Vol. 5. (p.
 2819-2821)

http://www.wma.net/e/policy/17-c_e.html

magyarul a 2000. évi irányelvek : Dr. Kovács József (2007): *Bioetikai
 kérdések a pszichiátriában és a pszichoterápiában.* Budapest: Medicina
 könyvkiadó (p. 659-663)

Council for International Organizations of Medical Sciences (CIOMS) in
 collaboration with the World Health Organization (1993, 2002):
*International Ethical Guidelines for Biomedical Research Involving Human
 Subjects. (A CIOMS irányelvei)* In: Stephan G. Post (ed.) (2004):
Encyclopedia of Bioethics. 3rd edition. New York—London: Thomson—Gale
 (Macmillan Reference) Vol. 5. (p. 2850-2880)

http://www.cioms.ch/frame_guidelines_nov_2002.htm

magyarul az 1993-as irányelvek: Dr. Kovács József (1999): *A modern
 orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába.* Budapest: Medicina
 Könyvkiadó. (p. 622-628)

A Nuffield Council bioetikai irányelvei
 The Belmont Report (1979): *Ethical Principles and Guidelines for the
 Protection of the Human Subjects of Research (National Commission for
 the Protection of Human Subjects of Biomedical and Behavioural Research,
 USA)* In: Stephan G. Post (ed.) (2004): *Encyclopedia of Bioethics.* 3rd
 edition. New York—London: Thomson—Gale (Macmillan Reference) Vol. 5. (p.
 2822-2827)

Department of Health and Human Services: *Regulations for the Protection
 of Human Subjects (45 CFR 46), June 18, 1991 (USA)* In: Stephan G. Post
 (ed.) (2004): *Encyclopedia of Bioethics.* 3rd edition. New York—London:

Thomson—Gale (Macmillan Reference) Vol. 5. (p. 2827-2843)
az USA kutatásetikáját meghatározó, jogi normaként is működő irányelvei,
az ún. Common Rule, mely más országok számára is fontos tanulságokkal
szolgál <http://ohrp.osophs.dhhs.gov/humansubjects/guidence/45cfr46.htm>
European Economic Community—WHO (1987) : Summary Report of the
International Summit Conference on Bioethics Towards an International
Ethic for Research involving Human Subjects In: Stephan G. Post (ed.)
(2004): Encyclopedia of Bioethics. 3rd edition. New York—London:
Thomson—Gale (Macmillan Reference) Vol. 5. (p. 2843-2847)
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization,
Division of Ethics of Science and Technology (UNESCO) (2005): Guide No.
1.: Establishing Bioethics Committees. Paris: UNESCO
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization,
Division of Ethics of Science and Technology (UNESCO) (2005): Guide No.
2.: Bioethics Committees at Work: Procedures and Policies. Paris: UNESCO
Az USA National Bioethics Advisory Commission ajánlásai a kutatások
etikai és politikai kérdéseivel kapcsolatban (National Bioethics
Advisory Commission (2001): Ethical and Policy Issues in Research
Involving Human Participants In: Bulletin of Medical Ethics. No. 171.
September, 2001 (p. 8-11)
Az USA National Bioethics Advisory Commission ajánlásai a fejlődő
országokban történő nemzetközi kutatások etikai és politikai
kérdéseivel kapcsolatban (National Bioethics Advisory Commission
(2001): Ethical and Policy Issues in International Research: Clinical
Trials in Developing Countries Vol. 1. Report and Recommendations of the
National Bioethics Advisory Commission. Bethesda, Maryland.
Az USA National Bioethics Advisory Board ajánlása a belátási képességet
esetleg befolyásoló pszichiátriai betegségben szenvedők bevonásával
végzett kutatásokkal kapcsolatban (National Bioethics Advisory Board
(1998): Research Involving Persons with Mental Disorders that may Affect
Decisionmaking Capacity In: Bulletin of Medical Ethics. No. 149. July,
1999. (p. 17-20)
WHO (2000): Operational Guidelines for Ethics Committees that Review
Biomedical Research. WHO: Geneva.
WHO (2002): Surveying and Evaluating Ethical Review Practices. A
Complementary Guideline to the Operational Guidelines for Ethics
Committees That Review Biomedical Research. WHO: Geneva

Magyar

nyelven:

A Harmonizált Helyes Klinikai Gyakorlat irányelvei (ICH-GCP). In:
Gyógyszereink, 56. évfolyam 1. szám. 2006. január (p. 3-36)
Antal János—Harsányi László: A műtéti szakmákban folytatott
kontrollcsoportos klinikai vizsgálatok metodikai problémái. Magyar
Sebészet 2009; 62(6):340-343
DeGrazia, David. Az állatok jogai. Budapest: Magyar Világ Kiadó; 2004.
Dósa Ágnes. Emberen végzett orvostudományi kutatások. Lege Artis
Medicinae, 2002; 12 (6): 434-437.
Kerpel-Fronius Sándor: A nürnbergi orvosper korszakváltó befolyása a
humán kísérletek etikai megítélésére. Orvosi Hetilap, 2008; 149 (5):
195-201

121

- Kovács József: A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába. 2. átdolgozott kiadás. Budapest, 1999/2006. Medicina könyvkiadó. (p. 641)
 fejezet: Az állatkísérletek és az állatokkal való bánásmód etikai kérdései (p. 511-556)
 fejezet Az emberkísérletek etikai kérdései (p. 557-574)
 Függelék: Kutatásetikai kódexek (p. 617-630)
- Kovács József (2017): Az emberen végzett kutatás etikai kérdései. In: Dr. Kovács József (2017) (szerk.): A biotechnológia etikai kérdései. (E-book, Semmelweis Kiadó, www.semmelweiskiado.hu) (p. 287) (p. 245-287.)
- Kovács József: Bioetikai kérdések a pszichiátriában és a pszichoterápiában. Budapest, 2007. Medicina könyvkiadó (p. 677)
 fejezet: A pszichiátriai, magatartástudományi kutatás etikai kérdései (p. 425-582)
 teljes terjedelemben ingyenesen elérhető a következő internet-címen: <http://real-d.mtak.hu/347/>
- Kovács József (2012): Az emberen végzett kutatás etikai kérdései. In: Törő Klára—Sótonyi Péter (szerk.) (2012): Az orvostudományi kutatások etikai vonatkozásai.: BME oktatási jegyzet az Egészségügyi mérnök mesterképzés hallgatói számára. Budapest: BME Printer Kft. (3-192) (p. 105-138) (egyetemi jegyzet) ISBN: 978-963-313-044-5; Azonosító: VIEVM-300
- Kovács József: A randomizált kontrollcsoportos klinikai kísérletek etikai kérdései. Orvosi Hetilap, 1989. 18. szám. (1989. április 30) (pp. 923-927)
- Kovács József: Az orvosi beavatkozásokba való tájékozott beleegyezés elve a modern orvosi etikában. I. rész. Lege Artis Medicinae, 1993. jun. 30. 3. évf. 6. szám. (pp. 590-597)
- Kovács József: Az orvosi beavatkozásokba való tájékozott beleegyezés elve a modern orvosi etikában. II. rész. Lege Artis Medicinae, 1993. jul. 28. 3. évf. 7. szám. (pp. 688-696)
- Kovács József: A pszichiátriai kutatás néhány etikai kérdése. Psychiatria Hungarica XIX. évf. 2004/3 (pp. 200-214.)
- Kovács József: Etikai problémák az emberen végzett kutatás hazai jogi szabályozásában. Lege Artis Medicinae, 15. évf. 5. szám. 2005. május (pp. 408-410)
- Kovács József: A placebokontrollos kutatás etikai kérdései. Lege Artis Medicinae, 15. évf. 7. szám, 2005. július (pp. 569-575)
- Kovács József: A randomizált, kontrollcsoportos klinikai vizsgálatok néhány újabb etikai dilemmája. Orvosi Hetilap 149. évf. 37. szám. 2008. szept. 14. (p. 1753-1760.)
- Kovács József: Az emberen végzett kutatás és szabályozásának története etikai szemszögből. Lege Artis Medicinae (LAM) 22. évf. 3. szám. 2012. március (p. 226-231) (LAM 2012;22(3):226-231)
- Lakner Géza—Renczes Gábor—Antal János (szerk.): Klinikai vizsgálatok kézikönyve. Springmed, Budapest, 2009.
- Oláh Attila—Gaál Csaba (szerk.): Hibák és szövődmények a hasi sebészetben. Budapest: Medicina kiadó. 2006.
- Pasternak Alfred: Embertelen kutatás – orvosi kísérletek a német koncentrációs táborokban; Budapest: Akadémiai Kiadó, 2007
- Ryder, Richard. A tudomány áldozatai. Állatok felhasználása a kutatásban. Budapest: Európa Könyvkiadó; 1996.

Sótonyi Gergely – Sótonyi Péter: Az emberen végzett orvostudományi kutatások etikai és jogi gyakorlata. I. rész. Magyar Bioetikai Szemle, 2006; 12 (1) 10-15.
Sótonyi Péter (szerk.): Orvosi felelősség. Semmelweis Kiadó, 2006.
Szebik Imre. A magyarországi klinikai kutatás néhány gyakorlati nehézsége. Lege Artis Medicinae, 2005; 15 (8-9): 694-695.
Szebik Imre. A bizonyítékokon alapuló orvosláshoz kapcsolódó etikai kérdések. Lege Artis Medicinae, 2003; 13 (6): 502-505
Szebik Imre. Egy szomatikus génterápiás protokoll kudarcának tanulságai. Lege Artis Medicinae, 2004; 14 (10): 721-726
Szücs Ákos—Harsányi László: Problem-based evidence: nem konvencionális klinikai vizsgálati metodikák a sebészetben. Magyar Sebészet 2009; 62(6):336-339
Törő Klára—Sótonyi Péter (szerk.) (2012): Az orvostudományi kutatások etikai vonatkozásai.: BME oktatási jegyzet az Egészségügyi mérnök mesterképzés hallgatói számára. Budapest: BME Printer Kft. (3-192) (egyetemi jegyzet) ISBN: 978-963-313-044-5; Azonosító: VIEVM-300
Vizi E. Szilveszter (szerk.). Az Egészségügyi Tudományos Tanács Tudományos és Kutatásetikai Állásfoglalásai, 1990-1999. Budapest; 2002

A Hallgatói beszámoló (progress check)

A formanyomtatvány elérhetősége:

<https://semmelweis.hu/phd/doktori-iskolak/mentalis-egeszsegtudomanyok/>

